

Móra Ferenc Szakkollégium

III. Móra Interdiszciplináris Kárpát-medencei Szakkollégiumi Konferencia

2019. december 6-8.

SZTE BTK HÖK

SZTE TTK HÖK

SOLVO
Biotechnology

Móra Ferenc Hallgatói
Egyesület

SZTE Móra Ferenc
Szakkollégium

Program

2019. december 6. péntek

9.00–9.30 **Megnyitó**

magasföldszinti nagyterem

Földrajz (gazdaság és társadalomföldrajz, turisztika)

magasföldszinti nagyterem

9.40–10.00 **Francia Dóra** (SZTE Herman Ottó Kollégium): A turisztikai attrakció alternatív formájaként megjelenő utcai művészet

10.00–10.20 **Izing Máté** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Kárpátalja turizmusa, különös tekintettel Viskre

10.20–10.40 **Kovalcsik Tamás** (Szegedi Tudományegyetem): A hazai politikai diskurzus reprezentációi a globális virtuális térben

10.40–11.00 **Szalai Ádám** (Szegedi Tudományegyetem): Az okos város fejlesztési modell és háttértényezőinek feltárása Magyarországon

11.00–11.20 **Vida György** (Szegedi Tudományegyetem): A társadalmi státusz és a választási részvétel földrajzi egyenlőtlenségeinek sajátosságai Magyarországon

11.20–11.40 **Sipos Balázs** (Pécsi Tudományegyetem): Pécs első szocialista általános rendezési terve (1951) és annak hatása a város térbeli fejlődésére

11.40 *Kávészünet*

Földrajz (természetföldrajz)

magasföldszinti nagyterem

12.00–12.20 **Konkoly Sándor** (PTE TTK Szentágothai János Protestáns Szakkollégium): A Mohácsi-sziget Duna-problematikája

12.20–12.40 **Csányi Katalin** (Szegedi Tudományegyetem): Mezőgazdasági eredetű porterhelés vizsgálata dél-alföldi mintaterületen

- 12.40–13.00 **Csete Ákos** (Szegedi Tudományegyetem): A városokban potenciálisan rendelkezésre álló csapadékvízgyűjtési lehetőségek vizsgálata, szegedi esettanulmányokon keresztül
- 13.00–13.20 **Csikós Nándor** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A felszínborítás és a Mezei pacirta (*Alauda arvensis*) egyedszáma közötti kapcsolat vizsgálata Németországi mintaterületen
- 13.20 *Ebéd*

Kémia, vegyészet

magasföldszinti nagyterem

- 14.20–14.40 **Sipos Bence** (SZTE Eötvös Loránd Kollégium): Polimer micellák fejlesztése intranazális beviteli céllal *QbD* módszer alapján
- 14.40–15.00 **Csurka Tamás** (Szent István Egyetem Deák Tibor Szakkollégium): Száraz trinátrium-citrát humán ételmezésre szánt vér alvadására gyakorolt hatásának vizsgálata rotációs viszkozimetriás eljárással
- 15.00–15.20 **Party Petra** (SZTE Kabay János Szakkollégium): Nanoméretű száraz porinhalációs készítmények fejlesztése
- 15.20–15.40 **Mihály Anikó** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Szén nanocső erdő és buckypaper felületén ülő oldószer cseppek párolgásának vizsgálata peremszög és tömeg mérésével
- 15.40 *Kávészünet*

Fizika, informatika, matematika

magasföldszinti nagyterem

- 16.00–16.20 **Andrási Attila** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Idő-integrált tranziens reflexiós és ablációs tulajdonságok 34 fs-os lézermimpulzusok által megmunkált Borofloat, BK7 és B270 üvegekre
- 16.20–16.40 **Wiandt Péter** (SZTE Eötvös Loránd Kollégium): Szubkritikus Galton-Watson folyamatok bevándorlással
- 16.40–17.00 **Nyerki Emil** (SZTE Eötvös Loránd Kollégium): Rák előrejelzése Markov-láncokkal

17.00–17.20 **Vetráb Mercedes** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Az akusztikus szózsák eljárás korpusz-függetlenségének vizsgálata

Történettudomány (középkor, kora újkor)

magasföldszinti olvasó

9.40–10.00 **Danka Balázs** (Szegedi Tudományegyetem): Középkori királyi halottükrök

10.00–10.20 **Kerényi Bálint** (Szegedi Tudományegyetem): Magyar törzsek a Kazár Kaganátusban

10.20–10.40 **Majnár Sándor** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Kora újkori angol kereskedőtársaságok

10.40–11.00 **Csibor Ferenc** (Nemzeti Közszolgálati Egyetem Magyar Zoltán Szakkollégium): Jeremy Bentham Kapcsolata a Francia Forradalommal

11.00 *Kávészünet*

Történettudomány (ókor)

magasföldszinti olvasó

11.20–11.40 **Szűcs Bernadett** (Károli Gáspár Református Egyetem): A gyermekszületéshez kötődő rítusok rekonstruálása az ókori Egyiptomban

11.40–12.00 **Gombos Brigitta** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Alkatrész a gépezetben: A bankárok római gazdaságban betöltött szerepe az 1–2. században

12.00–12.20 **Pálfi Ádám** (Pécsi Tudományegyetem): Ókori romok márpedig beszélnek: Milyen célokra, kik és hogyan használták a Pannonia területén található *amphitheatrum*okat?

12.20–12.40 **Németh Roland** (Pécsi Tudományegyetem): A római érem két oldalán, avagy mit üzennek az éremképek?

12.40–13.00 **Golovics Lilla** (SZTE Szent Imre Szakkollégium): Az elephantine-i zsidó közösség

13.00 *Ebéd*

Irodalom (irodalomtörténet)

magasföldszinti olvasó

- 14.20–14.40 **Mohai Aletta** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): *Harc a bunyevátságért – A népi identitástudat erősítése Karagity Antal drámáiban*
- 14.40–15.00 **Szabó Csanád** (ELTE Eötvös József Collegium): *Ottlik Géza, az egykönyves klasszikus: filológia, értelmezés és hierarchia*
- 15.00–15.20 **Kondor Tamás** (Eötvös Loránd Tudományegyetem): *Vas István Róma-versei*
- 15.20–15.40 **Kőszeghy Ferenc** (ELTE Eötvös József Collegium): *Petri György kétféle kultusza*
- 15.40–16.00 **Vojnics-Rogics Réka** (SZTE Eötvös Loránd Kollégium): *Századfordulós mesekorpusz a Pesti Naplóban*
- 16.00–16.20 **Gyuris István Viktor** (Szegedi Tudományegyetem): *Egy bácskai ügyvéd utazásai a „keleti ég alatt”*
- 16.20 *Kávészünet*

Nyelvészet

magasföldszinti olvasó

- 16.30–16.50 **Pálfy-Madarász Eszter** (PTE Grastyán Endre Szakkollégium): *A kérés beszédaktusának vizsgálata mozibüfés diskurzusok korpuszában*
- 16.50–17.10 **Bajzát Tímea Borbála** (ELTE Eötvös József Collegium): *Egy elméleti módszer kialakítása segédigés konstrukciók által kidolgozott potenciális modalitás azonosítására és leírására funkcionális nyelvelméleti keretben*
- 17.10–17.30 **Prótár Noémi** (ELTE Eötvös József Collegium): *Multimodális reklámszövegek metaforikusságának vizsgálata*

2019. december 7. szombat

8.45 **Köszöntő**

magasföldszinti nagyterem

Történettudomány (újkor)

magasföldszinti nagyterem

9.10–9.30 **Deák Ádám** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Csanád vármegye képviselte az 1843/44. évi országgyűlésen

9.30–9.50 **Krizsán Bálint** (Szegedi Tudományegyetem): A magyar konzervatív mozgalom 1849 és 1859 között

9.50–10.10 **Berczeli-Nemcsényi Alex** (SZTE Eötvös Loránd Kollégium): Új élet az Újvilágban? – Német emigrációs társaságok a 19. század első felében

10.10–10.30 **Sztán Iván** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A 19. századi helységnevtárak és a Dráván túli magyar helységnevek

10.30–10.50 **Gombkötő Bence** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A jószágok osztályozási lehetőségei a mongol kultúrában, és ami mögötte van

10.50–11.10 **Pető Balázs Lajos** (PTE TTK Szentágothai János Protestáns Szakkollégium): Az elfeledett palatinus – Pillanatképek Habsburg-Lotaringiai Sándor Lipót nádor magyarságpolitikájából

11.10–11.30 **Pintér Tamás** (PTE TTK Szentágothai János Protestáns Szakkollégium): Az 1788-91-es török háború egy hadbiztos szemszögéből: Farádi Vörös Ignác a fronton

11.30 *Kávészünet*

Történettudomány (jelenkor I)

magasföldszinti nagyterem

11.50–12.10 **Erdős András Patrik** (ELTE Eötvös József Collegium): „Nem tűrhetjük, hogy most is úgy bánjanak velünk, mint a régi társadalomban” – A Tanácsköztársaság emancipációs programjának propagandája és valósága

- 12.10–12.30 **Varga Tímea** (PTE Grastyán Endre Szakkollégium): Az iraki mandátum legproblémásabb vilajete: Moszul helyzete az első világháború után
- 12.30–12.50 **Dávid Benjámín** (Szegedi Tudományegyetem): I. és II. világháborús veszteségkutatások felhasználásának lehetőségei a történettudományi kutatásokban
- 12.50–13.10 **Bessenyei Vanda** (Szegedi Tudományegyetem): „... ellentmondás nélkül engedelmessé válnak egy egységes akaratnak.” Mennyiben egyeztethető össze a sztálinizáció a Lenin által kijelölt szovjetizálással?
- 13.10 *Ebéd*

Történettudomány (jelenkor II)

magasföldszinti nagyterem

- 14.10–14.30 **Szabó Sándor** (Szegedi Tudományegyetem): Szovjet hadifogság a kunszentmártoni honvédek szemével
- 14.30–14.50 **Domján Máté** (Szegedi Tudományegyetem): Korall pokol a Csendes-óceánon – Az 1944-es peleliui csata
- 14.50–15.10 **Bacsa Eszter** (PTE BTK Kerényi Károly Szakkollégium): 1944 és 1948 filmhíradói
- 15.10–15.30 **Bárdonicsek Dominika** (Pécsi Tudományegyetem): Női betegek vs. gyógyítók a szovjet táborrendszer árnyékában
- 15.30–15.50 **Lengyel Emese** (Debreceni Egyetem Bán Imre Kultúratudományi Szakkollégium): A matyó lakodalom elemei a *Boci-boci tarka* (1953) című TSZ-operettben
- 15.50 *Kávészünet*

Történettudomány (jelenkor III)

magasföldszinti nagyterem

- 16.05–16.25 **Csik Ádám Lajos** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A Magyar Néphadsereg légi és rádió felderítő tevékenysége az 1968-as Csehszlovákia elleni intervenció időszakában

- 16.25–16.45 **Sós Dániel** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A Magyar Néphadsereg páncélos egységeinek szervezeti változásainak hatása a személyi állományra az 1980-as évek második felében
- 16.45–17.05 **Tóth Tibor** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A magyar katonai felderítő-hírszerző szolgálat hidegháború alatti megfigyelései Olaszországról egy összefoglaló jelentés alapján
- 17.05–17.25 **Fodor István** (Szegedi Tudományegyetem): Az iszlamofóbia és a muszlim-ellenesség intézményesülésének összetevői
- 17.25–17.45 **Lengyel Ádám** (Szegedi Tudományegyetem): „Ez egy csapatjáték!” A USAF Pararescue egységek integrációja az Egyesített Műveleti Parancsnokságba a Noble Anvil hadműveletek alatt

Irodalom (klasszikus irodalom)

magasföldszinti olvasó

- 9.10–9.30 **Török Ábel** (ELTE Eötvös József Collegium): Iulius Caesar prózája és stílusának propagandisztikus szerepe
- 9.30–9.50 **Dobos Barna** (Eötvös Loránd Tudományegyetem): De a pénzre mi szükség? – Janus beszédének satirikus olvasata (Ovidius Fasti I. 191–226)
- 9.50–10.10 **Nyerges Csaba** (ELTE Eötvös József Collegium): Régi magyar széphistóriák a feminista kritika szemszögéből
- 10.10–10.30 **Zalatnay Lídia** (Eötvös Loránd Tudományegyetem): (Meta)dráma privát és publikus dimenziói Shakespeare és Müller Hamletjében
- 10.30–10.50 **Vass Zóra** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Vörösmarty *Hymnus*ának műfaji kérdéséhez
- 10.50 *Kávészünet*

Irodalom (kortárs irodalom)

magasföldszinti olvasó

- 11.10–11.30 **Radnai Dániel Szabolcs** (PTE BTK Kerényi Károly Szakkollégium): „Soha ennyi esélyünk nem volt még” – nemzeti narratívák a Beatrice, az Edda és az Omega együttes dalaiban 1990 után
- 11.30–11.50 **Béla Bálint** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): *Szájbergerek* esete *A kacsával*: dalszövegek Kollár-Klemencz László novelláiban
- 11.50–12.10 **Rálik Alexandra** (Szegedi Tudományegyetem): Hagyatékkonstruálás: az „oroszversek” paratextuális eljárásairól
- 12.10–12.30 **Rideg Béla** (Pécsi Tudományegyetem): Elnyomás, trauma és kínzás Sofi Oksanen *Tisztogatás* című regényében
- 12.30–12.50 **Tisza Eleonóra** (Debreceni Egyetem Bán Imre Kultúratudományi Szakkollégium): *The Last Bookstore*: Könyvesbolt az újmédia korában
- 12.50–13.10 **Kerti Anna Emese** (ELTE Eötvös József Collegium): *Homérosz harsány himnusza*. Az *Odüsszeia* recepciója Orbán Ottó költészetében
- 13.10 *Ebéd*

Biológia (élettan, mikrobiológia)

magasföldszinti olvasó

- 14.10–14.30 **Góra Valér** (PTE TTK Szentágothai János Protestáns Szakkollégium): Oxidatív stressz hatása az aktin biofizikai tulajdonságaira
- 14.30–14.50 **Kiss Orsolya** (PTE Romhányi György Szakkollégium): Intraamygdaloid oxitocin kezelés hatása passzív elhárító tesztben
- 14.50–15.10 **Takáts Amanda** (PTE TTK Szentágothai János Protestáns Szakkollégium, PTE ÁOK Romhányi György Szakkollégium): A CASR génmutációk szerepe krónikus pankreatitiszben

- 15.10–15.30 **Holpert Csilla** (Újvidéki Egyetem, Technológiai Kar, Európa Szakkollégium): Biokalcifikációs potenciállal rendelkező sporogén, alkalofil baktériumok izolációja különböző forrásokból és jellemzői
- 15.30 *Kávészünet*
- 15.40–16.00 **Román Zsófia** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Savófehérjék biológiai aktivitásának növelése pronase E enzimmal
- 16.00–16.20 **Lajkó Flórián** (Újvidéki Egyetem, Orvostudományi Kar Európa Kollégium): A hypophysadenomák transspheoidalis műtéti kezelése
- 16.20–16.40 **Zabos Diana** (Újvidéki Egyetem, Mezőgazdasági Kar Európa Kollégium): A fokhagymarothadást előidéző *Fusarium oxysporum* gomba
- 16.40 *Kávészünet*

Biológia (genetika, ökológia)

magasföldszinti olvasó

- 16.50–17.10 **Sánta Ádám** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Genomi instabilitás detektálása high-throughput kép analízissel
- 17.10–17.30 **Schütz Oszkár** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Népvándorlás kori temetők archeogenetikai feldolgozása
- 17.30–17.50 **Nagy Réka** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Biológiai antropológiai vizsgálatok a bronzkori Deszk F és Szőreg C temetők sub-adultus korú anyagában
- 17.50–18.10 **Rekecki Tibor** (Újvidéki Egyetem, Mezőgazdasági Kar Európa Kollégium): Az erdei fülesbagoly téli táplálkozása Törökkanizsán
- 18.10–18.30 **Bálint Dénes Tamás** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A szalakóta (*Coracias garrulus*) területhasználatának és vonulásának újabb adalékai

2019. december 8. vasárnap

Politológia, nemzetközi kapcsolatok I

magasföldszinti nagyterem

- 8.30–8.50 **Pintér Katalin** (SZTE Eötvös Loránd Kollégium): Klímapolitika, egyes jelentős kibocsátással bíró államok intézkedései
- 8.50–9.10 **Pintér Tibor** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Az al-Shabaab. Múltja. Jelene. Jövője?
- 9.10–9.30 **Ördög Mercédesz**: (Szegei Tudományegyetem): Hogyan mozdítható el az USA elnöke?
- 9.30–9.50 **Kiss Ervin** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): AfD és az FPÖ története a kezdetektől napjainkig
- 9.50 *Kávészünet*
- 10.00–10.20 **Szekeres Tamás** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A felsőház működésének politikai hatásai a Horthy-rendszerben
- 10.20–10.40 **Petrovszki László** (Szegei Tudományegyetem): Inkumbencia előny a megyei jogú városokban
- 10.40–11.00 **Csiby Fruzsina** (Szegei Tudományegyetem): Influencer politika az Instagramon
- 11.00–11.20 **Kührner László** (ELTE Bibó István Szakkollégium): (Ön)kormányzati lapok – Az esélyegyenlőség alapelveinek érvényesülése a választási eljárásban
- 11.20–11.40 **Süli Szabina Mercédesz** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Indoktrináció-elméletek szociálpszichológiai vonatkozásai a jelenkori magyar politikai gyakorlatban
- 11.40–12.00 **Németh Kornél** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Állampolgári kompetenciák fejlesztése fiataloknál – Miért kell és hogyan lehet ezt kutatni, fejleszteni?
- 12.00–12.20 **Csordás Noémi** (Szegei Tudományegyetem): A magyar politikai diskurzus minősége – Orbán Viktor politikai diskurzusa

12.20 *Ebéd*

Pedagógia, módszertan

magasföldszinti nagyterem

- 13.10–13.30 **Bali Cintia** (PTE BTK Kerényi Károly Szakkollégium): Az iskolai zaklatás jelenségének vizsgálata a szociális szorongás kontextusában
- 13.30–13.50 **Gy. Molnár Kadosa** (Eötvös Loránd Tudományegyetem): A latin pop csöndes sötétje: érzékenyítés az iskolában mainstream popzene segítségével
- 13.50–14.10 **Kárpáti Bernadett** (Eötvös Loránd Tudományegyetem): Gradus ad Parnassum? – Kihívások és lehetőségek a latin nyelv tanításában
- 14.10–14.30 **Csigó Ábel** (ELTE Eötvös József Collegium): Adalékok az általános iskola bevezetése körüli politikai- és médiadiskurzushoz
- 14.30 *Kávészünet*
- 14.40–15.00 **Kaiser Csilla** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): MBTI nyelvórán
- 15.00–15.20 **Kormányos Anna Amália** (SZTE Szent Imre Szakkollégium): Úszásoktatási tapasztalatok alsó tagozatos tanulók és szüleik körében
- 15.20–15.40 **Fazekas Evelin** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Kutatási készségek fejlesztése a probléma-alapú tanulás módszerével biológiaórán
- 15.40–16.00 **Hegedűs Hanga** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Értelmi sérült 1-4. osztályos általános iskolai tanulók nyelvi kompetenciája
- 16.00 *Kávészünet*

Jogtudomány, jogtörténet, jogelmélet

magasföldszinti nagyterem

- 16.10–16.30 **Gera Anna** (ELTE Bibó István Szakkollégium): Híd a múltból a jelenbe – történeti alkotmányunk vívmányai az Alaptörvény értelmezési szabályában

- 16.30–16.50 **Gál Rita Ilona** (Szegedi Tudományegyetem): A kulturális örökségvédelem kérdései és sajátosságai Magyarországon és Nagy-Britanniában
- 16.50–17.10 **Korponai Ákos** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A prostitúcióval kapcsolatos szabályozások megalkotásának társadalmi háttere Magyarországon a 19–20. század fordulóján
- 17.10–17.30 **Krett Krisztina** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A házasság jogi szabályai a késő rendi korban
- 17.30–17.50 **Varga Dóra** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A honvédelmi igazgatás szervezet- és feladatrendszere különös tekintettel a honvédelmi kötelezettségre
- 17.50–18.10 **Illyés Dániel** (SZTE Szent Imre Szakkollégium): Cyberbullying, mint jogilag szabályozható társadalmi viszony?

Pszichológia

magasföldszinti olvasó

- 8.30–8.50 **Gyórfy Villó Tímea** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A társas támogatás szerepe a szív-és érrendszeri betegségek rizikóészlelésében
- 8.50–9.10 **Dávid Ildikó** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Poszttraumás növekedés és értelemkeresés a gyászoló felnőttek körében
- 9.10–9.30 **Pálfi Antónia** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Implicit tanulást követő felejtési effektus kognitív háttere
- 9.30–9.50 **Klinovszky Andrea** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Aktív résztvevőként a döntések csataterén: avagy a 2-es típusú cukorbetegség betegségmenedzselést befolyásoló viselkedéses jellemzői
- 9.50 *Kávészünet*
- 10.05–10.25 **Makovics Gábor** (ELTE Illyés Sándor Szakkollégium): Digitalizált önállóság? – A fiatal felnőttek családtól való függetlenedése és társas kapcsolatai a digitális eszközök korában

- 10.25–10.45 **Parák András Sándor** (ELTE Illyés Sándor Szakkollégium): Egy 21. századi addikció – az okostelefonfüggőség és kutatási irányai
- 10.45–11.05 **Horvát Barbara** (SZTE Szent Imre Szakkollégium): Orthorexia nervosa összefüggéseinek vizsgálata
- 11.05–11.25 **Áfra Eszter** (Pécsi Tudományegyetem): Az Orthorexia nervosa és a Cirkumplex – modell
- 11.25–11.45 **Lázár Gyopárka Barbara** (Pécsi Tudományegyetem): A grandiózus és a vulnerábilis nárcizmus összefüggései a szocioszexuális orientációval, valamint a kapcsolati- és szexuális elégedettséggel
- 11.45–12.05 **Rajczi Renáta Zsófia** (Pécsi Tudományegyetem): A diszfunkcionális attitűdök és a PID-5-BF maladaptív személyiségvonásai
- 12.05 *Ebéd*

Közgazdaságtudomány

magasföldszinti olvasó

- 13.05–13.25 **Korhecz Réka** (Újvidéki Egyetem Közgazdasági Kar Európa Kollégium): A biogazdálkodás jellemzői, fejlődése és versenyképessége a Vajdaságban
- 13.25–13.45 **Csíki Ottó** (Babeş-Bolyai Tudományegyetem Mikó Imre Szakkollégium): A környezeti és társadalmi fenntarthatóság megvalósításának és eredményességének vizsgálata a globális autópárhuzamban
- 13.45–14.05 **Bagdy Ábel** (BCE FAKT Szakkollégium): V4-ek és ez euró
- 14.05–14.25 **Rácz Tamás Attila** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A poszt szocialista országok pénzügyi rendszerei
- 14.25–14.45 **Mészáros Mercédesz** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A nemkonvencionális monetáris politika tőkepiacokra átgyűrűző hatásai
- 14.45–15.05 **Tóth Balázs** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A 2014-es államszámviteli reform az önkormányzati tapasztalatok tükrében

15.05–15.25 **Szládek Dániel** (Szegedi Tudományegyetem): A kifizetési politika forradalma az Egyesült Államokban és Európában

15.25 *Kávészünet*

Szociológia, szabad bölcsészet

magasföldszinti olvasó

15.40–16.00 **Ónya Balázs** (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): Frege és Moore a definiálhatatlanságról

16.00–16.20 **Daradics Boglárka** (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): Dráma és szociológia kapcsolata a fiatal Lukács Györgynél

16.20–16.40 **Lengyel Zsanett** (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, Eötvös Loránd Tudományegyetem): A test és a szellem határai a kortárs izlandi képzőművészetben: Anna Rún Tryggvadóttir alkotásain keresztül

16.40–17.00 **Lengyel Lea** (Eötvös Loránd Tudományegyetem): Pszichoszociális fogyatékkal élő hajléktalanok

17.00–17.20 **Csapó Gyöngyvér Virág** (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): „A cél szentesíti az eszközt”

Rezümék

Francia Dóra (SZTE Herman Ottó Kollégium)

A turisztikai attrakció alternatív formájaként megjelenő utcai művészet

A turisztikai attrakció alternatív formájaként megjelenő utcai művészet mindeddig kevés figyelmet kapott a turisztikai szakirodalomban. Napjainkban viszont egyes turisták elkezdték átértékelni a turisztikai attrakció fogalmát. A jól bevált, kiszámítható látványosságok helyett olyan új, kulturális attrakciókat keresnek, melyek másképp mutatják meg a városi szövetet. Az „új” turisták belefáradtak a csomagolt és mesterkéltné kínálatba, és valami kihívást és egyéniséget keresnek, amiből a város igazi arcukat ismerhetik meg.

A technológiai lehetőségek növekedésének, valamint a mobilkommunikáció robbanásszerű fejlődésének köszönhetően az internet nagy szerepet játszik a mindennapi életben és a turizmusban is. A közösségi médiában megosztott bejegyzések hatással vannak mások fogyasztási szokásaira, turisztikai döntéseire. A street art mint viszonylag fiatal, progresszív művészeti forma egyre izgalmasabb az emberek számára, és egyre gyakrabban jelenik meg a közösségi oldalakon található tartalmakban.

A kutatás egyik célja feltárni olyan városokat, ahol az utcai művészet célpontként jelenik meg, és sikeresen vonzza a turistákat, valamint ezek a tartalmak milyen „reklámban” részesülnek a közösségi felületeken. A kutatás ezen belül Szegedre fókuszál. A cél feltárni az itt lévő köztéri alkotásokat, amelyek turisztikai potenciált rejtnek magukban, továbbá a közösségi felületen (Instagramon) elérhető street art-hoz kapcsolódó szegedi tartalmakat.

Izing Máté (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Kárpátalja turizmusa, különös tekintettel Viskre

Kárpátalja ma a Kárpát-medence egyik legnagyobb gazdasági, politikai és társadalmi problémáival küzdő térség. A kárpátaljai, főként anyaországi magyarok által látogatott falusi turizmus az 1990-es években lendült fel, melynek egyik kiemelkedő települése a huszti járásban fekvő, a legközelebbi magyar határátkelőtől mintegy 100 km-re található Visk települése.

Kutatásom során megvizsgálom, hogy Kárpátalja jelen helyzetében hogyan tudja kihasználni a turizmus adta lehetőségeket, s hogyan változik mindez napjainkban. További fontos célkitűzésem, hogy feltárjam, miként alakult és fejlődött a viski turizmus jelenlegi képe, s hogyan tudott a kárpátaljai falusi turizmus egyik legnagyobb fellegrárává alakulni a település. A szakirodalom feldolgozása után a rendelkezésre álló statisztikai adatok alapján vázlatos képet adok Kárpátalja turizmusról, ezt követően térek át részletesen a Huszti Járás településének idegenforgalmára.

Annak érdekében, hogy bemutathassam a viski falusi turizmus jelen- és jövőképét, interjút készítettem a legfontosabb helyi turizmus legfontosabb szereplőivel: a helyi turizmusszervezővel, a 15 - állandó jelleggel vendégházat működtető - családdal, továbbá a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szervezet (KMKSZ) helyi elnökével. Emellett 2018 tavaszán több alkalommal személyes kérdőíves felmérést végeztem a vendégek körében, mely a turisták elégedettségét hivatott felmérni.

Az eredmények feldolgozásával és kiértékelésével kívánok választ adni arra, hogy mely tényezők azok, amelyek vonzóvá tették a viski turizmust, s melyek azok, amelyek további fejlesztésre szorulnak, hiszen a falusi turizmus, véleményem szerint, jó lehetőség arra, hogy a helyi lakosság közvetlen bevételi forráshoz jusson. Mindezek következtében e gazdasági ágazat fejlesztése, bővítése a kárpátaljai magyar falvak legfontosabb célkitűzése lehet a következő időszakban.

Kovalcsik Tamás (Szegedi Tudományegyetem)

A hazai politikai diskurzus reprezentációi a globális virtuális térben

A választási földrajz többek között az interperszonális információk áramlásával, és azok választási magatartásra ható befolyásának térbeliségével foglalkozik, a választókat befolyásoló társadalmi, és azon belül is a politikai témák feltérképezésének segítségével. Ehhez kötődik a részdiszciplína egy jól ismert fogalma, a szomszédsági hatás, amely szerint azok az emberek, akik közel laknak egymáshoz, sokat beszélgetnek, és a köztük felmerülő közös témákból fakadóan egy irányba is szavaznak. Ez alapján a lokális fizikai térnek elsődleges jelentősége van a választói magatartás magyarázásában. Ezt árnyalja az utóbbi évtizedekben megjelenő kibertér, amely a fizikai térrel kapcsolatban van, de attól merőben eltérő tulajdonságokkal rendelkezik. A közösségi média segítségével az információ a hagyományos csatornákhöz képest sokkal gyorsabban terjed, összekötve ezzel olyan embereket is, akik fizikailag nem feltétlenül kerülnének kapcsolatba egymással. A választási földrajz hagyományos elmélete (a szomszédsági hatás) tehát árnyalódni látszik a tekintetben, hogy nem feltétlen a fizikai távolság játszik elsősorban szerepet az információ áramlásában, és ezáltal a politikai vélemény kialakításában.

Kutatásomban a fentiek alapján egy esettanulmányon keresztül azt vizsgálom, hogy a kibertéren belül a közösségi médiában (Twitteren) a 2019-es európai parlamenti választásokhoz köthető hazai témák hogyan terjednek a virtuális térben, és ez hogyan képeződik le a fizikai térben.

Szalai Ádám (Szegedi Tudományegyetem)

Az okos város fejlesztési modell és háttértényezőinek feltárása Magyarországon

Napjaink városfejlesztési diskurzusaiban megkerülhetetlen témává vált az okos város koncepció, amely olyan -városok szempontjából- kritikus területeken kíván beavatkozni, mint pl. közlekedés, közigazgatás vagy a fejlesztések közösségi részvétele. Ehhez az infokommunikációs technológia legmodernebb megoldásait alkalmazza, annak érdekében, hogy a településeken végbemenő folyamatokat monitorozza, racionalizálja. A koncepció elméleti háttérének kiteljesedése nyomán számos kérdés merült fel, mit tekinthetünk okos városnak, melyek azok a fő tényezők, amelyek megléte esetén az adott település „smart city”-nek nevezhető. A smart city koncepcionális elemeinek a gyakorlati megvalósulása azonban földrajzi léptéktől függően eltérően történik, emiatt szükséges feltárni, hogy lokális kontextusban hogyan értelmeződik a fogalom, milyen problémákat és pozitív tényezőket kapcsolnak hozzá, hogyan próbálják megvalósítani a gyakorlatban, miként próbálják működtetni az okos város modellt Magyarországon.

Kutatásom célja, hogy bemutassam, milyen formában került alkalmazásra a smart city koncepció a magyar városokban, hogyan formálódott a szakpolitika, kik azok a kulcsszereplők, akik mindezt formálják. Előadásomban bemutatom a témában végzett kutatásaim eddigi eredményeit, amelyek szakértőkkel végzett, félig strukturált interjúkon, valamint tartalomelemzésen alapulnak.

Vida György (Szegedi Tudományegyetem)

A társadalmi státusz és a választási részvétel földrajzi egyenlőtlenségeinek sajátosságai Magyarországon

A demokrácia és a társadalom szempontjából fontos az a tényező, hogy a választások során érvényesüljön az érdekképviselőben az egy ember egy szavazat elv. Ez az elv sokszor sérül, ugyanis egyes emberek szavazata annak függvényében változik, hogy földrajzilag hol voksolnak. Ennek kialakításában a döntéshozóknak szerepe van, azonban a választási rendszer egyenlőtlenségeinek kialakításában jelentős a polgárok részvételének szerepe is. Megállapítható az is, hogy a térségek gazdasági helyzetének és a társadalmi státuszuknak jelentős hatása van a választási aktivitásra. Így releváns kutatási kérdés, hogy milyen földrajzi összefüggések vannak a térségek gazdasági helyzete és a választási részvétel között.

Az előző gondolatmenetből adódóan az előadásomban próbálom megválaszolni azt a fő kutatási kérdést, hogy milyen összefüggések vannak a választásra jogosultak eltérései, a részvétel földrajzi különbségei és az erre ható gazdasági és társadalmi tényezők között. Tehát a kutatás célja, hogy különböző földrajzi léptékek mentén, a 2010 után bekövetkező társadalmi és jövedelmi különbségek területi mintázatait összevesse a választási aktivitás földrajzi eloszlásaival. A témakör megvizsgálására matematikai statisztikai, valamint

geoinformatikai módszereket használtam. A kutatás eredményeiből részben választ kaphatunk arra, hogy milyen egyenlőtlenségek vannak a választási részvételben és ezek hogyan függenek össze a térségek gazdasági és társadalmi helyzetével.

Sipos Balázs (Pécsi Tudományegyetem)

Pécs első szocialista általános rendezési terve (1951) és annak hatása a város térbeli fejlődésére

A szocialista korszakban megalkotott területfejlesztési koncepciók nagy hatással voltak az ország urbanizációjára. Ezen elképzelések nyomán előbb általános rendezési terveket, majd ezekből az egyes városrészeket érintő programokat alkottak meg. Ezek a javaslatok hosszú távon determinálták településeink fejlesztési irányát, így hazánk legnagyobb dél-dunántúli városának fejlődését is.

Pécs kiemelt jelentőségű volt a szénbányászat tekintetében, de jelentős ipari létesítményekkel is rendelkezett. Ennek köszönhetően 1945 után élénk fejlődésnek indult a város, amelynek fejlesztésére számos tervet hoztak létre. Ennek első állomásaként a várost a fejlesztendő kategóriába sorolták 1951-ben, aminek következtében a Területfejlesztési Intézet munkatársa (Majorossy Gyula) elkészítette Pécs általános rendezési tervkoncepcióját.

Előadásomban ezt a dokumentumot szeretném részleteiben bemutatni, hogy miként képzeltek el e tervet alapján Pécs fejlesztését a Rákosi-korszakban, valamint milyen hatással voltak ezek az elképzelések a város hosszú távú fejlődésére.

Konkoly Sándor (PTE TTK Szentágotthai János Protestáns Szakkollégium)

A Mohácsi-sziget Duna-problematikája

Kutatómunkámban a Mohácsi-sziget kialakulását, és történetileg változó megjelenítését vizsgálom. Az alapvetően földrajzi probléma geológiai-geomorfológiai megközelítését történeti források vizsgálatával egészítem ki, így munkám a humántudományos interpretációt és az egzakt természettudományos elemző vizsgálatok módszerét egyaránt alkalmazza. A Mohácsi-sziget hajdani vízrajzi képének bizonytalansága folyamatosan jelen van az elmúlt évszázadok szakirodalmában, ellentmondásos természeti és társadalmi viszonyrendszeréről máig megoszlanak a vélemények. Nem kétséges, hogy a vízrendezések előtt a Dunának számos kisebb-nagyobb oldalága szabdalta fel a Mohácsi-szigetet, és a gyakori áradások szabadon alakíthatták az ártér folyóhálózatát. Az egyes ágak mederszélessége, vízhozama, eróziós-akkumulációs teljesítménye a korábbi mederkorrekciók és az időjárás ingadozásának függvényében gyakran változhatott, de a sziget rendkívül gyors feltöltődését a térben és időben változó süllyedő tendenciák is befolyásolták. Mindez azonban nem ad kielégítő magyarázatot az egy időben felmért, vagyis a tájfejlődés azonos fokán álló térszín

jellemzésében és ábrázolásában tapasztalható nagyfokú diverzitásra. A konszenzus hiánya még a szabályozások előtt hajózható főág lokalizálására is kiterjed, ahogy az egykori település- és úthálózat kialakulása, történelmi szerepköre is kérdéses. Munkámat primer és szekunder források elemzésével, dűlőnév-kutatások eredményeit felhasználva, terepi munkálatokkal kiegészítve végeztem. A kutatást digitális adatfeldolgozás, összehasonlító elemzések és geodéziai mérések eredményei is segítették.

Csányi Katalin (Szegedi Tudományegyetem)

Mezőgazdasági eredetű porterhelés vizsgálata dél-alföldi mintaterületen

A feltalaj szél általi elhordódását és azt követő lerakódását világszerte fontos környezetvédelmi problémaként ismerik el. A durva és finom részecskék különböző mechanizmusok révén kerülnek a légkörbe, hatásuk a szemcsék összetételétől, méretétől, koncentrációjától és a légkörben eltöltött időtartamától is függ. Az aeroszolok tehát jelentősen befolyásolják a levegő minőségét helyi, regionális és kontinentális szinten is. A 10 μ m átmérőnél kisebb részecskéket (PM₁₀ és PM_{2,5}) a szél könnyen szállítja. Az erodált talajanyag szerves anyagot, nehézfémeket, peszticideket, műtrágyákat stb. tartalmazhat, így ezek deflációhoz kötődő tér- és időbeli változásának vizsgálata környezeti- és humánegészségügyi szempontból is fontos főként azon településen élők esetében, ahol az uralkodó szélirányban intenzív szántóföldi művelés alatt álló területek találhatóak. A szél által szállított finomabb talajszemcsék ugyanis a településekre bejutva légköri száraz és nedves kiülepedéssel hozzájárulhatnak a porterhelés növekedéséhez. Belélegzésük során méretüknél fogva könnyen jutnak el a tüdő hörgőjéhez, akár komolyabb légzőszervi megbetegedéseket okozhatnak.

Ezen hatások miatt megnőtt a tudományos és döntéshozói igény is a légköri szennyezők terjedésének és ülepedésének nagyobb fokú megértésére. Ebben lehetnek segítségünkre a különböző légköri diszperziós és trajektóriamodellek, melyekkel szimulálhatók a levegőkémiai folyamatok, a szennyezőanyagok légköri eloszlása és terjedése.

Csete Ákos (Szegedi Tudományegyetem)

A városokban potenciálisan rendelkezésre álló csapadékvízgyűjtési lehetőségek vizsgálata, szegedi esettanulmányokon keresztül

A városok a mesterségesen kialakított anyag- és energiaáramlási folyamatokból adódóan eltérően reagálnak a klímaváltozás okozta kihívásokra. A magas népességkoncentráció következtében az időjárási szélsőségek jelentős veszélyeket és kockázatokat hordozhatnak magukban a városok területén. A felszínborítás nagymértékű megváltoztatása és a mesterséges felszínburkoló anyagok alkalmazása következtében a városi hidrológiai folyamatok jelentős változásokon

esnek át a környező területekhez képeset. Az időjárási szélsőségek, mint például a heves csapadékesemények, városi villámárvizeket is okozhatnak. A szélsőségek ellentétes oldalát jelentő száraz, aszályos időszakok komoly problémát jelenthetnek a Dél-Alföldön, így a régió nagyobb városaiban is. A városi vegetáció aszályos időszakokban mesterséges fenntartásából következően többlet öntözést igényel, amely mennyiségét alapvetően ivóvízből fedezik. Az ivóvízkészletek védelme érdekében a fenntartható városi vízgazdálkodás kiemelt feladata, hogy ezt a vízmennyiséget részben összegyűjtött csapadékvízből fedezze.

Kutatásomban szegedi közintézmények példáján keresztül kívánom bemutatni a csapadékvízgyűjtési lehetőségeket, illetve a csapadékvízgyűjtés vizsgálatának lehetséges módjait. A vizsgálataim során hidrológiamodellek segítségével a mintaterületeken lezajló hidrológiafolyamatokat vizsgálom, illetve a rendelkezésre álló csapadékmennyiségből a potenciálisan összegyűjthető vízmennyiség kiszámítására teszek kísérletet.

Csikós Nándor (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A felszínborítás és a Mezei pacsirta (*Alauda arvensis*) egyedszáma közötti kapcsolat vizsgálata Németországi mintaterületen

Az elmúlt évtizedekben a táj és azon belül a felszínborítás nagymértékben változott Európában. Nyugaton és keleten más-más kiváltó okok felelősek a felszínborítás változásáért. Németországban és azon belül Schleswig-Holstein szövetségi tartományban a megújuló energiaforrások bevezetése és támogatása (elsősorban biogáz) váltotta ki a tájváltozást. A változás a legelőket, gyepeket és agrárterületeket érintette. A mezei pacsirta e területek indikátor fajának tekinthető, ezért a térbeli statisztikai kapcsolat feltárása rendkívül fontos. Kutatásom során a Corine Land Cover digitális felszínborítás adatbázist, statisztikai mezőgazdasági felmérést és a mezei pacsirta egyedszámát tartalmazó 5x5 km rácshálót használtam. Az egyedszám és a felszínborítás kapcsolatát három különböző zónában vizsgáltam, amelyeket a biogáz erőművek kapacitása alapján hoztam létre. A statisztikai elemzéseket R Statistics 3.5.3 szoftverben végeztem. Az adatsoron egy *Variance Inflation Factor* (VIF) teszt után *Generalized Linear Mixed Model* futtattam, amely eredményeit modellátlagolás után a *dredge* funkcióval rendeztem sorba. Az eredmények szignifikanciaszintjének becslésére az *LmerTest* csomagot használtam. A *ggeffects* csomag *ggpredict* funkciójával kiszámoltam a különböző terménytípusok előjelzett marginális hatásait a mezei pacsirtára. Pozitív kapcsolatot mutattam ki a búzával és a gyepterületekkel, legelőkkel, illetve negatív kapcsolat az állandó növényi kultúrákkal, repcével és silókukoricával. Minden zónában negatív kapcsolat található a felszínborítás/termény diverzitása és az egyedszám között. A kutatás eredményei területrendezési tervek hasznos adalékául szolgálhat.

Sipos Bence (SZTE Eötvös Loránd Kollégium)

Polimer micellák fejlesztése intranazális beviteli céllal QbD módszer alapján

A polimer micellák alkalmasak vízdoldékonyság, biohasznosíthatóság növelésére, valamint alkalmazhatóak a központi idegrendszer támadására is alternatív beviteli kapukon keresztül. A *Quality by design* egy iparban használt módszer, amellyel felhasználó-központú gyártási folyamatot tudunk kivitelezni.

Céлом volt NSAID tartalmú polimer micellákat fejleszteni intranazális beviteli céllal, a központi idegrendszer gyulladásos fellángolásainak csökkentése érdekében.

ICH irányelvek alapján meghatároztuk a céltermék minőség-profilját. Hatóanyagként meloxicámot használtunk, micellaképző polimernek pedig TPGS-t. 3-szintes faktoriális kísérlettervezéssel optimalizáltuk a formulációt. Műszeres vizsgálataink a részecske- és anyagszerkezeti sajátságok felderítése végett történtek. *In vitro* kioldás és permeabilitás vizsgálatainkat SNES pufferben végeztük. Fizikai stabilitás vizsgálatunk tárolási hőmérséklete $5\pm 3^\circ\text{C}$ volt.

Összességében elmondható, hogy megfelelő részecske- és anyagszerkezeti sajátságokkal rendelkeznek a stabil, kielégítő bezárási hatékonyságú termékeink és *in vitro* kinetikai tulajdonságaik alapján alkalmasak lehetnek intranazális adminisztrációra.

Csurka Tamás (Szent István Egyetem Deák Tibor Szakkollégium)

Száraz trinátrium-citrát humán ételmezésre szánt vér alvadására gyakorolt hatásának vizsgálata rotációs viszkozimetriás eljárással

Az egyszerre fennálló abszolút és relatív túlnépesedés óriási kihívást jelent az ételmezésbiztonságnak, és szükségszerűvé teszi eddig elpazarolt, új fehérjeforrások bevonását emberi táplálkozási célra. Ilyen kimagasló fehérje- és vastartalommal rendelkező alapanyag az állati vér, mely új technológiákkal a vasas íztől és vérszagtól mentes, több problémára választ adó élelmiszerek előállítását teszi lehetővé. Viszont a vérfeldolgozás jelenleg nagyon költséges a membrántechnológiával történő besűrítés és a porlasztva szárítás miatt. A véralvadás során a vér elveszti előnyös technofunkciós tulajdonságait, így trinátrium-citrát oldattal tartják jól kezelhető állapotban. Kutatásomban arra voltam kíváncsi, hogy plusz víz bevitele nélkül, száraz trinátrium-citráttal milyen koncentrációban lehet a leginkább newtoni folyadékhoz hasonló reológiai viselkedésre bírni a vágóhídon frissen begyűjtött vért. Azokat a mintáimat, amelyek fehérjéit még nem sózta ki a véralvadásgátló, viszont már nem is alvadtak meg, rotációs viszkoziméterrel vizsgáltam (Physica MCR 51, Anton-Paar) koncentrikus hengerekkel, Couette típusú vizsgálattal, majd Herschel-Bulkley modellt illesztettem a mért adatokra. A modell folyási tulajdonságoknak való megfelelőségét egy visszaszámolt tulajdonságok által adott függvény

korrelációanalízisével validáltam. Munkám eredményeként megállapítottam, hogy 2,4%-tól 19,2%-ig a reológiai konstansok csak kis mértékben változnak, így ezekben a koncentrációkban alkalmas a száraz trinátrium-citrát megfelelő keverés mellett a sertésvér alvadásának gátlására.

Party Petra (SZTE Kabay János Szakkollégium)

Nanoméretű száraz porinhalációs készítmények fejlesztése

A pulmonális terápia során a tüdő fiziológiás sajátosságait kihasználva gyors, és kisebb dózissal is megfelelő hatás váltható ki. Az inhalációs készítmények közül előtérbe kerülnek száraz porinhalációs rendszerek, köszönhetően egyszerű alkalmazásuknak és kiemelkedő stabilitásuknak. Modell hatóanyagként a nem-szteroid gyulladásgátló meloxicámot alkalmaztuk, mely lokálisan alkalmazható tüdőbetegségek kezelésében.

Célkitűzések: Célunk nano porlasztva-szárító berendezéssel nano mérettartományú száraz porinhalációs készítmények formulálása, melyektől gyors kioldódást, nagyfokú permeabilitást és nagymértékű tüdődepozíciót várunk.

Módszerek: A hatóanyag szemcseméret csökkentését nedves őrléssel végeztük. A kapott nanoszuszpenzióból nano porlasztva-szárító berendezéssel formuláltunk inhalációra alkalmas kompozitokat. Segédanyagként PVA-t és leucint alkalmaztuk. A termékekkel a következő vizsgálatokat végeztük el: szemcseméret analízis, morfológiai vizsgálat, sűrűség vizsgálat, porröntgen diffrakció, zeta-potenciál meghatározás, kioldódás vizsgálat, permeabilitás vizsgálat, in vitro gyógyszerforma-vizsgálat (Andersen-féle kaszkádimfaktor) és in silico modellezés.

Eredmények: Sikerült 500–800 nanométeres, közel szférikus morfológiájú, kis sűrűségű termékeket előállítanunk. A fajlagos felület növelésének köszönhetően a hatóanyag felszabadulás és permeabilitás sebessége gyorsult. Az aerodinamikai vizsgálatok eredményei alapján a nanoméretű porinhalációs rendszerekkel is hatékony pulmonális terápia valósítható meg a jövőben.

Mihály Anikó (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Szén nanocső erdő és buckypaper felületén ülő oldószer cseppek párolgásának vizsgálata peremszög és tömeg mérésével

A szén nanocsövek (CNT) a szén mesterséges allotróp módosulataként ismertek. Szerkezetüket tekintve úgy írhatók le, mint egy tökéletes hengerré formált, egységnyi atom vastagságú grafit (grafén) réteg. A csövek átmérője a nanométeres tartományba esik, és nagy a hossz/átmérő arányuk, így a CNT egydimenziós (1D) nanoanyagoknak tekinthető. A CNT elrendeződése alapján beszélhetünk 1D random és 1D rendezett szerkezetéről. Például 1D random szerkezet az ún. „buckypaper” (BP), mely szűrővel állítható elő, 1D rendezett szerkezet pedig a CNT erdő, mely

alkalmas hordozón növesztett, vertikálisan rendezett szén nanocsövek összessége. A kutatásom során különböző CNT formációk felületére helyezett oldószer(elegy) cseppek párolgását tanulmányoztuk.

A kísérleti munkánk során az 1D random BP esetében a CNT funkcionalizáltságának mértékét változtattuk, az oldószer pedig ioncserélt víz volt. Az 1D rendezett CNT erdő („H3”) esetében pedig különböző etanol-víz elegy (etanol: 0-5%) cseppek párolgását monitoroztuk. A méréseket szobahőmérsékleten, atmoszférikus nyomáson végeztük, speciálisan erre a célra készült mintatartóban. A csepp párolgását kamerával (Dino-Lite digitális mikroszkóp) rögzítettük, és ImageJ szoftver segítségével több időpillanatban is meghatároztuk a peremszöget. A párolgást analitikai mérleggel (Sartorius Cubis) is nyomon követtük, hiszen a szilárd anyagok porúsossága, nedvesíthetősége miatt a felületen ülő csepp elpárolgása csak egy része a teljes száradási folyamatnak.

A kísérleteink egy alap kutatás részét képezik, és az eredményeink értelmezésével pontosabb képet kaphatunk a fentebb említett szilárd anyag-oldószer rendszerek párolgási folyamatáról.

Andrási Attila (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Idő-integrált tranziens reflexiós és ablációs tulajdonságok 34 fs-os lézerrimpulzusok által megmunkált Borofloat, BK7 és B270 üvegekre

Munkámban 800 nm-es központi hullámhosszúságú, 34 fs lézerrimpulzusokkal megmunkált Borofloat, BK7 és B270 üvegdarabok ablációs és plazmatükrös tulajdonságait hasonlítom össze. Vizsgálatomban a használt intenzitástartomány a 10^{14} - 10^{15} W/cm² értékek közé esik. 1.7 - 1.9×10^{14} W/cm² értékek közé eső ablációs küszöbökkel jellemezhetőek a vizsgált üvegek, mely küszöbök a konvencionálisan használt kvarcüvegénél jóval nagyobb értékeket vesznek fel. Az ablációs mélység telítődik 5×10^{14} W/cm² érték felett. A vizsgálataink eredményeképpen megállapítottuk, hogy a háromfajta üveg hasonlóan viselkedik ablációs szempontból és a tranziens reflexió-növekedés görbéik alapján alkalmasnak tekinthetők regenerálható felszínű plazmatükrös céltárgynak. A legbiztosabb eredményeket a három üveg közül a Borofloat adta.

Wiandt Péter (SZTE Eötvös Loránd Kollégium)

Szubkritikus Galton-Watson folyamatok bevándorlással

Előadásomom a sztochasztika egyik ágával, az elágazó folyamatokkal foglalkozik, azon belül is a Galton-Watson folyamatokkal.

Ismert eredmény volt, hogy megfelelő feltételek mellett a többtípusos, szubkritikus, bevándorlásos Galton-Watson folyamatok stacionárius eloszlásának

véges az első, második, illetve harmadik momentuma. A sejtés az volt, hogy hasonló feltételek mellett más momentumokra is igaz az állítás.

Dolgozatom optimális elegendő feltételt keres tetszőleges, nem feltétlenül egész momentum létezésére. Először a könnyebb átláthatóság miatt kéttípusos folyamatokat vizsgál, és mutat elegendő feltételt egy tetszőleges 1-nél nagyobb momentum létezésére. A dolgozat második fele ezt általánosítja n-típusos esetre, végül pedig belátja, hogy a feltételek közül az egyiket el lehet hagyni. A dolgozat főként valószínűségi számítási, valamint mértékelméleti módszereket használ.

További céloom annak megmutatása, hogy a kapott feltétel szükséges is, valamint annak vizsgálata, hogy hasonló állítás igaz-e 1-nél kisebb momentumra is.

Nyerki Emil (SZTE Eötvös Loránd Kollégium)

Rák előrejelzése Markov-láncokkal

A fejlődő országokat kivéve a világ minden táján igen jelentős halálozási okok a rosszindulatú (malignus) tumorok, melyekről részletesen az irodalomjegyzékben lesz szó. A WHO kimutatása szerint 2016-ban ezek közül is a tüdőt és a légutakat érintő malignus daganatok okozták a 4. leggyakoribb halálozási okot. Azonban nem csak az elsődleges tumorok jelentenek veszélyt, hiszen ezeket szerencsés esetben észlelni és kezelni is tudják. Sokszor viszont az áttétekkel van a probléma, hiszen mikor az elsődleges daganat eléri az észlelhető méretet, az áttétek nem feltétlenül fedezhetőek fel, így azok további problémákat, esetleg halált okozhatnak. Céloom az volt, hogy egy olyan matematikai, szimulációs modellt hozzak létre, mellyel mind a rák kialakulása, mind pedig az áttétek megjelenése előrejelezhető legyen. Ehhez Markov-láncokat alkalmaztam. Ahhoz, hogy a kialakulást tudjam vizsgálni, a különböző kialakulási faktorokra volt szükségem, melyeket szakirodalmakból szereztem meg, az áttétek valószínűségeit pedig boncolásai adatsorokból számoltam ki. A modellt random generált adatsorokkal teszteltem. A szimulációk alapján elmondhatom, hogy a modell további fejlesztések után alkalmazható lehet akár gyógyászatban is, jelenlegi változatát szakember validálta. A továbbiakban azt tervezem, hogy még több paramétert alkalmazva még pontosabb modellt hozzak létre.

Vetráb Mercedes (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Az akusztikus szózsák eljárás korpusz-függetlenségének vizsgálata

Cikkünkben egy jellemzőreprezentációs módszer, az akusztikus szózsák (Bag of Audio Words, BoAW) metódus szélesebb körű használhatóságát elemezzük.

A BoAW eljárás lehetővé teszi a változó hosszúságú hangminták fix méretű jellemzővektorokként való kezelését. Ezáltal a különböző hangadatbázisok kezelhetővé és taníthatóvá válnak a hagyományos tanulóalgoritmusokkal is.

A BoAW eljárás kezdeti lépésében klaszterközéppontokat (ún. kódszavakat) határozunk meg a keretszintű jellemzővektorok fölött valamilyen felügyelet nélküli módszerrel (pl. k-means klaszterezéssel, vagy akár csak véletlenszerű kiválasztással). Ezt a lépést hagyományosan az adott akusztikus adatbázis tanító halmazán szokás elvégezni. Ez azonban amellett, hogy minden adatbázison új kódszavak kiválasztását teszi szükségessé, megnyújtva a jellemzőreprezentációk előállításának idejét, akár túlllesztést is okozhat.

Jelen tanulmányunkban megvizsgáljuk, hogy mennyire korpuszfüggő az előálló kódszóhalmaz. Kísérleteinkben egy magyar nyelvű érzelemadatbázison mérünk osztályozási eredményeket, miközben a kódszavak kiválasztása vagy egy német nyelvű érzelemadatbázison, vagy egy magyar nyelvű, általános beszédatadatbázison történik.

Eredményeink szerint mindkét új típusú megközelítéssel elérhető, a korábban említett hagyományos megközelítéssel elérhető osztályozási pontosság, ami megkönnyítheti a BoAW eljárás gyakorlati alkalmazását.

Danka Balázs (Szegedi Tudományegyetem)

Középkori királyi halottükrök

A középkori királyi halottkultusszal megannyi remek kutató foglalkozott. Érdemes számba venni tehát nemcsak a magyar, de a külföldi kutatás eredményeit is a témára vonatkozóan. Ha szigorúan a királyi halotti temetkezéseket vizsgáljuk, megállapítható, hogy számos esetben a források szövege elenyésző információval rendelkezik. Ezek a források többnyire krónikákból származnak, azonban nem elhanyagolhatóak a szentekről megmaradt legendák sem. Vajon mit mondanak ezek a források nekünk, mit lehet tudni a halott király kultuszáról? Mit lehet tudni a királyok halotti emlékezetéről? Milyen szimbólumok, temetkezési formák maradtak ránk, tehát mik azok a színek, avagy egyéb momentumok, amik megjelenhettek a halott király „megidézésekor”? Vajon kik azok a királyok, akiknek fennmaradt halotti menetének, vagy akár sírkövének leírása, ezáltal pedig a korszakot jobban tudjuk értelmezni, és mik azok a tényezők, amik a korszak szellemiségére hatottak? Ezeket a kérdéseket kívánja az előadás körbejárni. Az előadás az 1000–1526 közötti időintervallumot kívánja a hallgatóközönségnek bemutatni, ahol szó esik I. István, IV. Béla, V. István, Károly és Mátyás halotti leírásáról is. Az előadás végén célom olyan temetkezéshelyek bemutatása, ahol személyesen is jelen voltam, s fényképes dokumentációkkal tudom bemutatni a különböző temetkezési stílusokat, valamint azt, hogy az egész témát hogy érdemes kezelni, összevetve az idézett források szövegeivel, valamint az elsajátított szakirodalom felidézésével a hallgatóközönség számára.

Kerényi Bálint (Szegedi Tudományegyetem)

Magyar törzsek a Kazár Kaganátusban

Jelen előadásom a szavárd magyarok eredetéről szóló tanulmány-sorozat harmadik része, melyben a magyarok és kazárok közötti történeti kapcsolatot vizsgálom részletesebben. Korábbi dolgozataimban a mellett érveltem, hogy a magyarok *savartoi asphaloi* hagyománya, melyről Bíborbanszületett Konstantin császár ír a *De Administrando Imperio* c. művében, autentikus történeti hagyomány volt, és a savartoi nevet a szabír nép nevével lehet azonosítani. A magyarság felé e hagyományt a Kazár Kaganátusból kiváló és a magyarokhoz csatlakozó, illetve idővel a magyarokkal összeolvadó kabar törzsek közvetítették. A kabarok kazár eredetű törzsek voltak, márpedig a kazárok meghatározó népeleme a szabír volt. Mindezek alapján szükségszerű, hogy bővebben tárgyaljuk a magyarok és kazárok közötti kapcsolatot, - amelyet egyes kutatók néhány évtizedekben, míg mások évszázadokban határoznak meg - különös figyelmet szentelve a kabarok csatlakozásának történeti körülményeire, amely véleményem szerint szorosan összefügg a magyarok kaganátusból való kiválásával. A magyarok és kazárok közötti kapcsolat vizsgálata a korai magyar történelem legfőbb kérdéseit érinti - a magyarok megjelenése a kelet-európai steppén, magyar törzsek azonossága onogur-bolgár és alán törzsekkel, a magyarok és baskírok közötti reláció, az északi és déli „őshazák” kérdése, a Magyar Törzsszövetség megszerveződése -, így az e kutatás során megszülető eredmények a honfoglalás előtti magyar történelem rekonstrukciójának alapját is képezik.

Majnárd Sándor (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Kora újkori angol kereskedőtársaságok

„A kereskedelem a csatorna, melyen át a jólét beömlik országunkba” - mondta I. Jakab angol király 1622-ben, ami jól tükrözte az angol gondolkodást a kereskedelem fontosságával kapcsolatban. Anglia, majd a Brit Birodalom a 17-18. századi Európa egyik vezető hatalma volt, melynek fő ereje gazdasági kapcsolataiban és gyarmatbirodalmában rejtett. Széleskörű kereskedelmi hálózatának létrehozásában fontos szerepet játszottak a kereskedőtársaságok, melyek kettős szerepet tölthettek be az Angol Királyság számára. Egyrésztől más államokkal való gazdasági szerződések megkötése, és lerakatok létrehozása volt a feladatuk, másodsorban pedig ezek a társaságok diplomáciai szerepet is magukra vállaltak, hiszen gyakran rajtuk keresztül érintkeztek az angolok más államok vezetőivel. A 18. század közepére kiépülő brit gyarmatbirodalom sikeréhez kétségkívül hozzátartoztak a gazdasági expanziós törekvések, ahogy azt egy 1641-es politikai röpirat is előrebocsátotta: „Nem hódításaink, hanem kereskedelmünk, nem fegyvereink, hanem vitorláink teszik örökké az angol név becsületét.” Ez a brit gyarmatvilág a későbbiekben egyik előfeltétele lett az első ipari forradalom kibontakozásának, és annak, hogy a szigetország a 19. század közepére a „világ

műhelyévé”, azaz az első számú ipari termelőjévé léphetett elő. Ezen kereskedelmi társaságok létrejöttét kívánom bemutatni előadásomban.

Csibor Ferenc (Nemzeti Közszerológati Egyetem Magyar Zoltán Szakkollégium)

Jeremy Bentham Kapcsolata a francia forradalommal

Az előadást megalapozó kutatás témája Jeremy Bentham (az angol utilitarizmust megalkotó filozófus) reakciói a 18. század végén lezajlott nagy francia forradalom eseményeire, valamint eszméire. A célja választ keresni arra a kérdésre, vajon az angol filozófus hogyan reagált a Franciaországban lezajló eseményekre, és hozzáállása hogyan, milyen módokon változott a forradalom éveit során, ahogy az események fokozatosan eskzalálódtak.

A kutatás keretében vizsgálat alá került a francia forradalom eseménytörténete, valamint a hozzá kapcsolódó legfontosabb eszmék, filozófiai gondolatok. Emellett a fókuszban az utilitarizmus atyjának a forradalomhoz kapcsolódó hozzáállásának, gondolatainak, véleményének, és ezek változásainak a megismerése állt.

A kutatás módszertani szempontból egy kvalitatív munka, elsődlegesen szakirodalom-elemzés. A megvizsgált szakirodalom kiterjedt a forradalommal kapcsolatos történelmi munkákra, valamint filozófiai jellegű írásokra. Ezeket túlmenően a kutatás legfontosabb elemét alkotta Jeremy Bentham azon műveinek mélyreható vizsgálata, amelyek a forradalom éveit alatt, vagyis az 1790-es években írt az angol filozófus.

Az előadás során ismertetésre kerül a kutatás, célkitűzés és módszertan szempontjából. Ezt követően egy rövid rész foglalkozik a francia forradalommal, majd Jeremy Bentham személyével. Ez után következik a legfontosabb rész, a forradalom éveit alatt született művek bemutatása. Végül ismertetésre kerülnek a vizsgálatból levonható konklúziók.

Szűcs Bernadett (Károli Gáspár Református Egyetem)

A gyermekszületéshez kötődő rítusok rekonstruálása az ókori Egyiptomban

A gyermekszüléshez kötődő hagyományok és rituálék minden kultúrában kiténtetett szerephez jutnak, hiszen a családok és tágabb értelemben véve az adott társadalom életében is ez az egyik legmeghatározóbb esemény, mivel ekkor a nemléből a lébe történik átmenet. Az ilyen és ehhez hasonló határátlépések a premodern kultúrákban mindig veszélyes időszakoknak számítottak, mivel ezek bizonytalan és a megszokott életviteltől eltérő szituációk. Ezek során az egyén két létállapot között leledzik, és amíg ez az átmeneti helyzet fennáll, fokozottan van kitéve az ártalmas erők befolyásának. Az így kialakuló veszélyeket rituálék elvégzésével lehet a leghatékonyabban elhárítani.

Előadásomban az Arnold van Gennepe (1909, *Átmeneti rítusok*) által leírt, átmeneti rítusok típusait elkülönítő modellnek (szeparációs, határhelyzeti és reintegrációs fázis) megfelelően fogom bemutatni a gyermekszületéshez kötődő, óegyiptomi rituálékat és a hozzájuk kapcsolódó tabukat. Előadásomban elsősorban a fennmaradt és elérhető, primér forrásokra támaszkodom. A kutatás abban újszerű, hogy a van Gennepe-i modell szerint rendszerezi az összegyűjtött forrásokat – melyek igen heterogének, tehát szöveges (pl. p. Berlin 3033) és tárgyi anyagot (pl. British Múzeum EA8506-os jelzetű osztrakon) egyaránt tartalmaznak –, hogy ezáltal a lehető legteljesebb képet kaphassuk az óegyiptomi, gyermekszületéssel kapcsolatos rítusok menetéről.

Gombos Brigitta (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Alkatrész a gépezetben: A bankárok római gazdaságban betöltött szerepe az 1-2 században

A Római Birodalom gazdaságát a Kr.e. 4. századtól erőteljes fellendülés jellemezte; a megnövekedett adóterhek miatt a lakosság kénytelen volt az önfenntartó gazdasági formáról a felesleget termelő gazdálkodásra áttérni, hogy az adóterheket termény formájában kompenzálni tudják. Ennek következtében a megmaradt felesleg egy része a helyi piacra került, ahol már a pénz és termék cseréje dominált, megindult először a helyi, majd az egyre széleskörűbb kereskedelem. A pénz forgalma megnövekedett, jelentősen javult az életszínvonal, ami a tárgyalt időszakra elérte a 16. századi Anglia egyes társadalmi rétegeinek szintjét. Ugyanakkor ez a fejlődés ezen a szinten megrekedt, a gazdaság egyik fő mozgatójává az állandó pénzforgás vált, mely, ha időszakosan is, de lelassult vagy leállt, erős gazdasági válságot vont maga után. Ezt a pénzügyi érzékkel rendelkező, javarészt felszabadított rabszolgák felismerték, és pénzkölcsönzés útján segítették üzleti partnereiket, akik legtöbbször kereskedők voltak. Az általuk alapított bankházak a későbbiekben többféle szolgáltatást is nyújtottak; letéti szerződések, hitel, stb. A folyamatosan kialakuló üzleti kapcsolatrendszerük ellenére három érdekes tény kiemelendő: csakis kis haszonnal járó üzleteket kötöttek, a társadalom elítélte mesterségüket, és nem tartoztak az elithez. Adott hát a kérdés: fenti tényeket figyelembe véve hogyan tudtak jelentős befolyással lenni a kor gazdaságára? Ha alantának számított munkájuk, miért találhatjuk meg a szerződő felek közt magát az államot? A bankárok az ókor modern oligarchái voltak?

Előadásomban részletesen kitérek a bankárok világára, és a fent említett kérdésekre keresem a választ, segítségül hívva az elsődleges és másodlagos írott forrásokat, valamint az általam összeállított táblázatokat és gazdasági térképeket, melyek segíthetik megérteni az ókori bankárcsaládok mindennapi üzleteit és a gazdaságban betöltött szerepüket.

Pálfi Ádám (Pécsi Tudományegyetem)

Ókori romok márpedig beszélnek: Milyen célokra, kik és hogyan használták a Pannonia területén található *amphitheatrum*okat?

Számos nehézségbe ütközünk, ha fel szeretnénk mérni az amphitheatrális játékok nagyságát Pannoniában, mivel Róma városához képest, ahol szerencsére maradtak fenn irodalmi források és egyértelműen tudósítanak a játékok több száz éves hagyományáról, ellentétben a pannoniai provinciális kutatás nem rendelkezik ehhez fogható közvetlen adatokkal. Lemaradásunk van a tekintetben a nyugati provinciákhoz képest, hogy itt egyáltalán milyen társadalmi, közösségi események mehetnek végbe, amelyek egységbe kovácsolták az őslakosokat és az ide érkező hódító rómaiakat. Mindössze az ásatásokból nyerhető adatok, illetve a véletlen folytán előkerült tárgyi emlékek tájékoztatnak vagy világítanak rá az itt élők társadalmi és kulturális igényére. Az elvégzett vizsgálatok azonban kimutatták, hogy a Római Birodalom nagyságához képest, Aquincumban is minden feltétel adott volt ahhoz, hogy kielégítse a katonaság és a civil lakosság szórakozási igényeit. A rendezvények és a cirkuszi játékok szervezői Pannoniában is a magas rangú, tartományi előkelőségek soraiból kerültek ki, erre bizonyíték a Nemesis-szentély újjáépítését szorgalmazó 214-ben állított felirat. Összességében elmondható hogy a provincia lakosai is megteremtették az alapvető feltételeket ahhoz, hogy színvonalas és elismerésre méltó játékok kerüljenek megrendezésére. Közel hatszáz éven át az aréna nyújtotta légkör jelentette a római ember legnépszerűbb szórakozását, és mint előadásomból kiténik Pannoniában sem volt ez másképp.

Németh Roland (Pécsi Tudományegyetem)

A római érem két oldalán, avagy mit üzennek az éremképek?

Az ókori történelem során a propagandának, mai szóval az „önreklámozásnak, népszerűsítésnek” hatalmas szerepe volt. Az érmék, akárcsak manapság, a fizetés egyik eszközei voltak, mindemellett fontos a szerepük, hiszen lehet következtetni a kor gazdaságtörténetére is. A római érmék uralkodóképpel ellátott formái Iulius Caesart követően terjedtek el, ezt kihasználva hirdettek később az érmék által, hiszen a birodalom távolabbi részére is eljuthatott, ezáltal az uralkodó képe az érmén hirdetett politikai programja. Caesar fogadott fia, a későbbi Augustus császár pedig zseniálisan alkalmazta e módszert politikájában, a remek pénzpropagandája nélkül aligha érhetett volna el „isteni” magasságokba. Előadásomban igyekszem bemutatni, hogy az érmén szereplő feliratok mellett az ábrázolások, illetve az egyes éremképek is mekkora jelentőséggel bírtak. A Iulius-Claudius dinasztia korai császári szemszögéből a propaganda megjelenésének különböző formáit (érmek, feliratok), főként egyes éremképek üzeneteivel,

felirataival szeretném szemléltetni. Képi mellékleteimmel pedig az előadás során elhangzott éremábrázolások egy részét igyekszem illusztrálni.

Golovics Lilla (SZTE Szent Imre Szakkollégium)

Az elephantine-i zsidó közösség

Az előadásom alapvetően az elephantine-i zsidó közösség történetéről fog szólni. Bevezetőként beszélni fogok arról, hogy hogyan kerülhettek ill. menekültek Egyiptomba az izraeliták, ennek milyen okai lehettek, miért pont Egyiptom volt a célpontjuk. Továbbá beszélni fogok arról, hogy hogyan sikerült vagy éppen nem sikerült „berendezkedniük”, és miért éppen Elephantine-ben kötöttek ki.

Nagyon nehéz erről a témáról érdemben értekezni, hiszen egy több mint kétezer éves történetről van szó. Éppen ezért nagyon korlátozott azon források száma, melyek pontos és hiteles információt közölnek. Ám akad néhány papirusz és cserépmaradvány, melyet fel tudunk használni. Én is ezen iratok anyagát vettem témám alapjául. A források hiánya miatt pontos időkeretet sem tudunk felállítani, csupán feltételezésekből, következtetésekből szabhatunk egy valószínűsíthető időintervallumot.

A kutatók megpróbálták a Bibliát is forrásként használni, hogy megismerjék a zsidó közösséget és Egyiptomba történő ki-és bevándorlásuk okát, ám ezt óvatosan kell kezelnünk, hiszen tele van mesés, csodás elemekkel, melyekre a mai napig nem tudunk elfogadható választ adni. A téma főként hipotéziseken alapul, ezekre próbálok reflektálni.

Mohai Aletta (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Harc a bunyevátságért - A népi identitástudat erősítése Karagity Antal drámáiban

Karagity Antal (1913–1966) a bunyevác író drámai munkásságának egyik, talán legmeghatározóbb szervező elve a népi identitástudat erősítése. Megkésett népművelési harca bár nem érte el a célját, mégis fontos pont a bunyevátság irodalmának történetében. Karagity felismerte a problémát, miszerint a népe kezdi elveszíteni öntudatát, munkásságának jelentősége a szélső jobbos ideológiák erősödésével egyre fontosabbá vált. Népművelő drámákat írt, amiket az általa alapított társulattal előadtak a bajai, szabadkai és zombori járásban.

Szabó Csanád (ELTE Eötvös József Collegium):

Ottlik Géza, az egykönyves klasszikus: filológia, értelmezés és hierarchia

„[Az *Iskola a határonhoz*] képest minden egyéb megjelent alkotása inkább magas színvonalú műhelytanulmány vagy függelék, mintsem teljes értékű regény vagy elbeszélés, ezért az irodalmárnak elsősorban az [...] életmű központi magjával kell

foglalkoznia.” – olvasható Szegedy-Maszák Mihály Ottlik-monográfiájának előszavában.

Előadásomban azon kultuszbeli képzetet vizsgálom meg, amely szerint az *Iskola* az Ottlik-korpusz csúcsteljesítménye, s a többi szöveg inkább csak a „nagy” műben kiteljesedő prózapoétika előszele vagy lecsengése. Ez a hierarchia lefordítható arra a klasszikus filológiai modellre és kiadói gyakorlatra, mely a szövegvariánsokat alárendeli a végsőnek, s ezáltal a legértékesebbnek gondolt szövegállapotnak.

Azonban a szövegvariancia nemcsak ahhoz a felfogáshoz vezethet, hogy egy kicsúcsosodó, „végső” szöveg lehetőségét feltételezzük, hanem ahhoz is, hogy éppen ezt a hierarchiát elvetve egy végső szöveg stabilitását kétségbevonó, „a szöveg” nemlétezését problematizáló belátásra jutunk. Egy ilyen instabil pozíció pedig nem lehet táptalaja a hierarchizálásnak, a *Hajnali háztetők* „műhelytanulmányként”, vagy a *Buda* „függeléként” való olvasatának, hanem a variánsok egyediségére irányítaná a figyelmet.

Előadásomban az Ottlik-értelmezések ilyen filológiai hátterét, motiváltságát fogom elemezni, azt a belátást kockáztatva meg, hogy a filológia és az értelmezés közötti merev különbségtétel elmosódhat, mivel a filológia értelmezésként, az értelmezés pedig filológiaként lepleződik le.

Kondor Tamás (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Vas István Róma-versei

A rendszerváltás utáni irodalomtörténet-írás Vas István költészetének recepcióját nagymértékben elhanyagolta, holott – meglátásom szerint – poétikája jelentős hatással volt a későbbi magyar lírára. E poétikát Vas István Róma-verseit vizsgálva exponálom, elsősorban a *Római rablás* (1962) című kötet anyagát képező *Római pillanat* (1948) és az *Eső és Tramontána* (1961) című ciklusokra fókuszálva, megbízható szakirodalom híján nagyrészt önálló hermeneutikai munkával. E ciklusok túlnyomó részét ekphrasisok alkotják, így megközelítem egyik fő iránya a versek vizualitásának vizsgálata, az ekphrasisok tárgyai és megfigyelői között létesülő diszkurzív viszony, egy a kötet poétikájára szabott, mitchelli és boehmi alapokon nyugvó kísérleti ekphrasisfogalom segítségével.

A versek narrátoraiából kibomló implicit szerző rekonstrukciója mellett az ekphrasisok tárgyainak motivikus elemzésére is sor kerül, a *város* mint költői tér, a *rom* mint motívum vizsgálatára, ezek egybejárhatóságának felmérésére. További szándékom az egyes ekphrasisok vizsgálatán túl a kötet egészének poétikáját körvonalazni, a kötet makroszintű stratégiáit és a versek mikroszintű megoldásait összeolvasni. Itt tett megfigyeléseim Vas István költészetének szélesebb horizontján való jelentőségét is tárgyalom.

Köszeghy Ferenc (ELTE Eötvös József Collegium)

Petri György kétféle kultusza

Petri György recepciójában komoly problémaként adódik a 80-as években körülötte kialakuló szimbolikus kitüntetettség, mely több értelmezője szerint „politikai struktúrából” fakad, és népszerűségének egyik fő katalizátora akkor. Petri a demokratikus ellenzék képviselői költőjévé vált azáltal, hogy felrúgta a „Kádár-éra társadalmi közmegegyezését”, a kettős beszédet. Ez azért adódik problémaként a recepcióban, mert Petri költészete alapvetően szemben áll a képviselői költészet tradíciójával. Petri szimbolikus kitüntetettsége a kétezres években is vitát generál, különösen az Örökhétfő kötet körül. Előadásom első felében e vita tanulságaival foglalkozom.

Ám a kétezres évekbeli vitában megjelenik egy másik, feltáratlan Petri-kultusz is, mely egy romantikus költészetben gyökerező archetipikus szerep köré épül, az elátkozott költő beszédmódja köré. Előadásom második felében a második, lappangó Petri-kultusszal foglalkozom, különösen a kortárs költészeti mező imitációja felől. Termékeny szerep-e Petrinél az elátkozott költő? Az utánzáson keresztül hogyan képezi le utólag e szerepet a kortárs költészet? A kultikus olvasat és imitáció mely elemeket emel ki, és mely elemeket tüntet el Petri költészetében? Előadásom célja tehát a kultikus Petri-olvasatok kritikája.

Vojnics-Rogics Réka (SZTE Eötvös Loránd Kollégium)

Századfordulós mesekorpusz a Pesti Naplóban

A 19. századi magyar gyermekirodalmi lapokról mindmáig keveset tudunk, hiszen nem kerültek sem sajtótörténeti, sem irodalomtörténeti kutatások látóterébe. Ahhoz, hogy kifejezetten gyermekek számára íródott irodalom létrejöhesse a 19. században, hosszú távú és nagy horderejű társadalmi, politikai, kulturális és gazdasági változásoknak kellett bekövetkezniük Magyarországon. Előadásomban a 19. és 20. század fordulójának gyermekirodalmával, azon belül a Pesti Napló gyermekrovatával foglalkozom. A korszak gyermekirodalmi lapjai mellett 1893-tól a Pesti Napló című napilapban is jelentek meg gyermekirodalmi szövegek, vasárnaponként 1–1,5 oldalnyi terjedelemben. A napilap 1893-tól 1905-ig kiadott vasárnapi lapszámait vizsgáltam meg, tehát bőséges szövegtorpuszt tárok az érdeklődők elé. Előadásomban szó lesz a mesék jellegéről és céljáról, illetve a gyermekek felé támasztott erkölcsi és ideológiai elvárásokról.

Gyuris István Viktor (Szegedi Tudományegyetem)

Egy bácskai ügyvéd utazásai a „keleti ég alatt”

Vértesi (Virter) Károly (1843–1917) német származású bácskai ügyvéd, '48-as hazafi, megbecsült közéleti személyiség. A kor arisztokrata mintákat követő polgári divatjának megfelelően beutazta Európát, afrikai és amerikai útibeszámolóival széleskörű elismertséget szerzett.

Az eredetileg tárcákban közölt írásokat kötetbe rendezte, ezekből kettő is megjelent *Keleti ég alatt* címmel. Az egyik egy egyiptomi (1898), másik egy palesztinai (1900) utazást ír le, a kor igényeinek megfelelően gazdag illusztrációval ellátva. Az előadás az egzotikum hazai reprezentációit vizsgálja, jelen esetben Vértesi útirajzait alapul véve.

A főbb kérdések: Hogyan jelenítette meg az idegenséget az itthon maradottak számára? Milyen narratívumok mentén mutatta be a távoli tájakat és azok népét? Hogyan tükrözik ezek a szövegek a polgári középosztály európai és formálódó nemzeti önképét? Hogyan állítja szembe a modern, iparosodott nyugatot a „mesés” kelettel? Jelen előadás *Az egzotikum megjelenési formái a magyar fogyasztói kultúrában a kiegyezéstől az első világháborúig* című Új Nemzeti Kiválóság Program által támogatott kutatás részét képezi.

Pálfy-Madarász Eszter (PTE Grastyán Endre Szakkollégium)

A kérés beszédaktusának vizsgálata mozibüfés diskurzusok korpuszában

Előadásomban különböző magyar nyelvű illokúciós beszédaktusokat, kéréseket mutatok be és elemzek. A kutatásban vizsgált kifejezések az általam kifejlesztett 2000 magyar nyelvű kérést célzó megnyilatkozásokból álló korpuszokból származnak, melyeket egy mozibüfében figyeltem meg, és jegyeztem le alkalmazottként (pl: lesz egy kóla!; kérnék egy kukoricát!; egy kólát!). A kutatás elméleti keretét három irány határozza meg: a beszédaktus-elmélet, az udvariassági elméletek, valamint a társalgáselemzés. Vizsgálatom fókuszában az a kutatási kérdés áll, milyen komplex ábrázolási mód alkalmazható a kérés mint beszédaktus elemzésére, mellyel egyúttal reflektálni lehet az aktuális szituatív kontextusra, a társalgás szituációjára, valamint a résztvevők helyzetére (pl. az alkalmazott fóként kérdést fejez ki: mit adhatok? – a vásárló kérést: kérek egy kólát!)? Ebben az ábrázolási rendszerben a megnyilatkozások többféle megközelítés szerint elemezhetőek, azonosíthatjuk a kéréstípust, annak direktségi és udvariassági szintjét. A kérés a beszédaktussémában is értelmezhető, melyben a nyelvi közösség számára releváns információk is feltűntethetőek, a társalgáselemzés keretében pedig nem csak a konkrét beszédaktus, a kérést megelőző kérdés is leírható. Céлом a kérés egy adott, egyedi kontextusban (kérés a mozibüfében) való bemutatása, részletes analízise. Úgy gondolom, ez a módszer más beszédaktusok vizsgálatára is kiterjeszhető lehet.

Bajzát Tímea Borbála (ELTE Eötvös József Collegium)

Egy elméleti módszer kialakítása segédigés konstrukciók által kidolgozott potenciális modalitás azonosítására és leírására funkcionális nyelvelméleti keretben

Az előadásban bemutatandó korpuszalapú kutatás célja egy olyan elméleti módszer kialakítása segédigés konstrukciók által kidolgozott potenciális modalitás azonosítására, amely alkalmas ezen szerkezetek használatalapú leírására funkcionális kognitív nyelvelméleti keretben. Az elméleti keret választását indokolttá teszi az, hogy ezen kognitív nyelvelméleti megközelítés alkalmas a vizsgált jelenség forma-funkció pár szerinti leírására, valamint ezen keret nyelvhasználó-központú, a nyelvet nem idegeníti el a használójától, ezért alkalmas a használatalapú kutatás számára. A kutatás felhasznál magyar, illetve nemzetközi szakirodalomban felhalmozott eredményeket és módszereket, ezzel megkísérelve integrálni őket egy magyar nyelvre specifikus azonosító módszer kidolgozásába. Az illokúciós beszédaktusok azonosítására kidolgozott Cost-Benefit Cognitive modell foratókönyvi sémáit szintén alkalmazásba veszi a jelen kutatás összekapcsolva az erődinamikai modellel. A vizsgálat nem korlátozódik csupán a beszédaktusok vizsgálatára, kidolgozott szempontrendszer alakítása, bizonyos szempontok integrálása, valamint más szempontok elvetése indokolt, mert a nyelvileg aktivált és kidolgozott szereplők és körülmények viszonyrendszerét, amelyek részt vesznek a potenciális modalitásforrás kidolgozásában, kívánom leírni. A vizsgálat során a klaszterelemzés lépéseit követve válnak azonosíthatóvá a nyelvi adatok által kirajzolt mintázatok. A vizsgálati mintát a Magyar Nemzeti Szövegtárból (v2.0.5) vételezi a kutatás.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-19-2 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának szakmai támogatásával készült.

Prótár Noémi (ELTE Eötvös József Collegium)

Multimodális reklámszövegek metaforikusságának vizsgálata

Az előadásomban ismertetett kutatás célja négy multimodális reklámplakát-szövegen (Gyuricza 2016) megjelent metaforák jelentésképző szerepének kognitív nyelvészeti vizsgálata (Kövecses–Benczes 2010; Tolcsvai Nagy 2013; Tolcsvai Nagy 2017). A vizsgált plakátokon a reklámozott termék alapadatai mellett valamilyen kép, illetve egy rövidebb, szlogenszerű, önmagában is metaforikusan értelmezhető szöveg is megtalálható. Mivel a kutatás egyik fontos aspektusa a plakátok jelentésének beszélőkön keresztül való empirikus vizsgálata, így ahhoz a funkcionális kognitív nyelvelméleti keretet tartottam a legmegfelelőbbnek (Tolcsvai Nagy 2013), mely szerint a metafora fogalmi leképezés két jelentésszerkezet között (Tolcsvai Nagy 2017, 1073). Az előadás során először a plakátok szlogenjében található metaforák szemantikai leírását végzem el, majd pedig az ehhez kapcsolódó kérdőíves vizsgálat eredményeit mutatom be. A

kérdőíves vizsgálat során összesen több mint 120 adatközlő válaszait vizsgáltam – ezen adatközlők egy része látta a plakátokat, és így válaszolt, egy része pedig csupán a plakátokon szereplő szövegeket ismerte. A válaszok összevetése után hipotézisem szerint megmutatkozik, hogy hogyan befolyásolja a plakát egésze, illetve a képi tartalom a szövegben megjelenő metaforikus szerkezet jelentését. Emellett ezzel a módszerrel vizsgálom a szlogenben szereplő metaforikus nyelvi kifejezések konstrukciós jellemzőit is.

Deák Ádám (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Csanád vármegye képviselte az 1843/44. évi országgyűlésen

Előadásomban Csanád vármegye részvételét és szerepét vizsgálom meg az 1843/44. évi országgyűlésen. Vizsgálódásomnak két főbb aspektusa lesz: a követutasítások és a követek felszólalásai a diétán. A követutasításokban foglalták össze a megyék azokat a legfontosabb ügyeket, amiket kötelezően támogatniuk kellett a követeknek. Ez a téma még kevésbé kutatott, így szeretnék rávilágítani arra, hogy a későbbiekben milyen fontos lenne ezeknek a forrásoknak a feltárása. A másik fontos kérdéskör a követek felszólalásai, amiket az országgyűlési naplókban rögzítettek. Ezekből meg lehet tudni, hogy pontosan betartották-e küldőik akaratát. Sorra veszem az országgyűlésen felmerült legfontosabb ügyeket és megvizsgálom azokat az utasítások és a követek felszólalásai alapján. Bánhidy Albert és Kállay Ödön képviselték Csanád vármegyét ezen a diétán, röviden az életútjaikba is betekintést nyújtok.

Krizsán Bálint (Szegedi Tudományegyetem)

A magyar konzervatív mozgalom 1849 és 1859 között

1848-ban egyértelművé vált, hogy a két évvel korábban párttá szerveződött magyar konzervatív csoportosulás programja vereséget szenvedett, és politikailag légüres térbe került. Habár támogatásukról biztosították a magyar kormányt, befelé hűek maradtak elveikhez, és terveket szőttek a forradalom előtti állapotok mielőbbi visszaállítására. A császári hatalom részéről a nemzetiségi mozgalmakkal való óvatos politika, illetve a magyar érdekek figyelembevételének szándéka közeledést eredményezett a konzervatívokhoz. Ennek jegyében az 1848. decemberében Magyarországra betörő császári sereg nyomán kinevezett ideiglenes királyi biztosok a magyar konzervatívok közül kerültek ki, sőt részvételükkel sor került egy titkos magyar bizottság felállítására is 1849. februárjában. Az Ideiglenes Polgári Közigazgatás élére is egy jelentős konzervatív személyiség, Szógyény-Marich László került. A birodalmi vezetés tehát partnerként tekintett a magyar konzervatívokra, ám az olmtüzi oktrojált alkotmány kihirdetése után politikailag ismét súlytalanokká váltak. A „lemondás nélküli hallgatás” időszakában egy részük élesen szembehelyezkedett a

magyarországi alkotmányosság felszámolásával, míg egy másik csoportjuk vezető hivatali tisztségeket vállalt a neoabszolutizmus alatt. Az 1850-es évek végén ismét tárgyalásokat folytattak a kormánnyal, aminek következtében helyet ajánlottak számukra az átszervezett birodalmi tanácsban. A kettősség továbbra is fennmaradt, ugyanis míg egy részük elutasította, mások elfogadták a felkínált pozíciókat. Előadásomban kronologikusan végig tekintek a magyar konzervatív mozgalom 1849 és 1859 közötti politikai szerepvállalásán, valamint ismertetem a vezető konzervatív személyiségek nevéhez köthető politikai röpiratok és memorandumok tartalmát.

Berczeli-Nemcsényi Alex (SZTE Eötvös Loránd Kollégium)

Új élet az Újvilágban? – Német emigrációs társaságok a 19. század első felében

A 19. század első felében politikai, társadalmi vagy épp gazdasági okokból több millióan indultak Európából az Egyesült Államokba. A független állam 1783-as megalakulását követően már ebben az időszakban is a „lehetőségek földjeként” jelent meg a bevándorlók számára. Ennek oka a vállalkozásokat támogató politikája és rangok nélküli társadalma volt. Nagyon sokan érkeztek német területekről, számuk az 1830-as években kezdett el látványosan emelkedni.

Ebben az időszakban több olyan egyesület alakult meg, amely szervezett keretek között segítette az Atlanti-óceánon történő átkelést, valamint az Egyesült Államokban történő letelepedést. Ezek közül az 1830-ban alapított *Giessen Emigrációs Társaság* volt az egyik, amelynek segítségével ötszázan telepedhettek le Missouri területén. A másik pedig az 1842-ben létrejött *Texasi Német Bevándorlók Védelmére Létrehozott Egyesület*, röviden *Adelsverein* volt, amely keretei között mintegy hétezer német-ajkú emigráns kezdetett új életet az észak-amerikai kontinensen. Előadásomban a német bevándorlás hátterének felvázolásán túl ennek a két szervezetnek a működését vizsgálom meg, illetve hasonlítom össze. Kik és milyen szándékkal vettek részt a megalapításukban, s miért volt az egyik sikerebb, mint a másik?

Ezeknek a kérdéseknek a vizsgálatával árnyaltabb képet kaphatunk arról, hogy a diplomáciai kapcsolatokon túl milyen szálak fűzték össze a 19. századi Egyesült Államokat Európával.

Sztán Iván (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium):

A 19. századi helységnévtárak és a Dráván túli magyar helységnevek

Előadásom a 8 Trianon előtti horvát-szlavónországi vármegye (Bélavár-Kőrös, Lika-Korbava, Modrus-Fiume, Pozsega, Szerém, Varasd, Verőce és Zágráb) magyar helységneveivel foglalkozik. A középkorban ezen a területen még gyakran előfordultak a magyar településnevek, ám ezekből viszonylag kevés maradt meg a használatban, az újkorban és ebből fakadóan a jelenkorban is. Arra szeretnék rámutatni, melyek voltak azok, amelyek túléltek a török hódoltságot, illetve a

Habsburg birodalmi közigazgatási átszervezéseket és a velük járó etnikai átrendezéseket.

Ennek céljából összehasonlítom a 19. század folyamán megjelent társadalomföldrajzi és leíró statisztikai kiadványok helynévrepertóriumait a történeti földrajzi munkákéval. Összehasonlításom alapja az 1808 és 1866 közt megjelent településtár-jellegű kiadványok (Lipszky János, Magda Pál, Nagy Lajos, Dóczy József, Fényes Elek, Friebeisz István és Vinko Sabljar magánmunkáit), valamint az első hivatalos magyar, 1873. évi helységnévtár. Ezeket összevetem a Botka Tivadar, Pesty Frigyes, Ortvy Tivadar, Csánki Dezső, Josip Buturac, Karl Nehring, Georg Heller, Györffy György és Engel Pál által felkutatott és azonosított helynevekkel, illetve a középkor végén megjelent Lázár-térkép (az első magyar térkép) helynévanyagával.

Gombkötő Bence (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A jószágok osztályozási lehetőségei a mongol kultúrában, és ami mögötte van

A mongol kultúrában jelentős szerepe van a háziállatoknak, ezen belül is kiemelkedik a *tabun qošiγun mal* vagyis az öt alapvető jószág. Közéjük tartozik a ló, szarvasmarha, teve, juh és a kecske. A nomád gyökerekből adódóan ezek az állatok a leghasznosabbak a túlélés szempontjából. Ez a kimagasló szerep eredményezte, hogy a nomád kultúrákban az állatok osztályozására különböző szempontok alakultak ki, például az élőhelytől való távolság, testméret, vagy a pata formája. Célom ezeknek az osztályozási szempontoknak az általános ismertetésén túl a lovak kategorizálásához tartozó szókincs nyelvészeti elemzése morfológiai és etimológiai szemszögből. Jelen előadásban a használat, kor és ivarállapot szerinti elnevezéseket veszem górcső alá. A prezentációból kiderül, milyen struktúrák alapján lehet a jószágok nevét létrehozni vagy, hogy mekkora idegen hatás érte a mongol állattartást. A vizsgálathoz felhasználtam a legfontosabb hazai és külföldi (elsősorban mongol nyelvű) szakirodalmakat, illetve a témában a mongóliai részképzésem alatt szerzett ismereteimet. A kutatás *A lovas műveltség kifejezéseinek nyelvészeti vizsgálata a mongol nyelvben* munkacímet viselő Új Nemzeti Kiválóság Program keretein belül valósult meg.

Pető Balázs Lajos (PTE TTK Szentágothai János Protestáns Szakkollégium)

Az elfeledett palatinus – Pillanatképek Habsburg-Lotaringiai Sándor Lipót nádor magyarság-politikájából

Habsburg-Lotaringiai Sándor Lipót 1774. augusztus 14-én született Firenzében, II. Lipót, későbbi magyar király és osztrák császár negyedik fiúgyermekeként. Nádorsága 1790-ben kezdődött meg a viharos 1790-91. évi országgyűlés keretei között, hivatalos dátum szerint november 15.-én. Megkezdődött ezzel az az 1795-ig tartó időszak, melynek keretein belül a fiatal nádor egy alapvetően kedvező úton

egyengette a Magyar Királyság ügyeit. Előadásom során arra szeretnék törekedni, hogy személyében egy olyan embert ismertessek meg a hallgatósággal, kinek megítélése évtizedekig terhelt volt állítólagos magyargyűlöletével és kegyetlen, reakciós természetével. Beszélni kívánok arról, hogy a fiatal nádor miként vált a magyarság barátjává és patrónusává miután 16 éves korában megválasztották posztjára. A korszak fontos történéseinek, elsősorban Mályusz Elemérnek és Poór Jánosnak a nyomdokain haladva igyekszem felvázolni lényegre törően ennek az öt esztendőnek a legfontosabb politikátörténeti momentumait. Láthatjuk milyen okokból kifolyólag vált a magyar nemzet ügyének fő támogatójából magát elárulva érző, a Martinovics-társaságot halálra ítéelő szigorú politikussá. Sándor Lipót képe mellett pedig gyakran fel fognak villanni, olyan elfeledett, de rendkívül tehetséges politikai szereplők képei is, akik mindvégig lojális tanácsadók maradnak nádoruk mellett, hogy ezáltal a rendi nemzet érdekeit is képviselhessék. Legvégül szót ejtenék híres-hírhedt memorandumáról, mely a bécsi reakció fontos műve lesz a nádor halála után és hosszú évekre meghatározza a Habsburg-ház viszonyát a Magyar Királysághoz.

Pintér Tamás (PTE TTK Szentágotthai János Protestáns Szakkollégium)

Az 1788-91-es török háború egy hadbiztos szemszögéből: Farádi Vörös Ignác a fronton

Kutatásom fókuszpontjában egy 18. századi hadbiztos története áll. A Habsburg és az Oszmán Birodalom 1788-1791 között lezajlott háború fordulópontnak tekinthető a magyar történelemben, hiszen ez a küzdelem jelentette a több száz éve folyó osztrák-török háborúk, valamint II. József uralkodásának a végét is. E háború története viszonylag ismert, az abban szerepet vállaló személyek egyéni sorsa azonban már kevésbé. Farádi Vörös Ignác hadbiztosként vett részt e háborúban, s visszaemlékezései értékes adatokat szolgáltatnak a háború mindennapjairól. Az a célom, hogy bemutassam, hogyan élte meg egy köznemes a harcokat, milyen élményeket és tapasztalatokat szerzett csaknem kétéves katonai pályája alatt. Nagypolitikai és hadászati tevékenysége mellett kitérek a hétköznapokra is. Bemutatom Vörös Ignác személyiségét, illetve hogy miként élte életét a háború veszélyei között: új barátságát Rabach kapitánnyal, utazásait, étkezéseit és alkudozásait. Rálátásunk lehet a táborban levő visszaélésekre és korrupcióra, valamint - ennek ellenpontjaként - Vörös becsületére is, ami II. József császár érdeklődését is felkeltette, olyannyira, hogy alispáni tisztséget is felajánlott neki. Dolgozatomban igyekszem hangsúlyt fektetni a korabeli gondolkodásmód feltérképezésére, ami leginkább a kortárs iratok felhasználásával lehetséges. Ebből kifolyólag Vörös Ignác tevékenységét saját visszaemlékezései alapján, az uralkodók motivációit pedig leveleik, és további levéltári iratok alapján mutatom be.

Erdős András Patrik (ELTE Eötvös József Collegium)

**„Nem tűrhetjük, hogy most is úgy bánjanak velünk, mint a régi társadalomban”
– A Tanácsköztársaság emancipációs programjának propagandája és valósága**

A szocialista mozgalom utópikus elképzelései a jövő ideális társadalmáról hamar magukévá tették a teljes (politikai, gazdasági és társadalmi) női emancipáció programját. Leghíresebb összefoglalását az ideológia ezen aspektusának August Bebel *A nő és a szocializmus* című munkája adja. Noha céljait tekintve első látásra egybeesett a szocialisták és a feministák szándéka, valójában komoly ellentét feszült közöttük. Az osztályszempontú értelmezés ugyanis a nők helyzetét nem látta kiemelten kezelendőnek; őket a számos elnyomott csoport egyikének tekintette, akiknek felszabadulása majd a kapitalizmus szétzúzásával automatikusan megvalósult.

Előadásomban szeretném részletesen bemutatni a kommunista emancipációs programokat és propagandisztikus ígéreteket, amelyek a különböző női csoportok megnyerésére irányultak. Ezt követően ismertetném a nők valós helyzetét a proletárdiktatúra hónapjaiban, és elemzés alá venném elmélet és gyakorlat sokszor igen markáns eltérését. Mi valósult meg a csábító ígéretekből? Mi sikerült félre a „munkáskérdés van, nem nőkérdés” hozzáállás jegyében? Milyen problémákat, ellentmondásokat okozott az, hogy a társadalom nem változott meg a politikai rendszerrel ellentétben egyik napról a másikra?

Kutatásomhoz primer forrásokként a korabeli feminista és kommunista sajtót használtam fel, illetve a Tanácsköztársaság női olvasókat célzó pamfletjeit és röpiratait. Emellett Bebel említett munkáját tanulmányoztam, valamint a korszak munkásmozgalmaiban résztvevő nők életrajzait.

Varga Tímea (PTE Grastyán Endre Szakkollégium)

Az iraki mandátum legproblémásabb vilajete: Moszul helyzete az első világháború után

Az első világháborút követően felbomlott az Oszmán Birodalom, és a nyugati nagyhatalmak szabad kezet kaptak a Közel-Kelet helyzetének rendezésében. Nagy-Britannia és Franciaország a háború alatt és után titkos és kevésbé titkos egyezményekben osztotta fel egymás között a térséget, amelyek eredményeként született meg Irak, Nagy-Britannia fennhatósága alatt.

Az új állam határait a britek elsősorban saját gazdasági és stratégiai érdekeiket szem előtt tartva húzták meg, figyelmen kívül hagyva a helyi vallási és etnikai viszonyokat, valamint a szomszédos országok követeléseit. Az Oszmán Birodalom három egymástól leginkább különböző tartományát egy állam keretei közé záró határvonalak sok belpolitikai problémát, illetve nemzetközi konfliktust okoztak a fiatal államnak, melynek hatását napjainkban is jól érzékeljük. Az államot alkotó

három volt oszmán vilajet közül a legtöbb problémát Moszul okozta. Előadásomban ennek a tartománynak a helyzetét kívánom bemutatni.

Már Moszul megszerzése is komoly akadályokba ütközött: az 1920-ban létrejött mandátumhoz csak 1926-ban csatolták hozzá Moszult, a vilajet hovatartozása ugyanis hosszú éveken át vita tárgyát képezte Törökországgal. A területre, amely jelentős olajtartaléka miatt kiemelt stratégiai fontosságú volt, a britek és a törökök mellett a franciák is igényt tartottak. Problémát jelentett továbbá a tartományban élő jelentős kurd kisebbség, amely a 20. század során rendszeresen fellázadt a bagdadi kormány ellen.

Az előadás ezeket a problémákat kívánja röviden bemutatni, rávilágítva arra, hogy milyen hosszú távú következményekkel járt Irak számára az, hogy egy kvázi kreált államról van szó, és milyen problémákkal kellett megküzdenie Moszulban.

Dávid Benjámin (Szegedi Tudományegyetem)

I. és II. világháborús veszteségkutatások felhasználásának lehetőségei a történettudományi kutatásokban

Számos helytörténeti munka készült az elmúlt 30 évben, amely az I. és II. világháborús veszteségeket hivatott összegyűjteni. A technika és a digitalizáció fejlődésével és segítségével az interneten számos adatbázis érhető már el online formában nemcsak a kutatók, hanem az érintett hozzátartozók vagy érdeklődők számára egyaránt. A levéltári iratokon át, az interneten elérhető hivatalos iratanyagok és adatbázisokon felül a családi dokumentumok, temetők sírjain és az emlékműveken szereplő nevek tudják segíteni egy veszteséglista elkészítését a kutató számára.

Előadásomban azt kívánom bemutatni, hogy az I. és II. világháborús áldozatainak összeírása milyen új lehetőségeket biztosít a történelemkutatás számára. Mely forráscsoportok felhasználásával készíthető el egy-egy veszteséglista. Továbbá e forráscsoportok felhasználása mely területen hozhat fontos eredményeket a különböző diszciplínákon belül.

Bessenyei Vanda (Szegedi Tudományegyetem)

„...ellentmondás nélkül engedelmeskedjünk egy egységes akaratnak.” Mennyiben egyeztethető össze a sztálinizáció a Lenin által kijelölt szovjetizálással?

A szovjetizálás kezdeteit általában a második világháborút követő első évekre datáljuk, mivel a kelet-közép-európai államokban ekkor kezdődött meg a Szovjetunióban működő politikai, gazdasági és társadalmi berendezkedés intenzív kiépítése.

Korábbra visszatekintve azonban látható, hogy Lenin már 1919–1920 fordulóján lényegre törően és világosan megfogalmazta a Szovjet-Oroszország számára fontos területek szovjetizálásának egyes lépéseit. Kidolgozta továbbá

ennek ideológiai síkját is, amely egyben magyarázatként szolgált arra, miért nem összeegyeztethetetlen a szovjetizálás és annak lépései a proletárdiktatúrával.

Utóda a pártapparátus csúcán, Sztálin, ugyanakkor némileg letért a lenini útról a szovjetizálás kérdésében, és mikor az ismét időszerűvé vált 1945-ben, már a saját taktikájával látott neki, ám elődje ideológiájával palástolva, szellemi örökségét megőrizve. Ezzel az új taktikával Sztálin a szovjetizálás saját értelmezését valósította meg, amit sztálinizációként ismerünk.

Előadásomban a lenini, illetve a sztálini szovjetizációs taktikák párhuzamait, illetve eltéréseit mutatom be, következtetésként rámutatva arra, miért nem célszerű a két fogalom keverése a 20. századi történelem kutatása során.

Szabó Sándor (Szegedi Tudományegyetem)

Szovjet hadifogság a kunszentmártoni honvédek szemével

Kutatási területem szülővárosom, Kunszentmárton története a két világháború idején, illetve a szentmártoni honvédek világháborús levelei, naplói, visszaemlékezései. Előadásomban a szovjet hadifogságba esett kunszentmártoni honvédek emlékeit mutatom be. Ezek a visszaemlékezések szóbeli interjúk, melyek 1989 és 1991 között készültek. Az interjúk mellett vizsgálódás tárgya alá veszek továbbá egy 2001-ben íródott memoárt, a kunszentmártoni Bozsik Béla tollából. Bemutatom a vele 1991-ben készült interjút, a visszaemlékezést és egy olyan interjú adalékait, melyet jómagam készítettem vele 2015 októberében. *A II. világháború közléről* című visszaemlékezése értékes forrás. Az interjú alanyok a beszélgetés során részletesen felelevenítik a hadifogság mindennapjait, és beszámolnak a hazajutás sokszor kalandos útjáról.

Munkám az oral historyra épül, melyet röviden részletezek, mint forrást. Hipotézisem, hogy tanulmányom során érzékelhető az a traumatikus élmény, melyet a hadifogság gyötrelmes éveit okoztak a magyar bakáknak. Erről ők maguk számolnak be, igen részlet gazdagon.

Domján Máté (Szegedi Tudományegyetem)

Korall pokol a Csendes-óceánon – Az 1944-es peleliui csata

Előadásomban az Egyesült Államok Tengerészgyalogságának 1. hadosztályának részvételét fogom bemutatni az 1944-es peleliui csatában. A csendes-óceáni hadszíntéren a tengerészgyalogság kiemelkedően fontos szerepet játszott, hiszen a hadiesemények nem egy összefüggő földdarabon zajlottak, hanem több, egymástól távolabb eső kis szigeten.

A hadművelet legfőbb célja az volt, hogy a Douglas McArthur tábornok számára presztízskérdéssé vált fülöp-szigeteki hadjárat előtt lekösse a japán erők figyelmét, távol az offenzívától, bár az akció szükségességét többen is megkérdőjelezték.

A korábbi tapasztalatok alapján a hadvezetés egy rövid, legfeljebb háromnapos és heves összecsapásra számított, ezzel szemben a szigetért folytatott harcok több mint két és fél hónapig tartottak. Ekkora ugyanis a japán hadvezetés új védelmi doktrínát fogadott el, aminek következtében az 1. tengerészgyalogos-hadosztály egyik legnagyobb arányú veszteségét szenvedte el a háború során.

Összegezve, a hadművelet sikeresnek számított, hiszen elérték a kitűzött célt, hogy elvonják a japán hadvezetés figyelmét, ugyanakkor a veszteségek tükrében megkérdőjelezhetővé válik a csata eredményessége.

Bacsa Eszter (PTE BTK Kerényi Károly Szakkollégium)

1944 és 1948 filmhíradói

A teljes magyar filmhíradótörténet egyelőre feldolgozatlan, ugyanakkor számos kutatási lehetőség rejlik benne. A komplex kutatásom fő témája 1944–1948/49 közötti filmhíradók vizsgálata tartalmi, szervezeti szempontok alapján. Az elemzés legfőképp a propagandisztikus elemek és szimbolika változásaira fókuszál. A kutatás célja, hogy a híradókon keresztül mutassam be a második világháború végétől az államosításig tartó átmeneti időszakot.

Az előadás során 1944 és 1948 híradóira fókuszálok abban az értelemben, hogy a két év híradóinak egymáshoz viszonyításával mutatom be, hogy alakult át és fejlődött vizuálisan a propaganda, egyáltalán milyen értelemben beszélhetünk átalakulásról és fejlődésről. Úgy vélem, ennek a két évnek az elemzésével behatóan szemléltethető a változás. A tartalmi elemzések mentén a kontinuus elemeket, az egyes híradók felépítését, a tematikákat, a megjelenítésmódot, valamint az elhangzott szövegeket veszem figyelembe. Ezekon kívül még érdemes megfigyelni a filmes eszközök használatát is, mikor hagyják meg a híradókészítők az eredeti hangot és mikor használnak inkább kommentárszöveget, esetleg aláfestő zenét, illetve a filmhíradók főcímeinek változását is. Az előadás fő célja, hogy a filmhíradók segítségével szemléltessem az országban végbemenő politikátörténeti átalakulásokat.

Bárdonicsek Dominika (Pécsi Tudományegyetem)

Női betegek vs. gyógyítók a szovjet táborrendszer árnyékában

A Gulág női és férfi táboraiban a kényszermunkások állandó küzdelmet folytattak a túlélésért. Legalapvetőbb feltételeikben is hiányt szenvedtek, mely sok esetben különösen is igaz volt az egészségügy terén. Komoly orvos- és gyógyszer hiány volt, a kórházak felszereltsége és higiéniai állapota a mai előírásoknak nem felelt volna meg, az egészségügyi alkalmazottak szakavatottsága pedig sok esetben messze elmaradt az elvárható szinttől. Mindezek következtében vált jellemzővé a „természetgyógyászat”, és indultak meg az orvos- és ápolóképző tanfolyamok. Előadásomban megkísérlem felvázolni, hogy a lágerek női kényszermunkásainak milyen egészségügyi körülményekkel és betegségekkel kellett szembenézniük nap

mint nap, hogy az orvosok és ápolók hogyan és mekkora szakértelemmel kezelték a betegeket, és milyen tudás birtokába jutottak a tanfolyamok révén.

Lengyel Emese (Debreceni Egyetem Bán Imre Kultúratudományi Szakkollégium)

A matyó lakodalom elemei a *Boci-boci tarka* (1953) című TSZ-operettben

A magyar szocialista operettjátszás kiemelkedő darabja az 1953-ban bemutatott *Boci-boci tarka* című TSZ operett, melynek szövegét Czizmarek Mátyás, verseit Innocent V. Ernő, zenéjét pedig Vincze Ottó jegyzi. Borjút vágni, vagy nem vágni: az itt a kérdés. A mű alapkonfliktusát ugyanis a marhavágási tilalom, a borjúvágás dilemmája, és egy közelgő lakodalom teremti meg a traktorosfiú bonviván és a parasztprimadonna között. Éppen ezért a matyó lakodalom megjelenése és megjelentetése végig központi eleme az ideológiailag átszőtt alkotásnak, mindamelllett, hogy az esküvő után a leány édesapja belép majd a termelősövetkezetbe. Előadásomban az operettstruktúrára – a dialógusokra és a dalblokkokra – fókuszálva igyekszem bemutatni a narratíva sajátos jegyeit, miközben meghatározom a matyó lakodalom „színrevitelének” jelenségét valamint állomásait.

Csik Ádám Lajos (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A Magyar Néphadsereg légi és rádió felderítő tevékenysége az 1968-as Csehszlovákia elleni intervenció időszakában

Előadásom során, az 1968-as Csehszlovákia elleni katonai bevonulás egy bizonyos aspektusára, a légi és a rádió felderítés céljaira, és eredményeire kitérni. A Magyar Néphadsereg vezérkarának, és a magyar politikai vezetésnek, információkra volt szüksége a csehszlovákiai bevonulással kapcsolatban. E célból a vezérkar a rádiófelderítésre és a légifelderítésre koncentrált, amelyek elsősorban a NATO tevékenységére, a globális közvélemény reakcióira, és a szomszédos államok katonai tevékenységére koncentrált. Ezeket kívánom részletesebben bemutatni előadásomban.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-19-2 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának szakmai támogatásával készült.

Sós Dániel (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A Magyar Néphadsereg páncélos egységeinek szervezeti változásainak hatása a személyi állományra az 1980-as évek második felében

A Magyar Népköztársaság fegyveres erői az 1980-as években nagy változásokon mentek át. Az akkori katonai és politikai vezetés megpróbálta modernizálni a haderőt, hogy minél jobban megfeleljen a kor színvonalának, költséghatékonyabb legyen és egy esetleges NATO-val kirobbanó konfliktusban is minél jobban megállja a helyét a NATO-csapatokkal szemben. A modernizálás nem hagyta

érintetlenül a Néphadsereg harckocsizó egységeit sem. Az így végbemenő átszervezések jelentős mértékben érintették a páncélos csapatoknál szolgáló állományt is. A szervezeti változások, a kiképzésben történő újítások mind, mind komolyan befolyásolták az ezeknél az egységeknél szolgáló hivatásos és sorállományú katonák életét.

Az előadásom során szeretnék egy kis betekintést nyújtani ezeknek a változásoknak az okaiba, folyamatába és a következményeibe. Ki fogok térni a Néphadsereg harckocsizó csapatainak a szervezeti változásaira a korszakban. Néhány szóban összefoglalom, hogy milyen változások történtek a rendszeresített haditechnikát tekintve, illetve ezeknek, és az ezeket üzemeltető kiszolgáló személyzet számának a változásairól is beszélni fogok. Szó lesz az ezeknél az egységeknél szolgálatot teljesítő hivatásos és sorozott állomány kiképzéséről, és ezekben végbe ment változásokról. Megfogom vizsgálni, hogy milyen következményekkel voltak ezek a változások az állomány felkészültségére, és hogy milyen változásokat okoztak a magánéletükben. Szót fogok ejteni arról, is hogy ezeknek a reformoknak milyen következményei voltak az egész társadalomra nézve.

Remélem az előadás során szolgálok némi új információval a téma iránt érdeklődők számára, és egy kis betekintést nyújthatok a korszak hadtörténetének, eme részébe.

Tóth Tibor (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A magyar katonai felderítő-hírszerző szolgálat hidegháború alatti megfigyelései Olaszországról egy összefoglaló jelentés alapján

A katonai hírszerzés és az ahhoz szorosan kapcsolódó elhárítás tértől és időtől függetlenül minden állami tevékenység egyik fontos része. Magyarország a II. világháborút követően, a Szovjetunió biztonsági igényeit kielégítő ütközőzóna részeként kényszerpályára kényszerült, és ennek következtében a magyar katonai felderítés és hírszerzés fő feladatai az általános nemzetközi katonapolitikai helyzet változásainak és a Varsói Szerződés háborús tervezési rendszerében a Magyar Néphadsereg tervezett alkalmazásának megfelelően módosultak. A magyar katonai felderítés és hírszerzés tevékenységét az 1950-es évek közepétől az 1980-as évek közepéig a Varsói Szerződés és az Észak-atlanti Szerződés Szervezete közötti stratégiai szembenállás határozta meg, ezért leginkább Ausztria, Németország (NSZK), Franciaország, illetve Olaszország képezte a katonai felderítések fő irányát.

Kutatásom középpontját a hidegháború időszaka alatt összeállított Olaszországról szóló jelentések alkotják, amelyekből fogalmat alkothatunk például, az olasz kémelhárítás komplex rendszeréről, az elhárítószervek munkamódszereiről és az elhárítás formáiról.

Előadásomban a hidegháború alatti, magyar katonai hírszerzés vázlatos történetének, szervezetének és feladatrendszerének ismertetése mellett, egy 1966-

ban Olaszország ügynöki helyzetéről készült jelentésen keresztül bemutatom, hogy milyen információkkal bírt a magyar katonai felderítő és hírszerző szolgálat az olasz kémelhárításról a hidegháború egy szakaszán.

Fodor István (Szegedi Tudományegyetem)

Az iszlamofóbia és a muszlim-ellenesség intézményesülésének összetevői

Az előadás az iszlamofóbia térnyerésének a magyar kutatásokban eddig igen periférikusan érintett, ugyanakkor a nemzetközi kutatásokból széleskörűen feltérképezhető állomásait, összefüggéseit és következményeit igyekszik pionír módon prezentálni. A témába történő bevezetés során összefoglalásra kerül az iszlámmal kapcsolatos nyugati (ide értvén a magyarországi) attitűdök és megnyilvánulások milyensége, s természetesen magának az iszlamofóbia fogalmának a definiálási alternatívái is. Elsődlegesen a nyugat-európai mintákon keresztül megvizsgálásra kerül, hogy ennek a szélsőséges áramlatnak milyen sokrétű megjelenési formái lehetnek, ezeket miként alakítják a nemzetközi események, az ellenségkép-kreáló politikai lózungok s gyakorlati intézkedések, illetve a médiabeli reprezentációk. Az előbb felsorolt faktorok mentén érintve lesznek a nemzetközi terrormerényletek hatásai, az olyan közvetlen intézkedések, mint például az egyesült királyságbeli *Prevent Strategy* kontra produktív kérdőjelei, avagy a közösségi média színtereinek vonatkozó trendjei, és a hagyományos média orgánumok általánosító artikulációi is. Az iszlamofóbia intézményesülése során megismerhetjük a folyamat komplex mozgatórugóit és szereplőit, illetve a vonatkozó destruktív hatások, következmények is összegzésre kerülnek. Nem utolsó sorban, egy-két gondolat erejéig betekintést nyerhetünk abba is, hogy milyen lehetőségek mentén lehet/kell küzdeni az iszlamofóbia ellen.

Lengyel Ádám (Szegedi Tudományegyetem)

„Ez egy csapatjáték!” A USAF Pararescue egységek integrációja az Egyesített Műveleti Parancsnokságba a Noble Anvil hadműveletek alatt

„*Senkit sem hagyunk hátra.*” Az Egyesült Államok Fegyveres Erői számára igen fontos ez a mottó. Azonban ennek a gyakorlati alkalmazása igen nehéz feladat, sok esetben különlegesen képzett, bonyolult harci mentőakciók végrehajtására szakosodott csapatokat igényel. Az Egyesült Államok Légierője (USAF) egyedülálló alakulattal rendelkezik e téren.

Azonban a különleges erők integrálása nem problémamentes. Az öbölháború megmutatta, hogy a nem korszerű alkalmazása, a bonyolult irányítási szervezet, és a parancsnokok jogkörének korlátozása igen súlyos vétség ilyen esetekben: az egész hadjárat során alig pár sikeres harcimentési bevetést hajtottak végre. Nem egész tíz évvel később, Jugoszlávia NATO bombázása során az arány már teljesen megváltozott: kettőből kettő sikeres bevetésre módosult az arány.

De mi idézte elő ezt a változást? Hogy változott a csapatok integrálása? Előadásomban ezekre a kérdésekre keresem a választ.

Török Ábel (ELTE Eötvös József Collegium)

Iulius Caesar prózája és stílusának propagandisztikus szerepe

Előadásomban bemutatom Iulius Caesar római hadvezér történetírói munkásságát stílusán keresztül.

Az előadás elején megállapítom, mely korábbi prózaírók hatottak rá, honnan merített ihletet és miben különbözik a többi római és görög történetírótól. Ezután példákat hozva elemezni fogom prózáját és bemutatom, hogy miképp manipulálta olvasóközönségét, csupán a nyelv segítségével. Rávilágítok egy-egy érdekesebb nyelvi fogására és arra, hogy milyen tudatosan építi fel műveit a szavak szintjétől egészen a teljes történeti mű szintjéig. Meghatározom stílusának okait és következményeit, megállapítom, önpropagandájának mekkora szerepe volt a stílusa kialakulásában, és prózája milyen különböző módokon szolgálta saját népszerűsítését. Végül levonom a szükséges következtetést: hogy Iulius Caesar nem a szó szoros értelmében vett történetíró, hiszen műveinek célja nem kizárólag a történelem egyes eseményeinek rögzítése, sokkal inkább saját popularitásának növelése a korabeli manipulációs módszerekkel.

Dobos Barna (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

De a pénzre mi szükség? – Janus beszédének szatirikus olvasata (Ovidius *Fasti* I. 191–226)

Ovidius didaktikus költeményét, a *Fastit*, a filológiai kutatás az utóbbi évtizedekben – a *Metamorphoses* mellett – mintegy újra felfedezte magának, mivel a korábban vallástörténeti forrásként feldolgozott költői művet az irodalom- és kultúratudomány területén releváns kérdésfeltevések fényében olvasva újra a szöveg eddig kevésbé tárgyalt jelentésrétegei kerültek felszínre. A költemény műfajisága, besorolhatóságának kérdése sem problémamentes az Ovidius-filológiában, mivel a fennkölt téma, vagyis a római ünnepek és vallási szokások megverselése a római irodalmi hagyományban a hexameteres formát vonná maga után, ennek ellenére Ovidius a könnyedebb témákhoz illő elégikus disztichonokban dolgozta fel azokat.

A forma és tartalom izgalmas ovidiusi újítása mellett a költemény különböző narrátori hangjai, a szöveg változó modalitásai kelthetik fel az olvasó figyelmét. Ezek között találjuk a himnikus-patetikus, elégikus-erotikus és mindenekelőtt a tudós-tanító hangnemet. Előadásomban a felsoroltakon kívül a *Fasti* szatirikus olvasati lehetőségeit járom körbe, az első énekből a Janus-epizódra fókuszálva. Ovidius Janust az isten ünnepeihez kötődő szokásokról kérdezgeti – igen naiv módon –, aki készségesen válaszol minden kérdésre. A költő kíváncsiságát az istennek fizetendő áldozati érme is felkelti, ami kiváló alkalmat biztosít Janusnak,

hogy egy hosszabb morális exkurzusba kezdjen, melyben kifejti, hogy a régi rómaiak mennyivel erkölcsösebbek voltak, életüket a munka tisztelete és az anyagi javak megvetése alapozta meg, szemben a jelen túlzottan elanyagiasodott viszonyaival. Emlékei elbeszélése közben az isten a római komédiák tipikus *senex*eként, öreg moralizálójaként jelenik meg, aki humoros túlzásokra ragadhatja el magát.

Az epizód szatirikus olvasati lehetőségét a komolyan vehetetlen komolyság adja: Janus elbeszélői pozíciója isteni státuszából adódóan megkérdőjelezhetetlen, viszont beszédmódjában a horatiusi szatírákat idézi meg. Előadásomban ebből kiindulva Horatius szatírának első két darabjával olvasom szorosabban össze a tárgyalt epizódot.

Nyerges Csaba (ELTE Eötvös József Collegium)

Régi magyar széphistóriák a feminista kritika szemszögéből

A feminista kritika egy új olvasási módot kínál. Célkitűzései között szerepel többek között az is, hogy a kanonikus műveknek a férfiautoritásra irányuló patriarchális értelmezésmódok helyett egy más olvasatát tárjuk fel. Az előadás ebből a pozícióból vizsgál négy kora újkori széphistóriát. Elsőként Tinódi Lantos Sebestyén Jázon és Médea című alkotását elemzem. A mű a Guido de Columna-féle hagyomány darabja, melyben az ókori örökségből jól ismert Médeával találkozhat az olvasó. A céljaiért messzemenő határokig elmenni képes, szilárd jellemű asszony a cselekvő nő mintaképe. Enyedi György Gismunda és Gisquardus című tragikus széphistóriája az önmagát a szerelemért feláldozni képes nőt, Gismundát mutatja be. A király lányaként nem lenne beleszólása a férjválasztásba, azonban Gismunda inkább vállalja a halált, mintsem elszakadjon a szerelmétől.

Zalatnay Lília (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

(Meta)dráma privát és publikus dimenziói Shakespeare és Müller Hamletjében

Hamlet drámájának négy évszázados hatástörténete az intertextualitás, az integratív szövegösszekapcsolódás és a kulturális referencialitás megvalósulásának egyik eklatáns példája. Előadásom ennek vizsgálata során a több síkon is problematizált privát és publikus dichotómiáját, performativitás és textualitás kettősét tekinti kiindulópontnak. Előbbiek a primer szövegek, Shakespeare Hamletje és Müller Hamletgépe esetében utalnak egyfelől az egyes szereplők – kiváltképpen is Hamlet és Ophélia – folyamatosan alakuló viszonyrendszerére, társadalmi státuszára és meghatározottságára, tehát a szövegek szoros olvasatára, ugyanakkor azokat a referenciális és intertextuális dimenziókat és kapcsolódási pontokat is jelzik, amelyek előbbieket tágabb, színház- és drámatörténeti kontextusban is értelmezik. Emellett rámutatnak a

térbeli közösség, az auratikusság, valamint a performativitás befogadói pozíciót és jelenlétet meghatározó tényezőire is.

Előadásom célja az Erzsébet-kori színház, valamint a posztmodern dráma viszony- és jelenléttapasztalatának, ezek kulturális kódoltságának, illetve társadalmi beágyazottságának fenti fogalmak mentén történő rövid bemutatása a két Hamlet-szöveg, valamint az ezekhez szorosan kapcsolódó – elsősorban magyar – Shakespeare-recepció vonatkozásában.

Vass Zóra (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Vörösmarty *Hymnusának* műfaji kérdéséhez

Vörösmarty Mihály 1844-ben a Kisfaludy-Társaság felkérésére megírta *Hymnus* című költeményét. Toldy Ferenc egy, a társaságnak címzett indítványban kifejtette véleményét, miszerint a Kisfaludy-Társaság a királyi megerősítés révén magasabb pozícióba került, így fontos ezt egy „nemzeti hymnus” megírásával megörökíteni, amely bármely ünnepélyes alkalomkor énekelhető, a társaság nevéhez kötődik, illetve a nemzeti emlékezetben sokáig fennmaradna. Feltehetőleg Toldy egy olyan műre gondolt, amely az uralkodó iránti tiszteletet és hálát is kifejezi.

A mű a Társaság királyi legitimációjának megerősítése céljából keletkezett. A *Hymnus* megírása a Kisfaludy Társaság elismerési folyamatának eleme volt, emellett az osztrák császári himnuszhoz, a *Gottterhalté*hoz hasonlóan, egy „nemzeti királyhymnus” szerepét is igyekezett betölteni.

Eleinte a sajtó pozitívan fogadta a költeményt, azonban a későbbiekben több folyóirat – olyan is, amely már korábban közölte a művet – a *Hymnus* 25–30. sorát Vörösmarty egy másik költeményével együtt jelentette meg és nem jelezte, hogy az utolsó versszak a költő egy másik művének utolsó strófája.

Vörösmarty *Hymnusát* vizsgálva felmerülhet az a kérdés, hogy mennyire illelhető a mű a „nemzeti királyhymnus” műfajmegjelöléssel. Előadásomban erre a kérdésre próbálok választ adni.

Radnai Dániel Szabolcs (PTE BTK Kerényi Károly Szakkollégium)

„Soha ennyi esélyünk nem volt még” – nemzeti narratívák a Beatrice, az Edda és az Omega együttes dalaiban 1990 után

Előadásom egy tágabb kutatás része, melynek fókuszában az 1960–70–80-as évekbeli magyar popzene nemzeti narratívái állnak. A mindennapi nacionalizmus és a zenei szubkultúrakutatás területeihez egyaránt kapcsolódó vizsgálat célja bemutatni, hogy miképp jelent meg a Kádár-rendszer nemzedéki rockzenéjében a magyar nemzeti történelem és nemzeti identitás mint tematika, valamint a nacionalizmus mint viszonyulás. Az hatvanas évek közepe és a nyolcvanas évek vége közötti időszak populáris zenei tendenciáinak elemzésén túl a kutatás kiterjed a rendszerváltás utáni évtizedekre is, feltérképezve, hogy egyfelől a korszak reprezentáns alkotóinak bizonyos reflexióiban, illetve a magyar

popzenetörténet nagyelbeszélésében milyen módon él tovább és termelődik újra a nemzeti narratíva a mai napig is. A nacionalizmuselmélet, a *popular music studies* és az interpretatív kultúrakutatás megközelítéseit ötvöző vizsgálatban többek között a Szörényi-Bródy szerzőpár és a P. Mobil együttes produkcióit elemzem; jelen előadásban a nemzeti narratíva és a magyar popzene rendszerváltás utáni összefüggéseit mutatom be a Beatrice, az Edda, valamint az Omega együttes szerzeményeinek tükrében.

Béla Bálint (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Szájbergyerek esete A kacsával: dalszövegek Kollár-Klemencz László novelláiban

Kollár-Klemencz László neve leginkább zenei munkásságáról, azon belül is a Kistehén zenekarból ismert, azonban már két novelláskötete is megjelent: az első 2015-ben *Miért távolodnak a dolgok?* címmel, a második, *A műanyag kerti székek élete* 2018-ban.

Az előadás azt vizsgálja, hogy Kollár-Klemencz László novelláiban milyen formában jelenik meg dalszerzői munkássága. Az előadás egy konkrét művön – *A kacsá* című novellán – keresztül mutatja meg, hogy van létjogosultsága a novellák dalszövegek felőli vizsgálatának, hiszen ebben a műben a *Szájbergyerek* című sláger fedezhető fel. Az előadás részletezi azokat az eljárásokat, amelyekkel a szerző a dalszöveget prózai formába ülteti át, mit tart meg és hagy el a dalból, illetve, hogy mennyire sikerül a slágert ezáltal szépirodalmi közegbe ültetnie.

Az előadás kitekintésként azt is tárgyalja, hogy Kollár-Klemencz László dalszövegei mennyiben állíthatók párhuzamba a novellák világával, találhatunk-e a dalszövegek és a novellák között tematikai egyezéseket, esetlegesen – hasonlóan *A kacsához* – konkrét dalszövegrészeket vagy azok allúzióit.

Rálik Alexandra (Szegedi Tudományegyetem)

Hagyatékkonstruálás: az "oroszversek" paratextuális eljárásairól

Az 1990-es évek magyar lírájának sajátos jelensége az olyan költőalteregők megjelenése, mint Baka István Sztjepan Pehotnija. A vele dialógusba lépő „oroszverseket” (Szőke 2001) azonban egy sajátos implicit narratív struktúra is összeköti: az egymásnak és az orosz irodalom nagyjainak felelgető műveket egyfajta hagyatékkredezési fikcióban adják közre. Ezt az orosz-magyar maszkjátékot eddig leginkább a versszövegek által explicitebben jelzett orosz irodalmi allúziók felfejtésén keresztül interpretálták, ám a Pehotnij-verseket követő művek a kutatók perifériájára kerültek. Előadásom középpontjában Kovács András Ferenc és Bogdán László oroszversei állnak. Felmerül ugyanis a kérdés, mennyiben olvashatóak KAF–Asztrov és Bogdán–Bogdanov versei saját paratextusaik – mottók, lábjegyzetek, utószók – nélkül, illetve ezen paratextusok

hogyan alakítják a költőalteregők hangjának megképződését. Vizsgálatomban az orosz századfordulós költészet kiemelkedő alakjainak, Mandelstam és Hodaszevics művei és élete köré írt női emlékirások praxisában keresem a kulcsot. Hipotézisem szerint a magát az orosz líra „elsüllyedt és elveszett nemzedékéhez” soroló költőalteregők fiktív, kreált hagyatéka is úgy formálódik a fiktív nőrokon és feleség által, ahogyan Nagyezsda Mandelstam vagy Nyina Berberova emlékörző és hagyatékrendező tevékenysége is tette. A fikciók így a saját valóságosságuk elérését, a „költészetben való benneállás mikéntjéről” (Kulcsár Szabó 2017) való beszéd kialakítását nemcsak sűrű intertextualitással, hanem az orosz „ezüstkor” hagyatékrendezési praxisának implicit megidézésével is biztosítják.

Rideg Béla (Pécsi Tudományegyetem)

Elnyomás, trauma és kínzás Sofi Oksanen *Tisztogatás* című regényében

Előadásomban Sofi Oksanen finn-észt származású író, *Tisztogatás* című regényét elemzem pszichoanalitikus narratívában. A pszichológia, azon belül a pszichoanalízis egyik frekventált jelensége a trauma. Oksanen regényében egyszerre jelenik meg a trauma és a válság feldolgozhatóságának kérdése. E két határhelyzetet jelölő fogalom átszővi a művet; a válságot a regény történelmi ideje, a szovjet hatalomátvétel jeleníti meg, míg a trauma az egyéni sorsokhoz kapcsolható. Előadásomban azt szeretném bemutatni, hogy Sofi Oksanen regényében hogyan ábrázolódik a szerző egyik legfontosabb témája, a női test traumatizáltsága, a kínzások, az erőszak, mely átalakít(hat)ja a szubjektum belső szerkezetét. Munkám célja az is, hogy rámutasson, hogyan jeleníti meg (nyelvileg) az irodalmi szöveg a pszichikum törését. A regény átható erővel mutatja be a trauma egyediségét, a különböző történetiségben való megjelenését, mintegy univerzális tapasztalattá válását. Előadásomban a regény trauma-reprezentációit, az egyéni és a politikai szintű elnyomás, a kínzás és erőszak sors- és történelemalakító mivoltát szeretném bemutatni, továbbá azt, hogy hogyan válhatnak politikai diktatúrák a szexuális hatalomgyakorlás eszközévé, egy egész életet meghatározó destruktív erővé.

Tisza Eleonóra (Debreceni Egyetem Bán Imre Kultúratudományi Szakkollégium)

The Last Bookstore: Könyvesbolt az újmédia korában

Előadásom célja, hogy átfogóan bemutassam a The Last Bookstore, Los Angeles-i székhelyű, független könyvesbolt jelentőségét és tevékenységét az újmédia korában. A könyvesbolt az utóbbi években nem csupán új szintre emelte a könyvvásárlás élményét, hanem teljesen át is alakította azt.

Az esetelemzésem szerves részét képezi a Last Bookstore Instagram kommunikációja, hiszen a platform jelentős szerepet játszik a sikerükben, aktív Instagram felhasználók sokasága látogat el hozzájuk csupán egyetlen fotóért. Szintén fontos megemlítenünk az online, offline könyvesboltok közötti

hasonlóságokat és különbségeket, ezek hatását az olvasókra; továbbá, a designt, hiszen Last Bookstore esetében a legjelentősebb vonzerő az maga az üzlet kinézete.

Kerti Anna Emese (ELTE Eötvös József Collegium)

Homérosz harsány himnusza. Az Odüsszeia recepciója Orbán Ottó költészetében

Az ókori irodalommal folytatott párbeszéd Orbán Ottó egész életművét áthatja, gondoljunk akár műfordításaira, akár a *Szép nyári nap, a párkák szótlánul figyelnek* című kötetre. Az – Csehy Zoltán terminológiájával élve – eklektikus antikizálásnak nevezhető intertextuális viszony az *Ostromgyűrűben* című kötet (2002) *Tudósítás a kés alól* ciklusában is hangsúlyosan jelen van. Ahogy a költő egész életműve, úgy utolsó kötete sem függetleníti magát az életrajzi olvashatóság lehetőségétől, azonban a személyes élettörténet mitizálásának ellenpontjaként jelen ciklusban a görög mitológia sorstragédiáinak demitizált változatával találkozunk. Az *Odüsszeia* egyes szereplőinek (Odüsszeusz, Kirké, Agamemnón, Kalüpszó) megidézésén keresztül az univerzális és az egyéni történelem az irodalom történetiségének különböző szálaival fonódik össze, és nemcsak az idő múlása, fiatalság és öregség, hanem az emberi és isteni szféra átjárhatósága, illetve mindebben a viszonyrendszerben magának a költészetnek a szerepe is a középpontba kerül.

Előadásomban a kötet néhány versének szoros olvasásán keresztül szeretném az egyes költemények és az egész szövegegyüttes homéroszi hagyományhoz fűződő, az antik modellt radikálisan át- és újraíró viszonyát elemezni, amely kísérlet talán ahhoz is alapot szolgáltathat, hogy a kritika által az életmű korábbi szakaszához képest „gyengébb minőségűnek” bélyegzett kötetben foglalt költeményeket új megvilágításba helyezze. A szövegek mitikus elemei ugyanis a költő jelenébe ágyazva jelennek meg, ugyanakkor kiszólva a versgyűjtemény narratív keretei közül olyan termékeny párbeszédet hoznak létre irodalmi múlt és személyes jelen között, amely új értelmezési kísérletekre bátorít.

Góra Valér (PTE TTK Szentágothai János Protestáns Szakkollégium)

Oxidatív stressz hatása az aktin biofizikai tulajdonságaira

A különböző reaktív oxigén származékok az aktint oxidálhatják, ezáltal eltérő polimerizációs tulajdonságokat eredményezhetnek. A H₂O₂ által oxidált aminosavak (Cys-374, Met-44, Met-47, Met-176, Met-190, Met-269, Met-355) mind a négy szubdoménre kiterjednek, melyek között kiemelt jelentőséggel bír az 1. szubdomén, ami az aktinkötő fehérjékkel képes kapcsolódni, illetve a 2. szubdomén, mely az aktin polimerizáció folyamatában játszik kulcsszerepet. Mivel ezen aminosavak elhelyezkedése és funkciója a polimerizáció szempontjából központi jelentőséggel bír, így feltételezhetően azokat oxidálva változások figyelhetők meg az aktin polimerizációját illetően.

Ezen változások megfigyelését tűztük ki célul, így az aktin monomereket H_2O_2 -dal kezeltük, majd megvizsgáltuk, hogy hogyan változik a monomer állapotú és filamentális aktin aránya, melyhez ultracentrifugáláson alapuló szedimentációs esszét végeztünk, arányukat gélelektroforézissel határoztuk meg. A filamentumok átlagos hosszának meghatározását fluoreszcencia mikroszkóppal végeztük. A polimerizáció kinetikáját érintő változásokat fluoreszcencia spektroszkópiával követtük nyomon, a szerkezeti stabilitásban bekövetkező változásokat differenciál szkenning kalorimetriával vizsgáltuk.

Eredményként elmondhatjuk, a H_2O_2 -dal történő kezelés hatására a monomerek és filamentumok aránya a monomerek irányába eltolódott, a filamentumok átlagos hossza lecsökkent, a polimerizáció folyamata lelassult és az aktin szerkezeti stabilitása csökkent.

Kiss Orsolya (PTE Romhányi György Szakkollégium)

Intraamygdaloid oxitocin kezelés hatása passzív elhárító tesztben

Az oxitocin (OT) perifériás hatásai régóta ismertek, ám napjainkban intenzív kutatások folynak a centrális hatásainak felderítése céljából. Ismert, hogy szerepet játszik a szülői magatartás kialakulásában, az arcfelismerésben, a szexuális magatartásban és tanulási folyamatokban is. Az oxitocinerg rendszer hibás működése szerepet játszhat szorongási zavarokban, skizofréniában, autizmus spektrum zavarban is.

Kutatásunk célja az amygdala centrális magjába (CeA) injektált OT (Sigma: O6379) hatásának vizsgálata. Hím Wistar patkányokba (n=52) sztereotaxikus műtét során krónikusan, bilaterálisan vezetőkanyulöket ültettünk, melyeken keresztül később az anyagbeadás történt.

Első kísérletünk során 3 állatcsoport segítségével vizsgáltuk az OT dóziszfüggését (kontrollcsoport; 10 ng OT; 100 ng OT). A második kísérletben az OT receptorspecificitását vizsgáltuk OT receptor antagonistá (ANT) (Sigma: L-2540) segítségével. Ehhez 4 állatcsoportot alakítottunk ki (kontrollcsoport; 10 ng OT; ANT; ANT+OT). Passzív elhárító tesztben tanulmányoztuk az állatok büntetéses tanulási folyamatát.

A 10 ng OT kezelésben részesült csoportnál szignifikánsan nőtt a látenciaidő, ám a 100 ng OT-nal kezelt csoportnál nem láttunk szignifikáns változást a kontrollcsoportéhoz képest. Az ANT előkezelés kivédte az OT hatását, ugyanakkor az ANT önmagában nem befolyásolta az állatok teljesítményét.

Elsőként igazoltuk, hogy a CeA-ba injektált OT dózistól függően javítja a memóriakonzolidációt és retenciót passzív elhárító tesztben, és ez a hatás OT receptorspecifikus.

Takáts Amanda (PTE TTK Szentágothai János Protestáns Szakkollégium, PTE ÁOK Romhányi György Szakkollégium)

A CASR génmutációk szerepe krónikus pankreatitiszben

A kalcium-érzékelő receptor (CASR) a szervezet kalciumion homeosztázisának fenntartásában kulcsfontosságú szerepet játszik. A receptor kifejeződik a humán pankreasz acinus és dukális epitél sejtjeiben is. Az elmúlt években többször felmerült a kérdés, hogy a CASR gén mutációi növelhetik-e a krónikus hasnyálmirigy-gyulladás kialakulásának rizikóját, azonban a nagy elemszámú eset-kontroll vizsgálatok hiányában ezen variánsok szerepe vitatott.

Célkitűzésem a CASR variánsok asszociációjának vizsgálata krónikus pankreatitisszel (KP). Az Országos Pankreasz Regiszterből 261 KP beteg és 224 egészséges kontroll DNS mintáját analizáltuk. Az eddigi irodalmi adatok alapján a gyakori CASR variánsok a gén 7. exonjában találhatóak, ezért kísérletünkben a 7. exont és szomszédos régióit amplifikáltuk polimeráz láncreakció (PCR) segítségével, és a mutációkat Sanger-féle szekvenálással detektáltuk.

Kohortunkban 4 gyakori CASR variánst azonosítottunk: c.2610G>A (p.E870=), c.2956G>T (p.A986S), c.2968A>G (p.R990G) és c.3031C>G (p.Q1011E). Allélgyakoriságaikat összehasonlítva nem találtunk szignifikáns különbséget a beteg- és kontroll csoport között: p.E870= (0,38% vs 1,12%; OR= 0,34; p= 0,2), p.A986S (19,35% vs 18,53%; OR=1,05; p=0,75), p.R990G (7,85% vs 5,8%; OR=1,38; p=0,21) és p.Q1011E (3,64% vs 4,46%; OR=0,8; p=0,5). A genotípusok eloszlásának vizsgálata azonban kimutatta, hogy a p.A986S variáns homozigóta formában dúsul a betegcsoportban a kontroll csoporthoz képest (3,5% vs 0,9%; OR=4; p=0,08). Jóllehet ez a különbség nem volt statisztikailag szignifikáns, egy egyértelmű trendet jelez, ami indokolja további beteg illetve kontroll egyének bevonását a vizsgálatunkba.

Konklúzióként levonható, hogy a homozigóta c.2956G>T (p.A986S) variáns dúsul a magyar krónikus pankreatitiszos kohortban a kontroll csoporthoz képest. Eredményeink megerősítik egy előző francia tanulmány (Masson E. 2015) megállapításait, és támogatják a homozigóta p.A986S variáns szerepét krónikus pankreatitiszben.

Holpert Csilla (Újvidéki Egyetem Technológiai Kar Európa Szakkollégium)

Biokalcifikációs potenciállal rendelkező sporogén, alkalofil baktériumok izolációja különböző forrásokból és jellemzői

Az utóbbi évtizedekben, mikrobiológiailag indukált karbonát precipitációt (MICP-microbiologically induced carbonate precipitation) alaposan tanulmányozták a mérnöki használatnak köszönhetően. A biokalcifikációs potenciállal rendelkező baktériumok nagyobb figyelmet kapnak, mivel fel lehet őket használni a kisebb repedések gyógyítására a történelmi műemlékekben, régi épületekben vagy az

öngyógyító biobeton fejlesztésére. A mikroorganizmusok befolyásolhatják a széntartalmú ásványok, különösen a kalcium-karbonát (CaCO_3) anyagcsere-folyamatait, mint például a karbamid-hidrolízist és a denitrifikációt. Az összes talaj és iszap mikroorganizmus, baktérium biokalcifikációs potenciálja abban nyilvánul meg, hogy tud módosítani a talaj jellemzőin MICP folyamatával. A jelen tanulmány célja a különböző forrásokból származó alkalofil sporogén baktériumtörzsek izolálása és jellemzése, valamint biokalcifikációs aktivitásának vizsgálata volt.

A talaj, az iszap és a víz mintáit különböző helyekről gyűjtötték be: a Duna, a cementgyár szennyvize, mészkő-lerakat a Bešenovo-tónál, és a Fruška Gora Beli Majdan barlangja. Az négy izolációból csak 43 törzs maradt meg a teljes elkülönítési eljárás után. Az izolált telepeket módosított R_2A agarlemezekeken tisztították, és Gram-festési, KOH-teszt-, méret-, alak-, mobilitási-, kataláz- és oxidáz-próbával, valamint a sporuláció vizsgálatával lettek a törzsek jellemezve. Csak néhány baktériumtörzs mutatott ureolízis és/vagy denitrifikációs tevékenységet, jelezve a biokalcifikációs potenciál jelenlétét. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a tesztelt baktériumtörzsek nagy potenciállal rendelkeznek arra, hogy különböző környezeti körülmények között alkalmazott öngyógyító anyagokként használják őket.

Román Zsófia (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Savófehérjék biológiai aktivitásának növelése pronase E enzimmel

A tej feldolgozása során nagy mennyiségű tejsavó termelődik. Ezen melléktermék magas fehérje, ásványi anyag, vitamin és laktóz tartalma arra ösztönözte a kutatókat, hogy keressenek megvalósítható megoldást a leghatékonyabb felhasználására. Megállapították, hogy a tejsavó hidrolízise vagy mikrobiális erjesztése során különböző bioaktivitással rendelkező peptidek keletkeznek.

Kísérleteim során ultrahangos előkezeléssel, majd enzimes emésztéssel kezelt tejsavófehérje izolátumból készített oldatokban lévő proteinek antioxidáns hatású peptidekre való bontását vizsgáltam. Az ultrahangos előkezeléssel nem értem el szignifikáns különbséget a kezeletlen oldathoz képest. Az enzimes kezelés következtében a szabadgyök fogó képessége nőtt a tejsavó oldatnak, a natív fehérjét tartalmazó kontrollhoz képest. Kijelenthetem, hogy a használt enzim (pronase E) bioaktivitás növelő hatással rendelkezik.

Lajkó Flórián (Újvidéki Egyetem Orvostudományi Kar Európa Kollégium)

A hypophysadenomák transspenoidalis műtéti kezelése

A kutatás a Vajdasági Klinikai Központ Idegsebészeti Klinikáján endoszkóposan elvégzett transspenoidalis hypophysadenoma műtétek elvégzésére, annak sikerességére a mikroszkópos műtéttípushoz viszonyítva, a beavatkozáson átesett

betegekre illetve az eltávolított adenoma immunohisztokémiai tulajdonságára irányult.

A retrospektív analízis 52 endoszkóppal történő transzsfenoidalis műtéti kezelésem átesett páciens egészségügyi dokumentációján alapul.

A páciensek kora 15 és 79 életév közötti tartományba tehető enyhe női tendenciát mutatva. Az adenoma eltávolítás mértékére való tekintettel az ablatióval végzett műtétek 76 %-os aránnyal bírnak a reduktióval szemben. Az esetek többségében hormonálisan inaktív daganat volt jelen (58%). A hormonálisan aktív daganatok közül leggyakrabban (61,5%) GH – hormont termelő adenoma került eltávolításra. Egy műtét átlagosan 150 percig tartott, a betegek kórházban töltött napjainak száma pedig 6,4. Korábban a Vajdasági Klinikán is végzett mikroszkópos műtétípushoz viszonyítva az endoszkóposan végzett transzsfenoidalis műtétek esetében csökkent a műtét elvégzésének ideje, növekedett a műtéti terület beláthatósága illetve a betegeknek pedig gyorsabb felépülést nyújt, rövidebb kórházi kezeléssel. Ezáltal kitűnő körülményeket biztosít mind az orvos, mind a beteg számára.

Zabos Diana (Újvidéki Egyetem Mezőgazdasági Kar Európa Kollégium)

A fokhagymarothadást előidéző *Fusarium oxysporum* gomba

A dolgozat a *Fusarium oxysporum* növénypatogén gombafaj laboratóriumi jellemzését tartalmazza. A fokhagymáról izolált *Fusarium* törzseket két különböző táptalajra oltva vizsgáltam, meghatározott időperiódusban és környezeti feltételek mellett, azzal a céllal, hogy meghatározzam a gomba tenyésztési és morfológiai jellemzőit.

Az első táptalaj a burgonya-glükóz-agar- PDA (potato dextrose agar) volt. Erre oltottam az izolátumokat, majd szobahőmérsékleten 20°C-on és termosztátban 25–27°C-on tenyésztettem. A második táptalaj a szegfűlevél-agar-CLA (carnation leaf-agar) volt, melyen az izolátumokat fekete fény alatt (black light) és termosztátban 25–27°C-on hagytam nőni.

A PDA táptalajon tenyésztett gombák gazdag micéliumokat képeztek, ez alapján meghatároztam a morfológiai tulajdonságaikat, majd dokumentáltam. A CLA táptalajon felnőtt gombák szaporítóképleteit mikroszkóp segítségével azonosítottam, és meghatároztam a konidiumok valamint a konidiomtartók jellemzőit.

Sánta Ádám (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Genomi instabilitás detektálása high-throughput kép analízissel

A DNS hibajavító mechanizmusok és fehérjék a legkutatottabb témák közé tartoznak napjainkban. Évtizedek munkája után is számos fehérje és útvonal vár felfedezésre, leírásra. A DNS hibajavító fehérjéknek a genom stabilitásának

fenntartásában is fontos szerepük van. Ezen fehérjék elégtelen működése nukleáris instabilitást, egyenlőtlen kromoszóma szegregációt, vagy abnormális sejtosztódást eredményez. A genomi instabilitás egyik jele a mikronukleuszok (MN) jelenléte. A MN-ok kis, extranukleáris testecskék, melyek acentrikus kromoszóma fragmenteket és/vagy egész kromoszómákat tartalmaznak sejtmagmembránba csomagolva. Ezen genomi instabilitási biomarkerek használhatók arra is, hogy a sejtek eme tulajdonságát számszerűsíthetővé tegyünk.

Csoportunkban a még leíratlan LiliA nevű fehérjét vizsgáljuk. Előzetes eredményeinkből kiindulva a LiliA-nak a genomi integritás fenntartásában van szerepe. A fehérje 3 UBZ (Ubiquitin-Binding Zinc finger) domént és egy SLIM (Short Linear Motifs) régiót tartalmaz, ami olyan fehérjékre jellemző, melyek képesek a DNS-hez kötődni. Korábbi eredményeink alapján az volt a hipotézisünk, hogy a LiliA hiányos (csendesített) sejtekben megjelenő genomi instabilitás megnövekedett MN számmal jár. A mikronukleusz képződés mellett a másik kérdés a LiliA lokalizációja, mely a korábbi kísérletek alapján citoplazmatikus, de hipotézisünk szerint bizonyos hatások következtében be kell mennie a magba.

Egy high-throughput kép analízis rendszer (ImageXpress Micro Confocal /Molecular Devices/) használunk a transzfektált sejtekben való különféle fenotípusok azonosítására, illetve a lokalizáció megállapítására. Előzetes tapasztalatunk, hogy a LiliA csendesítése megnöveli az említett fenotípusok gyakoriságát és ez az általunk használt rendszerrel könnyen detektálható.

Schütz Oszkár (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Népvándorlás kori temetők archeogenetikai feldolgozása

Előadásomban a Sárrétudvari-Hízóföld területén feltárt honfoglalás kori (10. századi), köznépi temető lelet anyagának archeogenetikai feldolgozását mutatom be.

Az eddig megjelent genetikai eredmények elsősorban a gazdag, lovas sírokkal fémjelzett temetők anyagára koncentráltak, melyek feltehetően a honfoglaló elit maradványait rejtik (Tömöry et al. 2007; Bogácsi-Szabó et al. 2008; Csősz et al. 2016; Neparáczki et al. 2016, 2018). Hogy teljes képet alkothassunk a 10. századi népességről, az adatokat ki kell egészíteni a korabeli köznépi temetők genetikai jellemzésével is, melynek a Sárrétudvari-Hízóföld temető az egyik legnagyobb sírszámú képviselője.

A régészeti csontanyag feldolgozásának lépéseit a laborban általam is alkalmazott protokollok ismertetésén keresztül kívánom bemutatni. Az archeogenetikai kutatásokat végző laborok igen szigorú előírások szerint működnek, így az előadás során ismertetett módszerek nem csak a tanszéken végzett munkámnál, de bármely hasonló kutatást végző intézmény esetében is alkalmazhatóak.

Nagy Réka (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Biológiai antropológiai vizsgálatok a bronzkori Deszk F és Szőreg C temetők sub-adultus korú anyagában

Közép-Európa bronzkorát a népesség számának jelentős növekedése, a kézműves termelés fokozódása, illetve új mezőgazdasági termelési formák megjelenése jellemzi. A középső bronzkor Kárpát-medencei történetének egyik legjelentősebb kultúrája a Perjámos, vagy más néven Maros-kultúra, melynek települései a Tiszát és a Marost övező vízjárta területeiből kiemelkedő, szigetszerű hátságokon voltak megtalálhatóak. Temetőit (Szőreg C, Deszk A és F, Ószentiván, Óbéba, Pítvaros, Battonya, Mokrin, Törökkanizsa) a korábbi kultúrákkal szemben nagyobb sírszám és főként a csontvázas rítus jellemzi. Temetkezés során a halottakat feltételezhetően a társadalmi rangnak megfelelő öltözetben, számos melléklettel együtt, elsősorban zsugorított helyzetben, oldalukra fektetve helyezték a sírgödörbe. Némelyik temetőben a népesség jellegzetes szerkezete mutatható ki (például nagyon fiatal egyének hiánya), és ez a jelenség összefüggésben állhat a kultúrával kapcsolatos társadalmi jelenségekkel és a biológiai folyamatokkal. A kutatás során a Deszk F és Szőreg C temetőkből származó 26 subadultus egyén csontvázmaradványainak biológiai antropológiai elemzésére került sor. Előadásom célja bemutatni a fenti oszteoarcheológiai minták vizsgálatát, illetve paleodemográfiai és paleopatológiai eredményeit.

Rekecki Tibor (Újvidéki Egyetem, Mezőgazdasági Kar Európa Kollégium)

Az erdei fülesbagoly téli táplálkozása Törökkanizsán

Ennek a munkának a célja az erdei fülesbagoly téli táplálkozásának a kutatása azzal a szándékkal, hogy több adatot szerezzünk a Törökkanizsa környéki apró rágcsálók populációjáról. A minták a törökkanizsai telelőhelyen lettek összegyűjtve. A köpetek összegyűjtése öt alkalommal lett végezve 2018. december 2-tól 2019. január 27-ig. Minden alkalommal véletlenszerűen lett összegyűjtve 40 köpet. A préda analizálására száraz módszer lett használva. Összesen 200 köpet lett összegyűjtve a törökkanizsai telelőhelyről. A köpetekben 489 préda lett találatva, amelyek 10 Taxon - ba lettek csoportosítva. Az átlagos prédaszám köpetenként 2,44 prédát tett ki. Főzsákmányként az emlősök emelkednek ki. Az erdei fülesbagoly leggyakoribb prédája a mezei pocok (*Microtus arvalis*) volt. A törökkanizsai erdei fülesbagoly populáció mérsékelt specializációt mutatott a táplálkozásában ($d=0,55$), mint ahogyan a Simpson index is alátámasztja ($1-D=0,63$). A kapott eredmények alapján arra lehet következtetni hogy a mezei pocok száma ebben a kutatásban kisebb, mint az európai kutatásokban, ami azt mutatja, hogy a mezei pocok populációjának a létszáma alacsony volt ezen a területen. Az egerek száma a szokásosnál magasabb volt, ami arra utal, hogy az erdei fülesbagolyok nyílt területek mellett mozaikus területeken is vadásztak.

Bálint Dénes Tamás (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A szalakóta (*Coracias garrulus*) területhasználatának és vonulásának újabb adalékai

A szalakóta (*Coracias garrulus*) hosszú távú vonulóként és az agrárkörnyezetben történő költése okán kifejezetten veszélyeztetett helyzetben lévő fajnak tekinthető. Viselkedésének, területhasználatának és vonulásának ismerete elengedhetetlenül fontos a minél pontosabb fajvédelmi terv kidolgozásában, illetve annak végrehajtásában. A napjainkban a főleg térinformatikai módszerekre épülő vizsgálatokkal már igen pontos képet alkothatunk e szokásokról.

Pintér Katalin (SZTE Eötvös Loránd Kollégium)

Klímapolitika, egyes jelentős kibocsátással bíró államok intézkedései

Előadásom két állam, az Egyesült Államok és Kína klímaintézkedését tárgyalja. A két ország a legnagyobb üvegházhatású-gáz kibocsátó a világon. Azonban, míg Kína kevés sikerrel, de igyekszik mérsékelni kibocsátását és eleget tenni a Párizsi Egyezménynek, az USA inkább kilépni szándékozik. Érdekes kérdés, hogy a világ többi államának mi lesz a válasza, ha ez bekövetkezik. A két állam bizonyos intézkedései szintén hatással vannak egymás hatékonyságára a klímaváltozás elleni küzdelem terén is. Előadásomban arra is kívánok rámutatni, hogyan alakul a Föld átlaghőmérséklete a közeljövőben az előrejelzések alapján és lehet-e az USA belpolitikáját befolyásoló tényező a klímaváltozás. Ez utóbbi fontos kérdés annak tükrében, hogy a Párizsi Szerződésből leghamarabb 2020-ban lehet kilépni, egyidőben a következő elnökválasztással.

Pintér Tibor (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Az al-Shabaab. Múltja. Jelene. Jövője?

Szómália az 1990-es évektől totális anarchiába süllyedt. Siad Barre diktátor elűzése óta számos kísérlet volt az állam teljes irányításának a megszerzésére. A szomszédos és nyugati országok támogatását a kezdetben Ideiglenes Szövetségi Kormány élvezte, ami később Szövetségi Kormány lett a választások után. Azonban az iszlám vallás eléggé meghatározó a térségben. Az első legjelentősebb iszlám tömörülés az Iszlám Bíróságok Szövetsége. Uralmuk rövid idejű volt, a keresztény etióp állam nem hagyhatta szó nélkül, így beavatkozott. Az iszlám tömörülés felbomlott, azonban egy radikális ága önállósodott, létrehozva ezzel az al-Shabaab terrorszervezetet. Céljuk a szigorú iszlám tanokon alapuló központi kormányzat létrehozása. Semmi mást nem fogad el. A 2010-2011-es évekig szinte az egész országot irányításuk alatt tartották, de egy nemzetközi összefogás révén a hatalmukat megtörték, megbuktak, de el nem tűntek...

Ördög Mercédesz: (Szegedi Tudományegyetem)

Hogyan mozdítható el az USA elnöke?

A fékek és ellensúlyok rendszerének kitűnő képviselője az Amerikai Egyesült Államok. Első személye az elnök, aki egy személyben kormány- és államfő. Hatalmát jelentő fék a bizalmatlanság kifejezése, amit *impeachment* eljárásnak nevezünk. Ezen eljárás egy bíróságon kívüli alkotmányos eljárás, amely gátat szab a „hazaárulás, vesztegetés, vagy más, magasabb szintű bűncselekmény” elkövetésének. Kezdeményezhető az elnök, alelnök és bármely közhivatalnok ellen. A vádeljárás a képviselőházon át vezet a szenátushoz. Fontos, hogy sokkal inkább politikai eljárás, mintsem bírósági. Az aktuálpolitika különös figyelmet fordít a Donald Trump elleni eljárás kezdeményezésére és annak fejleményeire. Az évszázadban nem zajlott még ilyen eljárás amerikai elnök ellen. A legutolsó személy Bill Clinton volt, aki ellen kezdeményezték sikertelenül, sőt mi több, paradox módon még nagyobb népszerűséget hozott számára. Jelen vonatkozásban azonban, ha Nancy Pelosi és a demokraták *impeachment* kezdeményezése kétharmados szenátusi egyetértéssel párosul akkor az elnököt megfoszthatják hivatalától. Azonban, ha nem kerül erre sor, akkor is kérdéses kihatása lehet Trump elnökválasztási kampányának sikerességére.

Kiss Ervin (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

AfD és az FPÖ története a kezdetektől napjainkig

Napjainkban egyre többször szerepelnek a nyugati és a hazai híradásokon egyaránt az ún. radikális pártok, melyek Németországban illetve Ausztriában is megerősödtek az elmúlt években. Magukat nemzeti valamint jobboldali jelzővel illetik, míg politikai ellenfeleik inkább a populista és a szélsőjobboldali szavakkal jellemzik őket. A következőkben megvizsgáljuk, hogy a múltban tapasztalható migrációs nyomás, valamint a küszöbön lévő újabb gazdasági világválság - nem megfélelvezve korunk egyik legnagyobb problémájáról, az előttünk álló klímaváltozásról sem - miként hat ezekre a pártokra. Vajon az AfD és az FPÖ esetében is létezik a nemzeti radikális pártoknál tapasztalható bűvös üvegplafon? Van-e reális esély rá, hogy az AfD valaha kormányképes alakulat legyen? Mi lesz az FPÖ sorsa az ún. Ibiza-botrány után? Révbe érnek-e még valaha Norbert Hofer vezetésével? Ezek a változások miképpen érintik a magyar külpolitika irányvonalait? Ezekre a kérdésekre mind megkísérlünk választ adni.

Szekeres Tamás (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A felsőház működésének politikai hatásai a Horthy-rendszerben

A két világháború között Magyarországon fennálló politikai rendszer központi ideológiai elemeként jelent meg a konzervativizmus, melynek hivatalos és talán legdirektebb manifesztációjaként tekinthetünk az 1927-ben visszaállított törvényhozó szervre. A magyar országgyűlés hagyományosan két kamarával működött, ez a tradíció szűnt meg az 1918-ban kezdődő új politikai helyzet kialakulásával.

A második kamara a Bethlen-korszakban vált ismét a magyar alkotmányos rendszer részévé, a felsőház tagjai kinevezéssel és választással is elnyerhették mandátumaikat, ezen tulajdonság által érdekkifejező és kompromisszumteremtő funkció is az intézmény hivatalosan kitűzött feladatai közé tartozott, a hatalommegosztás biztosítása mellett. A felsőház azonban elsősorban a politikai berendezkedés stabilizátoraként szerepelt, konzervatív intézményként a rendszer változatlanságát volt hivatott megőrizni. Fennállásának 17 esztendője alatt nem csak a szélsőjobb diktatórikus kicsapongásaival helyezkedett szembe, hanem a demokratikus irányzatok érvényesülését is akadályozta.

A felsőház működése alatt nem csak a politikai elit kiszolgálójaként működött, számos konfliktus érintette döntéshozatalát, legitimációs deficitje ellenére több alkalommal is hallatta hangját a felső kamara, megmutatva, hogy súllyal bír a politikai közegben, gazdasági kérdések, alkotmányos változások, kormányválságok és a zsidókérdések témája is a felsőház történetének részét képezte.

Petrovszki László (Szegedi Tudományegyetem)

Inkumbencia előny a megyei jogú városokban

Magyarország huszonhárom megyei jogú városa kiemelt fontosságú a központi elhelyezkedése, lakosság száma és közigazgatási kötelezettsége miatt. Az önkormányzati választások során értékes célpontjai ezek a települések a politikai pártoknak. Inkumbensnek nevezik azt a politikust, aki éppen betölti a választáson elnyert tisztségét. A politikatudományban használt elmélet szerint az inkumbens politikus előnnyel indul a következő választásokon. Az inkumbencia-kutatás Magyarországon egy kevésbé népszerű terület, de világszinten számos tanulmány született a jelenségről. Kimutatásra került, hogy Magyarországon a kisebb lélekszámú települések polgármestereinek magasabb az újráválasztási rátája. Ezzel ellentétesen, jelen kutatásomban az ország legnagyobb lakosságszámmal rendelkező településeinek, a megyei jogú városok polgármestereinek vizsgálom meg az inkumbencia előnyét. Két hipotézisem közül az első, hogy az ekkora méretű városokban is erősen megjelenik az inkumbencia mint előny, a második pedig, hogy az országgyűlési választásokon a győztes pártok jelöltjei jobban szerepelnek az azt követő polgármester-választásokon. Egyszerű kvantitatív

összehasonlítást alkalmazva az első felvetésem igazolásra került, amíg a második csak részben bizonyult helyesnek.

Csiby Fruzsina (Szegedi Tudományegyetem)

Influencer politika az Instagramon

A társadalmat érintő kommunikációs és hírfogyasztási szokások változása nemcsak az egyénekre és közösségekre gyakorol hatást, hanem a pártokra és politikusokra is. A politikai szereplők kommunikációja együtt fejlődik a médiát érintő technológiai-technikai újdonságokkal és az aktuális társadalmi trendekkel. A média átalakulásával a hagyományos véleménybefolyásoló csatornák veszítenek jelentőségükből, az állampolgárok eltérő közegben és feltételekkel léphetnek kapcsolatba egymással és a politikusokkal, míg a politikusoknak is ehhez az új kerethez alkalmazkodva kell felépíteniük mondanivalójukat, illetve annak közlés módját.

A közösségi média elterjedésével a pártoknak és politikusok felismerve a lehetőséget szintén szereplőkké váltak és alkalmazkodni kezdtek az új médium működési mechanizmusaihoz (Blumler 2016; Merkovity 2018). A horizontális média világában a passzív befogadók felhasználókká válnak, megkonstruálódik az online személyiség, így jutunk el az önmediatizáció jelenségéhez. Hipotézisem alapján az önmediatizáció hatására új viselkedési minták kerültek a politikai arénába, a politikai szereplők „nem politikai”, a politika világában nem megszokott kommunikációs stratégiákat kezdtek alkalmazni. E mechanizmus egyik jellemzője, hogy a közösségi oldalakon a kommunikáció hálózatokban történik, melyek a véleményvezér, vagyis az influencer köré szerveződnek (Klinger és Svensson 2018). A politikai szereplők ezt a törvényszerűséget ismerték fel és sajátították el a technikákat a választók hatékony elérése érdekében.

Kührner László (ELTE Bibó István Szakkollégium)

(Ön)kormányzati lapok – Az esélyegyenlőség alapelveinek érvényesülése a választási eljárásban

A 2018. évi országgyűlési választások után a törvényhozás számos módosítást eszközölt a Választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvényen. A módosítások többek között az állami szervek kampánynak minősülő tevékenységére, valamint a média kampányban való részvételére vonatkozó szabályokat érintették. Az európai parlamenti, valamint helyi önkormányzati képviselők választásának köszönhetően elkezdett körvonalazódni, megszilárdulni a módosult rendelkezésekkel kapcsolatos joggyakorlat.

Előadásomban a módosításoknak az esélyegyenlőség alapelveire gyakorolt hatását kívánom bemutatni az önkormányzati lapokkal kapcsolatos joggyakorlaton keresztül. Prezentációm során kitérek a joggyakorlatban fordulatot

jelentő Kúriai határozatokra, azoknak a választási kifogásokban alkalmazható érvcsoportokra gyakorolt hatására, továbbá bemutatom a mögöttünk álló két választási eljárás alapján kirajzolódó réseket, hiányosságokat a szabályozásban, valamint a különböző, kreatív módszereket, melyek segítségével az önkormányzatok megkísérlik kampánycélokra felhasználni az általuk kiadott, fenntartott sajtótermékeket. Végezetül példákon keresztül felhívom a figyelmet az egyes választási bizottságok jogértelmezése közötti különbségekre, hasonlóságokra, és javaslatot fogalmazok meg a feltárt problémák orvoslására.

Süli Szabina Mercédesz (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Indoktrináció-elméletek szociálpszichológiai vonatkozásai a jelenkori magyar politikai gyakorlatban

Arie W. Kruglanski, *A zárt gondolkodás pszichológiája* című munkájából tudjuk, hogy minden hiedelemrendszer két ellentétes, a tudáshoz és megértéshez használt kognitív keretrendszer, valamint a valóság fenyegető aspektusaival szembeni védekezés iránti emberi igényekre épül. Ezen megállapítás azon felismerésből táplálkozik, miszerint az emberi természet általános jegyeként felmerülő bizonytalansággal szembeni intolerancia, valamint lezárás iránti igény feloldására a hétköznapi cselekvésben az automatikus, sztereotip gondolkodás s magatartás tekinthető uralkodónak. Megfigyelhető továbbá, hogy a gyorsuló világ 'ingerdömpingjében' nő az egyszerűsített megoldások iránti általános vágyakozás. Ezzel kapcsolatban Robert Cialdini *Befolyásolás lélektana* című művében kifejti, hogy az emberi automatizmus tanult pszichológiai alapelvekre épül. Az automatizmus kiszolgáltatottá teszi ezeket a személyeket azokkal szemben, akik képesek a társadalmi reflexiók kiismerésére, és hatásainak tudatos kiaknázására.

Ezen logika mentén a meglévő társadalmi reflexiók uralásánál sokkal energiahatékonyabb és nagyobb mozgásteret garantáló megoldásként merül fel az új pszichológiai kényszerválaszok bevezetésének opciója. Az Új Nemzeti Kiválósági Program által támogatott kutatómunkám ezen alternatíva vizsgálatára fókuszál. Az indoktrinációként nevesített tudatformálás szubsztanciája az a haszonelvű, mögöttes szándékot kielégítő gyakorlat, mely során a kialakított alternatív valóságkonceptiót társadalmi meggyőződéssé szélesítik, mélyítik.

Vizsgálódásom tárgyát a miniszterelnöki beszédek szociálpszichológiai áttekintése képezi. Hipotézisem központi gondolatát egy általam 'Orbán-matraként' becézett sajtós fogalomkészlettel operáló új politikai nyelv megléte adja. A nyelvi interakciók hiedelem-és tudásstruktúra-képző természeténél fogva a módszer képes megteremteni a maga hatalomkonzerváló valóságkonstrukcióját. Előadásomban a feltételezett stratégia bevezetését követően, annak lélektani aspektusaira kívánok kitérni.

Németh Kornél (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Állampolgári kompetenciák fejlesztése fiataloknál – Miért kell és hogyan lehet ezt kutatni, fejleszteni?

Az előadás egy jelenleg is tartó kutatás alapproblémájáról, illetve a kimondottan ehhez a kutatáshoz összeállított módszertanról szól. Az állampolgári ismeretek oktatása az állam-és jogtudomány, valamint a politikatudomány szempontjából azért kiemelt fontosságú, mert a jogrendszer és politikai rendszer nem tud megfelelően építkezni egy olyan társadalomra, amelynek tagjainál ezek az alapvető kompetenciák nem alakultak ki. Ennek ellenére Magyarországon, bár a Nemzeti Alaptanterv szerint kötelező lenne, ilyen jellegű oktatás nem, vagy alig történik az iskolákban. Ennek okait tárja fel ez az előadás, valamint bemutatja, hogy a PhD értekezésemmel, illetve az annak alapjául szolgáló empirikus kutatással miként kívánom jobban feltárni a problémát és hogy milyen lehetőségeket látok az állampolgári ismeretek fejlesztésében. Az előadás érinti továbbá azt a kérdést, hogy miért tartom fontosnak, hogy politológusként ezzel foglalkozzak, hogy milyen módon deríthetők fel a rendelkezésre álló kutatási eredményekből és szakirodalomból a jelenlegi problémáknak az okai, illetve azt is, hogy ilyen kutatásokat milyen módszertannal lehet, és milyen módszertannal nem lehet folytatni hazánkban az intézmények és a fenntartók kapcsolata miatt.

Csordás Noémi (Szegedi Tudományegyetem)

A magyar politikai diskurzus minősége – Orbán Viktor politikai diskurzusa

A politikai cselekvés egyik legfontosabb formája a beszédmondás. A politikai diskurzus ezen fajtáját sokan sok szempontból kutatták már. Jelen vizsgálat célja, hogy Orbán Viktor beszédein keresztül bemutassa, milyen a jelenlegi magyar politikai diskurzus minősége. De mérhető-e vajon a diskurzus minősége? A Marco R. Steenbergen és társai által írt *Measuring Political Deliberation: A Discourse Quality Index* c. tanulmányban arról értekeznek a szerzők, hogy ez igenis lehetséges, és fel is állítanak egy kategóriarendszert, amely alapján besorolják a brit Képviselőházban elhangzott beszédeket. Ezt a kategóriarendszert veszi alapul ez a kutatás is, amikor azt vizsgálja, milyen volt a minősége Orbán Viktor politikai diskurzusának a 2018-as országgyűlési választásokat megelőző kampányidőszakban. A minőség azonban ebben az esetben nem értékítéletet jelent: mindössze azt próbálja behatárolni, bizonyos szempontok szerint hol helyezkednek el ezek a beszédek. Ennek első lépése olyan kulcsszavak megállapítása, amelyek legtöbbször fordulnak elő a szövegekben. Ezután következik a minőségi kategóriák felállítása, majd a kulcsszavak besorolása. Az első eredményeket ebben a fázisban lehet értelmezni.

Bali Cintia (PTE BTK Kerényi Károly Szakkollégium)

Az iskolai zaklatás jelenségének vizsgálata a szociális szorongás kontextusában

Vizsgálatunk során kérdőíves eljárás segítségével az átélt szociális szorongás és az iskolai zaklatás összefüggéseit vizsgáltuk. Kérdésfeltevésünkben kiemelt szerepet kapott a szemléltői proszociális viselkedés megjelenésének kérdése. Kutatásunkban összesen 132 gimnáziumi tanuló vett részt (M=15.20 év), akiktől a következő kérdőívek kitöltését kértük: BPQ (The Bullying Prevalence Questionnaire); SAS-A (Social Anxiety Scale for Adolescents). A kapott adatok arra engednek következtetni, hogy az áldozati szerep a szociális szorongás fokozottabb szintjével asszociálható, míg a zaklatókat inkább alacsonyabb szintű szociális szorongás jellemzi. Az iskolai zaklatás során manifesztálódó proszociális viselkedésre vonatkozó hipotéziseinket ugyanakkor nem sikerült igazolnunk. Ennek háttérében húzódhat az, hogy az iskolai zaklatás jelenségét nehéz kérdőíves formában megragadni. Vizsgálati eredményeink ugyanakkor kiváló alapot nyújtanak egy olyan vizsgálati helyzet megkonstruálásához, amely lehetővé tenné hipotéziseink további vizsgálatát. Úgy vélem, hogy rendkívül fontos lenne megismernünk a szemléltői proszociális viselkedés megjelenésének körülményeit, ugyanis az iskolai zaklatást mint interperszonális jelenséget nemcsak az áldozat és a zaklató személye élteti, hanem rendkívül nagy jelentősége és felelőssége van a szemléltőknek is.

Gy. Molnár Kadosa (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

A latin pop csöndes sötétje: érzékenyítés az iskolában mainstream popzene segítségével

Előadásomban egy középiskolai/felső tagozatos zenei-irodalmi érzékenyítő foglalkozás tervét mutatom be vázlatosan. A foglalkozás fókuszát olyan közelmúltbeli mainstream zeneszámok képezik, amelyekre jellemző a 2010-es évek végén megjelent explicit latinpop hatás, illetve a szándékos latin-amerikai tematika, kiemelten Ina Wroldsen és Avok *Favela* című szerzeménye. Feltehető, hogy az említett trendhez kapcsolódó zenei termékekben a latinpop által közvetített világ tipikusan egzotikus, vonzó és gondtalan kalandot kínáló másikként jelenik meg, mintegy összhangban a számok tánczenei szerepével. Ina Wroldsen 2018-as dala kapcsán ugyanakkor sajátos kontrasztot fedezhetünk fel a szerzemény tipikusnak tekinthető jellemzői és a szöveg utalásai nyomán összeálló tragikus és távolról sem szórakoztató történet között.

Az elemzésre kiválasztott dalokat zenei és szöveges tulajdonságaik kapcsán is bemutatom, nem feledkezve meg a popzenei befogadás sajátos jellegéről, amelyben sokkal inkább a hangzó performativitás meghatározó, mint a dalszöveg. Előadásom célja a dalszöveg szoros olvasása révén felvetni azt a kérdést is, hogyan viszonyulnak egymáshoz a popzene azon dimenziói, amelyeket minél tovább figyelünk, annál inkább ellenkezni látszanak egymással.

Kárpáti Bernadett (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Gradus ad Parnassum? – Kihívások és lehetőségek a latin nyelv tanításában

A latin nyelv tanításának az európai és a magyar kultúrában és oktatási hagyományban betöltött szerepét bizonygatni aligha szükséges. A latintanítás magyarországi történetét, helyzetét tárgyaló munkák sorából kiemelendő Borzsák István provokatív című és célzatú, *Kell-e a latin?* (Budapest: Gondolat, 1990) című kötete, melyben egy évszázados vita érveit és ellenérveit veszi sorra, s teszi mérlegre a címben jelölt kérdést. E kötet azonban a rendszerváltáskor íródott, s az azóta eltelt harminc év új kihívások elé állította a latintanítást. Így a könyv címének kérdését jelenünk társadalmi és oktatási helyzetére fordítva inkább úgy tehetjük fel: képvisel-e társadalmi értéket, ha a latin nyelvű hagyományhoz közvetlenül kapcsolódó embereket nevelünk? (A kérdéshez részletesen ld. *Lehetőségek: Könyv a latintanításról*, Budapest: PPKE, 2015.) A latintanítás jelene, megítélése, a hozzá kapcsolódó értéktulajdonítások kettősek: egyfelől megfigyelhető az a paradigma a közgondolkodásban és a szakmai vélekedésekben egyaránt, hogy a latin nyelvnek, az antik kultúrának saját jogán kiemelt presztízse van, evidens és megkérdőjelezhetetlen módon tartozik hozzá európai és magyar kulturális hagyományunkhoz, s emiatt egyértelműen helye van a közoktatásban is. Másfelől „holt nyelv” státusza, a továbbtanulásban betöltött kevert szerepe, gazdasági haszonként nehezen kifejezhető értékei miatt sokszor a fölöslegesség vádjá is éri.

A latin nyelv tanításáról való gondolkodásban, lehetőségeinek mérlegelésében éppen ez az ellentmondásosságot és összetettséget találok vizsgálatra érdemesnek: előadásom legfontosabb kérdése, hogy hogyan hozható kapcsolatba (vagy akár barátságba) a „holt nyelv” és az „élő társadalom”, s ennek milyen pedagógiai, nyelvtanulási, fejlesztő eredményei lehetnek. Így előadásomban néhány elméleti, pedagógiai dilemma felvázolása után egy konkrét tanítási modul tervét ismertetem.

Csigó Ábel (ELTE Eötvös József Collegium)

Adalékok az általános iskola bevezetése körüli politikai- és médiadiskurzushoz

Előadásomban az általános iskola bevezetése körüli vitákat mutatom be az Országgyűlési Naplók és a sajtóorgánumok tükrében, korabeli források alapján.

Elsődleges forrásnak az 1944 és 1947 közötti időszakból származó Nemzet-, majd Országgyűlési Naplók szolgáltak, amelyeket az Arcanum online adatbázis segítségével vizsgáltam. Előadásom legfontosabb tematikus egységét a parlamenti felszólalások bemutatása és a belőlük levonható következtetések kifejtése adja. Ezekből – röviden összefoglalva – a következő kép rajzolódik ki: abban, hogy a magyar iskolarendszer valamiféle reformra szorul, minden politikai erő egyetértett, azonban az általános iskola bevezetésével kapcsolatban már gyakran megfogalmazódtak mind gyakorlati, mind elvi jellegű kritikák is. Ezt a vitát azért

érdemes feltárni, mert később, az egyházi iskolák államosítása idején ugyanazok a nézetkülönbségek jelentkeztek határozottabb módon, amik ennek táptalajt adtak.

A viták sajtóvisszhangját szintén az Arcanum-adatbázis segítségével vizsgáltam: a Magyar Nemzet, a Népszava, a Szabad Nép és a Szabad Szó elérhető számai közül azokra fókuszáltam, melyek az előadásban bemutatott parlamenti felszólalásokat követő napon jelentek meg. A sajtó termékeinek vizsgálata azért tanulságos, mert általa képet kaphatunk arról, hogy a közvélemény hogyan értesült a politikai folyamatokról.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma ÚNKP-18-5 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának támogatásával készült.

Kaiser Csilla (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

MBTI nyelvórán

A prezentációmban az MBTI-ről (Myers-Briggs Type Indicator) szeretnék beszélni, illetve annak nyelvórán történő alkalmazásáról. Ez egy introspektív személyiségteszt, amely Carl Gustav Jung megállapításán alapszik, miszerint létezik nyolc kognitív funkció. Ezt Katharine Cook Briggs és Isabel Briggs Myers tovább gondolta, és a személyiségdimenziókkal kibővítve megalkották az MBTI-t. Az elmélet szerint 16 személyiség-típus van, 16 féle „személyiségmag”, ami köré épülhet a jellemünk. A típusok mindegyike az extravertált-introvertált, a realista-intuitív, az érzelmes-logikus és a tervező-spontán kontinuumon helyezkedik el; így jön ki a 16 típus. A tipológia ismerete leginkább azért hasznos, mert segíti az önismeretet, az önfejlesztést és mások megértését és elfogadását; emiatt jutottam arra a döntésre, hogy hasznos lenne diákokkal megismertetni. Az előadás során pedig leginkább azt szeretném bemutatni, hogy hogyan alkalmaztam élményalapú szakkörökön és táborokban feladatalapanyagként. Először beszélnék a négy személyiségdimenzió feldolgozásáról, aztán bemutatnám az általam összeállított tesztet, végül pedig a 16 típus rövid leírását, mindezt szakmódszertani megjegyzésekkel kiegészítve.

Kormányos Anna Amália (SZTE Szent Imre Szakkollégium)

Úszásoktatási tapasztalatok alsó tagozatos tanulók és szüleik körében

Az előadás tartalma: szakirodalmi áttekintés, kutatás, következtetések. 1. NAT 2012 Testnevelés és Sport; 2. Kerettanterv; 3. Kutatás. Hipotézisek: H1: Első hipotézisem, hogy a valamely családtag által történő úszásoktatás nem biztosít elég tudást a biztonságos úszáshoz valamint motivációt a későbbi úszástanuláshoz. H2: Második hipotézisem, hogy a pozitív szülői tapasztalat jobban motiválja a gyerekeket az úszástanuláshoz. H3: Az oktató személyisége és a gyerekekhez való hozzá állása, meghatározza az oktatás sikerességét. A kutatás módszere és a kutatás alanyai, valamint a hipotézisekhez tartozó ábrák is bemutatásra kerülnek. 4. Következtetések: Az ábrákon jól látható, hogy mindkét

csoport, bármilyen formában is tanult meg úszni a tudása biztosnak mondható, ezért az első hipotézisem nem bizonyult igaznak. A második hipotézis igaznak mondható, mivel annak ellenére, hogy a szülőket nem mindig érte pozitív élmény úszásoktatás során motiválják gyermekeiket. Az ábrák alapján a harmadik hipotézist is igaznak gondolom, az oktatónak meghatározó szerepe van abban, hogy a gyerekek hogyan állnak az úszásoktatáshoz, ugyanakkor nem ez a legfontosabb szempont.

Fazekas Evelin (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Kutatási készségek fejlesztése a probléma-alapú tanulás módszerével biológiaórán

A kutatási készségek fejlesztése a biológiaoktatás kiemelt célja, amely megvalósításának egy lehetséges módszere a problémaalapú tanulás (Problem-based learning, PBL). A PBL olyan aktív tanulási-tanítási módszer, amely esetében a tanulás középpontjában egy életszerű, komplex probléma áll, melyet a tanulók főként csoportmunkában oldanak meg. A megoldáshoz szükséges információk megszerzése is a tanulók feladata, amely vagy a tanár által előre kidolgozott információs lapokból, vagy az internet segítségével történő kereséssel zajlik. Fontos, hogy a tanulók a probléma megoldásával szerzik meg az elsajátítandó tudást, tehát nem a már megtanult tananyag gyakoroltatása a cél. Számos előnyének ellenére a PBL hazánkban nem elterjedt a közoktatásban. Alkalmazását gátolja, hogy nincsenek kidolgozott feladatok, minták a módszer alkalmazására, amelyek közül a pedagógusok válogatni tudnának. A módszer eredményes alkalmazásához kisebb osztálylétszámok és motivált tanulók szükségesek, így a megvalósítás főként tagozatos vagy fakultációs csoportokban tűnik lehetségesnek. Munkám során a módszer lépéseit követve dolgoztam ki a biológia tantárgy és érettségi témaköreihez kapcsolódó PBL feladatokat (foglalkozásterveket, tanulói feladatlapokat és információs lapokat), melyek közül egyet részletesen is bemutatok az előadásban. A biológia tantárgyhoz készített PBL feladatok más tantárgyak esetében is mintaként szolgálhatnak a módszer osztálytermi alkalmazásához.

Hegedűs Hanga (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Értelmi sérült 1–4. osztályos általános iskolai tanulók nyelvi kompetenciája

Az értelmi sérült tanulók társadalmi életben való aktív részvételének egyik feltétele a jó kommunikációs képesség. A gyógypedagógiai nevelés-oktatás és fejlesztés központi dokumentumai (irányelvek, kerettantervek) éppen ezért kiemelt hangsúlyt helyeznek az értelmi sérült tanulók nyelvi kompetenciájának fejlesztésére. Ugyanakkor nagyon kevés olyan hazai mérésen alapuló tudományos

eredményel rendelkezünk a nyelvi kompetenciájuk jellemzőiről, illetve fejlődéséről, amire a fejlesztés építhető lenne.

Magyarországon jelenleg nem rendelkezünk olyan standardizált mérőeszközzel, aminek a fókusza kifejezetten az értelmileg akadályozott személyek nyelvi képességeire irányulna. Vannak olyan mérőeszközök, amiket kifejezetten értelmileg akadályozott személyekkel történő mérésére dolgoztak ki, de a kommunikációs képességek mérése ezekben a tesztekben csak a vizsgált területek egyikeként jelenik meg. Mostani kutatásomban kifejezetten az értelmileg akadályozott gyerekek, tanulók nyelvi képességeire fókuszálok, és a nyelvi képességek mérésére irányuló eszközök adaptív lehetőségeire értelmileg akadályozott személyek populációján belül.

Előadásom során a téma relevanciáját és indikációját ismertetem, továbbá, hogy ezen a területem még milyen kutatásoknak, kutatási kérdéseknek van létjogosultsága.

Gera Anna (ELTE Bibó István Szakkollégium)

Híd a múltból a jelenbe - történeti alkotmányunk vívmányai az Alaptörvény értelmezési szabályában

Bár mindig is jellemzője volt a jogi és politikai döntéshozásnak a klasszikus hagyományokra való reflexió, az elmúlt években mind a jog, mind a politika érvelésében egyre gyakrabban találkozhatunk a múltbéli értékekhez való visszatérés igényével. Ennek egy példája jelenik meg az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdésében, az értelmezési szabályban, amely előírja, hogy az Alaptörvény rendelkezéseit a történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.

Mivel az Alaptörvény minden jogi norma felett helyezkedik el, kiemelt a jelentősége, hogy annak esetleges bizonytalan tartalmát milyen szempontok szerint értelmezzük. Előadásom célja, hogy bemutassam azt, hogy a szabály hatályba lépését követően eltelt hét évben eddig milyen szempontok merültek fel az értelmezési szabály értelmezésével kapcsolatban mind a politika, mind a jogtudomány oldalán, s az így támasztott elvárásoknak az Alkotmánybíróság jelenlegi gyakorlata mennyiben felel meg.

Az előadás első felében röviden bemutatom, hogy az Országgyűlési Naplókban olvasható felszólalások alapján az alkotmányozó hatalom és az alkotmányozásban részt vevő egyes pártok milyen szempontokat mérlegeltek a vonatkozó szövegrész elfogadásánál, majd az előadásom második felében azt összegzem, hogy az Alaptörvény hatályba lépését követően milyen értelmezési kérdéseket vetett fel a jogtudomány, legyen szó jogtörténeti, alkotmányjogi vagy jogelméleti aspektusokról. Előadásom zárásaként az Alkotmánybíróság jelenlegi gyakorlatát tekintem át, bemutatva, hogy az értelmezési szabályt az elmúlt években milyen módon, illetve milyen célokból alkalmazták.

Gál Rita Ilona (Szegedi Tudományegyetem)

A kulturális örökségvédelem kérdései és sajátosságai Magyarországon és Nagy-Britanniában

Az előadás a kulturális örökségvédelem jelenlegi helyzetét és kihívásait mutatja be Magyarország és Nagy-Britannia vonatkozásában. A prezentáció során ismertetem a két ország főbb intézményeit és nemzetpolitikai prioritásait, valamint rávilágítok azokra a pontokra, amelyek lehetőséget vagy kihívást jelentenek a kulturális örökségek megőrzése terén. Bár mindkét állam az Európai Unió tagja – ebből eredően közös érdekeik és kötelezettségeik is vannak –, a kulturális örökségvédelem kérdése alapvetően a tagállamok hatáskörébe tartozik, így különféle módon, saját eszközeikkel keresik a megoldást e területen.

Az előadásban kitérek a kulturális örökségvédelemmel kapcsolatos egyik legfontosabb szervezet, az UNESCO (az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete) szerepére is a két ország vonatkozásában.

A kulturális örökségnek – legyen az akár épített örökség, vagy valamely szellemi hagyomány ápolása – nem csak a társadalomban, hanem a gazdaságban is fontos szerepe van. Tekintettel arra, hogy az átgondolt gazdasági fejlesztések komoly bevételeket is generálhatnak az adott országban, szeretnék bemutatni olyan „jó gyakorlatokat”, amelyek egy-egy örökségi helyszínt sikerrel óvtak meg a jövő számára, ugyanakkor a jelen társadalom igényeit is kiszolgálják.

Korponai Ákos (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A prostitúcióval kapcsolatos szabályozások megalkotásának társadalmi háttere Magyarországon a 19–20. század fordulóján

A prostitúció országos szintű egységes szabályozását a jogalkotó Magyarországon csupán a 20. század harmadik évtizedében kísérelték meg, a társadalmi jelenséggel kapcsolatos helyi szintű regulációk felett álló norma több évtizedes hiányát követően.

Hipotézisem szerint a prostitúció reglementációs modell alapján, a 165.153/1923. és a 160.100/1926. B.M. számú rendeletek keretében történő szabályozása, az adott társadalmi körülmények között a kor kodifikátorainak egyedüli alternatívájaként, alkalmasnak bizonyult a társadalmi jelenség adekvát kezelésére.

Ezen reglementációs modell lényege, hogy a prostitúciót legális kereseti tevékenységként folytató nők rendszeres orvosi vizsgálat alatt álljanak, valamint foglalkozásukat saját védelmük érdekében rendőrségi nyilvántartásba bejegyzett munkavállalóként üzzék.

Kutatásomban egy hatásvizsgálat mintájára, alapvetően statisztikai adatok felhasználásával rekonstruálom az adott társadalmi közeget. Továbbá az érintett

kulcsszereplők és a háttérben meghúzódó okok azonosításával, a minőségi jogalkotás tekintetében tárom fel a politikai döntéshozás által kitűzhető célokat.

Kutatási eredményeim alapján megerősítést nyer a felállított hipotézis. A vizsgált rendeletekben tükröződő szabályozás az adott korban megállta a helyét, egyrészt a társadalmi jelenséghez kapcsolódó büntetendő cselekmények visszaszorítása, másrészt a prostitúció legális formában történő gyakorlásának biztosítása tekintetében.

Krett Krisztina (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A házasság jogi szabályai a késő rendi korban

A házassági jogot a késő rendi korban főként a katolikus egyház rendelkezései uralták. Ez igaz volt a házasság felbontása kapcsán is, és mivel a házasságot a kánonjog szentségnek tekintette, ezért felbontására nem kerülhetett sor. Azonban a protestánsokra vonatkozó szabályok eltérőek és megengedőbbek voltak. Előadásom során azt szeretném áttekinteni, hogy mik voltak a kor tételes anyagi jogi szabályai valamint, hogy milyen eltérések mutathatóak ki a szabályozásban az egyes felekezetek tekintetében. Melyek voltak azok az esetek, amikor mégis sor kerülhetett a házasság felbontására, és kitérnék a protestánsok – törvényszéki iratok alapján feltárt-bontópereire.

Varga Dóra (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A honvédelmi igazgatás szervezet- és feladatrendszere különös tekintettel a honvédelmi kötelezettségre

A biztonság, illetve az azt megalapozó védelem fogalma széles kategória, ennek elemei szorosan összefüggnek egymással. A védelem tevékenységsorozat, amelynek feladata, hogy megteremtse, szinten tartsa, illetve fejlessze a biztonság állapotát. Ez a védelem nem azonos a katonai védelemmel, a biztonság maga az állapot, a védelem pedig ezen állapot megteremtésére vagy fenntartására irányuló tevékenység.

Az államiság kialakulása óta a nemzeti biztonság és a honvédelem szorosan összefüggnek egymással. Napjainkra a honvédelem szélesebb értelmet kapott, hiszen a fogalom kiterjed az állam és az egyén biztonságának fogalmára, valamint politikai, társadalmi, gazdasági, szociális és védelmi (katonai) szférákra egyaránt. A hagyományos katonai célkitűzések mellett pedig megjelentek nem katonai célkitűzések is, amelyeket az új biztonságpolitikai kihívások eredményeztek. Ezen célok megvalósítása pedig még aktuálisabbá teszik a honvédelmi igazgatás, valamint a honvédelmi kötelezettség témakörének részletes vizsgálatát.

Előadásom célja tehát a honvédelmi igazgatás fogalmának meghatározása, a honvédelmi kötelezettség részletes feltárása, illetve annak bemutatása, hogy a honvédelmi igazgatási tevékenységek hogyan valósulnak meg az állam feladat- és szervezetrendszerében.

Illyés Dániel (SZTE Szent Imre Szakkollégium)

Cyberbullying, mint jogilag szabályozható társadalmi viszony?

Egy olyan folyamatosan súlyosbodó társadalmi problémáról beszélünk, ami rengeteg fiatalok önkétségéért felelős. Ez a probléma a cyberbullying. Napjainkban a technikai fejlődésnek köszönhetően az online világ egyre gyakrabban összemosisdik az úgymond „offline” világgal. Ennek természetesen rengeteg előnyét élvezzük, habár hátrányaiból sincs túl kevés. Előadásomban arra keresem a választ, hogy Magyarországon jelen társadalmi viszony jogilag szabályozható e vagy sem.

A téma időszerűségét a már 2011-2012-ben elvégzett TABBY (Threat Assessment of Bullying Behavior among Youth) kutatás is hangsúlyozza. Ebben részt vett Magyarország is. Magyarország részéről az ESZTER Alapítvány, az Országos Kriminológiai Intézet és a MTA Szociológiai Intézet közreműködésével jött létre. A kutatás eredménye rámutatott arra, hogy a magyar diákok jelentős része érintett a cyberbullying valamelyik formájában, viszont ugyanakkor a prevenció szükséges és lehetséges. Ennek ellenére jogalkotói lépés vagy országos szintű prevenció program bevezetése eddig még nem történt. Ezt a kutatást szeretném majd ismertetni.

Szeretném megmutatni azokat a társadalmi, illetve jogi gátakat, melyek miatt ez ekkora vakfoltot képez Magyarországon. A magyar fiatalok körében ugyan nem történt olyan, nagy nyilvánosságot kapott eset, ahol egyértelmű lett volna a kapcsolat az cyber-megfélemlítés és az öngyilkosság között, maga a jelenség azonban egyre elterjedtebb és valós fenyegetéssel él a magyar fiatalokra nézve.

Gyórfy Villő Tímea (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A társas támogatás szerepe a szív-és érrendszeri betegségek rizikóészlelésében

A szív-és érrendszeri betegségek központi napirendi témát képeznek magas előfordulási arányuk miatt, mind az orvostudományban, mind az egészségpszichológiában is. A megfelelő prevenció és támogató programok kidolgozása céljából fontos a személyek rizikóészlelésének feltérképezése a betegséggel kapcsolatban. A társas támogatásnak kiemelkedő szerepe van a betegségek megelőzésében, a gyógyulásban és a rehabilitációban is. Ezért vizsgáltam a társas támogatás és a rizikóészlelés összefüggéseit. Célkitűzéseim közé tartozott a társas támogatás együttjárásának feltérképezése a kardiovaszkuláris betegségekkel kapcsolatos sérülékenységgézzel, aggodalommal, valamint a szubjektív jólléttel. Emellett elemeztem még a nemek közti különbséget a családi és baráti támogatás szempontjából. Hipotéziseim tesztelésére a Multidimenzionális Társas Támogatás (Papp-Zipernovszky – Kékesi – Jámori 2017) és kiegészítésképpen az Egészségügyi Klíma Kérdőívet (Williams – Grow – Freedman – Ryan – Deci 1996) is alkalmaztam. Az eredmények azt

mutatják, hogy a társas támogatás és a kardiovaszkuláris betegségekkel kapcsolatos sérülékenységerzés és aggodalom között feltételezhető a kapcsolat. Ez arra világít rá, hogy érdemes lenne a rizikóészleléses vizsgálatok és a prevenció kialakításába beemelni a társas kapcsolatok szempontját is. Fontos lehet a személyes kapcsolatok feltárása a minél személyre szabottabb prevencióstratégia kidolgozásában.

Dávid Ildikó (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Poszttraumás növekedés és értelemkeresés a gyászoló felnőttek körében

Előadásomban az alapképzésen benyújtott szakdolgozati kutatásomat szeretném bemutatni, melyben a gyászoló felnőttek körében tapasztalt poszttraumás növekedés és az élet értelmességének összefüggéseit vizsgáltam egy online kérdőívcsomag segítségével. A poszttraumás növekedés fogalma ugyan idegenül csenghet, a jelenség maga azonban mélyen beleszövődött mind a köztudatba, mind a filozófiai és irodalmi gondolkodásba. A veszteségekkel és nehézségekkel való megküzdésben rejlő lehetőségeket már nagyon régen felismerték, napjainkban pedig pszichológiai kutatások népszerű tárgyává vált. Számos megrázó életeseményt megélt személy beszámol arról, hogy – a természetesen figyelmen kívül hagyhatatlan negatív következmények mellett – pozitívan változott a viszonyuk önmagukhoz, másokhoz és a világhoz. Gyakran megemlítik például, hogy a trauma feldolgozása által jobban értékelik saját életük, erősebbnek érzik önmaguk, elmélyült a kapcsolatuk szeretteikkel vagy éppen megszilárdult spirituális vagy vallásos hitük, azaz valamilyen személyiségfejlődésen mentek keresztül. Ebben a folyamatban esszenciális szerepet játszik az, hogy a nehéz esemény megrengeti az emberek alapvető hitrendszerét és sémáit, valamint megkérdőjelezi az a saját életükről mesélt narratívájukat. Ez idővel olyan kognitív folyamatokat indít be, amelyek során valamilyen személyes értelmet keresnek és nagyon gyakran találnak is az elszenvedett veszteségekben, majd lassan helyreáll a világgépük, ami immár sokkal ellenállóbb az elkövetkezendő nehézségekkel szemben.

Az elmúlt néhány évtized kutatásait alapul véve szakdolgozatomban azt vizsgáltam, hogy egy szeretett személy elvesztése, mint az élet egyik legfájdalmasabb élménye, lehet-e táptalaja a fentebb leírt személyiségfejlődésnek, valamint hogy ez a fejlődés hogyan függ össze a bekövetkező haláleset körülményeivel.

Pálfi Antónia (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Implicit tanulást követő felejtési effektus kognitív háttéré

Jelen vizsgálatomban az irányított felejtési effektus megjelenését és a kognitív háttérét tárgyalom, az implicit motoros tanulást követően. Kíváncsi vagyok arra, hogy a nem tudatosuló motoros tanulás megléte után kapott felejtési hatás,

egyrészt jelentősebb-e a felejtési instrukciót kapott csoportoknál, mint az emlékezeti instrukciót kapott csoportoknál, másrészt kérdés még az is, hogy a felejtés hátterében aktív folyamatok állnak-e. A vizsgálatban összesen 119 személy vett részt, közülük 75 nő és 44 férfi, átlag életkoruk 24,16 év. 59 személy emlékezeti instrukciót kapott, 60 személy viszont felejtési instrukciót. A résztvevők jelentős része egyetemi hallgató. Dual task elrendezésben aSRT feladatot szólista tanulási feladattal együtt kellett elvégezniük, két egyforma hosszúságú egységben (mindkettőben másik *itemekkel*), melyek között elhangzott a felejtési vagy emlékezeti instrukció, amely az első részben megismert itemekre vonatkozott. Ezt követően visszakértem tőlük a mind a szó-listákat, mind a szekvenciákat, illetve munkamemóriájukat Stroop teszttel vizsgáltam. Az eredményeim nem támasztották alá a felejtési hatás meglétét implicit motoros tanulás esetében, illetve a gátlófunkciók befolyásoló ereje sem lett bizonyított tény, viszont feltételezhető, hogy az adatfelvétel folyamán több dolog is hatott az adatok alakulására, így tehát a témakör még további vizsgálatokat igényel.

Klinovszky Andrea (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Aktív résztvevőként a döntések csataterén: avagy a 2-es típusú cukorbetegség betegségmenedzselést befolyásoló viselkedéses jellemzői

Köztudott tény, hogy a 2-es típusú cukorbeteg személyek eredményes kezelésének nélkülözhetetlen feltétele az anyagcsere folyamatos célértékeken belül tartása, amelyhez csupán az orvos által tanácsolt kezelési mód elfogadása és betartása nem elegendő. Ugyanis a sikeres kezelés döntően a diabéteszes egyén kezeléshez fűződő hozzáállásán és önmenedzselési képességein alapszik. Vizsgálatunkban a 2-es típusú inzulinnal kezelt diabéteszes személyek kezeléshez fűződő viszonyát, mindennapi életvitelükbe való beilleszthetőségének nehézségeit, a betegek elvárásait igyekeztünk feltárni, amelyet megfelelő mélységben csak a betegek szemszögéből tudunk megérteni. A kvalitatív kutatásban összesen 50 (24 férfi és 26 nő) inzulinnal kezelt diabéteszes személy vett részt, akiknek átlagéletkora 64,03 év volt, és átlagosan 18,77 éve voltak cukorbetegséggel diagnosztizálva. A félig-strukturált interjúk tematikus elemzése során négy fő téma körvonalazódott: a betegségprezentáció, az egyén problémamegoldó képessége, a kontroll, és az inzulinhoz fűződő attitűd. A diabéteszes személyek körében tipikusan négyféle ön-menedzselési stílus volt megfigyelhető: a „*Fél-ember szindróma*”, a „*Vasakarató-optimista*”, a „*Hatékony-kísérletező*”, valamint a „*Passzív-ellenálló*”. Kutatásunk eredményei a jövőben megalapozhatják a hatékonyabb cukorbeteg-ellátást segítő programok létrehozását, illetve ezen krónikus betegség napi menedzselése során fellépő problémák, hátráltató tényezők rövid időn belüli felismerését és megoldását.

Makovics Gábor (ELTE Illyés Sándor Szakkollégium)

Digitalizált önállóság? – A fiatal felnőttek családtól való függetlenedése és társas kapcsolatai a digitális eszközök korában

Az elmúlt húsz évben az internet- és különösen a közösségi médiahasználat központi jelentőségű lett mindennapi életünkben. Ezáltal rengeteg új mód nyílt az önkifejezésre, a kapcsolatépítésre és a szabadidőnk eltöltésére, viszont az internet problémás használata is gyakoribbá vált: az élet egyre több területére terjed ki az online világ, egyre több időt fed le életünkben, amely főként a tinédzser és a fiatal felnőtt korosztályt érinti (Prievara – Pikó 2016). Ebben az életszakaszban a családtól való függetlenedés is kiemelt jelentőségű, a folyamatot pedig a családi rendszer jellemzői is befolyásolhatják.

A kutatás célja elemezni, hogy a problémás internethasználat és az online térben való énmegjelenítés milyen kapcsolatot mutat a család mint rendszer jellemzőivel, illetve a szelf-differenciáltság mértékével. A vizsgálat során a családi rendszer és az internethasználati szokások közötti kapcsolat kirajzolódását várjuk. A kutatás eredményeit más, témába vágó, kutatási eredményekkel összekapcsolva árnyaltabb képet kaphatunk az internethasználat pszichológiai és családi jellemzőiről.

Hosszú távú célként akár olyan módszerek kialakításáról is beszélhetünk, melyek a különböző szintű prevenciós eszközök számát növelve a családi működésre helyezik a hangsúlyt a problémás internethasználat csökkentésében, és segítenek a hatékonyabb megküzdési módok elsajátításában.

Parák András Sándor (ELTE Illyés Sándor Szakkollégium)

Egy 21. századi addikció – az okostelefonfüggőség és kutatási irányai

„Az okostelefonoknak köszönhetően a németországi barátaimat könnyebben elérem, de a szomszéd szobában ülő páromat nehezebben.” (Yuval Noah Harari)

Az, hogy a túlzott okostelefonhasználat függőséghez vezethet, egyre szembeötlőbb társadalmi probléma (Emanuel 2015). A problémás okostelefonhasználat szakirodalma azonban ellentmondásos, és maga az „okostelefonfüggőség” fogalma sem pontosan definiált. A szakirodalom sokáig a telefonnal eltöltött időmennyiséget tekintette a függőségszintjével egyenértékűnek, de ez a paradigma megrendülni látszik. Egyes kutatások szerint nem is az időmennyiség, hanem a használat módja számít (Tossell et al. 2015). Mások feltárták, hogy a telefonnal eltöltött idő becsült és valós, eszközökkel megmért mennyisége jelentősen eltérhet, így ez a kutatási konstrukció kevésbé megbízható (Ellis et al. 2019). Számos kutatás inkább korrelációs vizsgálatokat végzett, amelyek felfedték, hogy milyen tényezőkkel (pl. depresszió) járhat együtt a megnövekedett okostelefonhasználat, de nem törekedtek a jelenség pontos megértésére (Elhai et al. 2018). Egyesek szerint pedig „okostelefonfüggőség” nem is létezik mivel a függőséget társas igényeink kielégítése okozza, amelyhez a

telefonot csak eszközként használjuk (Emanuel 2015). Előadásomban szeretném bemutatni az okostelefonfüggőség jelenlegi kutatási irányait, az ezekre irányuló kritikákat, valamint az eddigi eredményeket összesítve olyan vizsgálati modelleket ismertetni, amelyek segítségével az okostelefonfüggőség pontosabban definiálható lesz, és mélyebb, intraperszonális faktorai is megérthető válnak.

Horvát Barbara (SZTE Szent Imre Szakkollégium)

Orthorexia nervosa összefüggéseinek vizsgálata

Az orthorexia nervosa, másnéven egészségesétel-függőség, egy újfajta evészavar, amely az utóbbi két évtizedben keltette fel a kutatók érdeklődését. Az orthorexia számos ponton átfedést mutat az anorexiával, például evési és a testi attitűdök terén, ám a motivációs hátterük eltér. Kutatásom célja az orthorexia anorexiával való összefüggéseinek feltárása volt. Az adatgyűjtés online kérdőíves eljárással zajlott, a résztvevőket kényelmi mintavételi eljárással toboroztam kétféle közösségi oldalról. Az adatelemzés során 288 személy válaszait vontam be az elemzésekbe, akiknek átlag életkora 27,79 év (SD = 10,59) volt. A kutatás során a következő kérdőíveket alkalmaztam: Evési Zavar Kérdőív (Túry – Sáfrán – Wildmann 1997), Orto-11-Hu (Varga et al. 2014), Testi Attitűdök Tesztje (Túry – Szabó 2000). Az eredmények alapján a korábbi és a jelenlegi evészavar megléte rizikófaktort jelent az orthorexiára nézve. Az evési és a testi attitűdök tekintetében jelentős átfedés van az anorexia és az orthorexia között; ez utóbbinál is megfigyelhető a nagyobb fokú testtel való elégedetlenség, az interperszonális kapcsolatok gyengesége, valamint a testsúlycsökkentő manipulációk alkalmazása. Az eredmények alapján elmondható, hogy az evészavar korai felismerésénél kulcsfontosságú az életmódváltás, a diéta mögött meghúzódó motiváció feltárása, hiszen a testtel való elégedetlenség hajlamosító tényező lehet úgy az anorexia, mint az orthorexia kialakulására.

Áfra Eszter (Pécsi Tudományegyetem)

Az Orthorexia nervosa és a Cirkumplex – modell

Az orthorexia nervosa napjaink egy újabbnak számító étkezési zavara, ami főleg azon személyek körében gyakori, akik nincsenek megelégedve magukkal, a testképükkel, kinézetükkel, de olyan módon mégsem sanyargatnák magukat, mint a klasszikus étkezési problémákkal küzdők.

A kutatásban az Ortho-15 magyarra fordított változatával, az Ortho-11-Hu kérdőívvel dolgoztam.

Korábbi kutatások már felvetették, hogy a család működése mint befolyásoló tényező szerepet játszhat a kialakulásában. Így került ebben a munkában fókuszba az OCST-4 (Olson-féle Családi Teszt) avagy a FACES-IV, amely a Circumplex-

modell alapján kidolgozott kérdőívcsomag, ami a család belső működését hivatott feltárni.

Az Ortho-11-HU kérdőíven elért pontszámok és az OCST-4 Merevség alskáláján kapott eredmények a résztvevők közötti különbség szignifikáns eltérést mutatott. Nemre és korra, valamint iskolai végzettségre nem volt eltérés a csoportok között, azonban a rendszeresen sportolók és a speciális egészségügyi diétát tartók közt nagyobb számban fordultak elő az ON-ra jellemző tünetek.

Lázár Gyopárka Barbara (Pécsi Tudományegyetem)

A grandiózus és a vulnerábilis nárcizmus összefüggései a szocioszexuális orientációval, valamint a kapcsolati- és szexuális elégedettséggel

Jelen vizsgálatunk célja a grandiózus, illetve a vulnerábilis nárcizmus szocioszexuális vágygal, viselkedéssel és attitűddel, valamint a kapcsolati és szexuális elégedettséggel való kapcsolatának feltárása volt, lévén, hogy a vulnerábilis nárcizmus jóval kevésbé kutatott a grandiózus nárcizmussal szemben. A Narcissistic Personality Inventory (NPI) kérdőívből, a Maladaptív Rejtett Nárcizmus Skálából (MCNS), a Szocioszexuális Orientáció Kérdőívől (SOI-R), valamint a Kapcsolati Elégedettség Skálából (RAS-H) és a The New Sexual Satisfaction Scale-Short Form (NSSS-S) tesztből álló online kérdőívünket összesen 122 személy töltötte ki. Bizonyítottuk a grandiózus nárcizmus, a szocioszexuális viselkedés és a szocioszexuális vágy közötti pozitív kapcsolatot, továbbá, hogy a grandiózus nárcizmus magasabb szintje esetén alacsonyabb a kapcsolati elégedettség. A kapcsolati elégedettség szignifikáns, negatív összefüggést mutatott a szocioszexuális viselkedéssel és a szocioszexuális vágygal, ezen kívül pedig szignifikáns, pozitív kapcsolatban állt a szexuális elégedettséggel. Jelen vizsgálatunk során bebizonyítottuk, hogy a nárcizmus magasabb szintje korlátlanabb szocioszexualitáshoz vezet, ami negatív hatással van a kapcsolati elégedettségre, ami szintén negatívan függ össze a grandiózus nárcizmus mértékével.

Rajczi Renáta Zsófia (Pécsi Tudományegyetem)

A diszfunkcionális attitűdök és a PID-5-BF maladaptív személyiségvonásai

Korábbi vizsgálatok kapcsolatot mutattak ki a kognitív személyiség modell és a DSM-5 kiadásában tárgyalt személyiség zavarokhoz köthető maladaptív vonások között. Ennek további vizsgálata céljából ezen kísérletben Weissman és Beck (1978) Diszfunkcionális Attitűd Skálájának és Kreuger et al. (2013) PID-5 25 ítemes rövidített változatának dimenzióit hasonlítottuk össze. Célunk a kapcsolat további bizonyítása, valamint Kuiper (1985, In. Kopp 2009) gondolatainak kiterjesztése, azzal, hogy a magas diszfunkcionális attitűd nem csak a szorongással és depresszióval mutat összefüggést, de a PID-5 által mért maladaptív személyiségvonásokkal is (negatív affektivitás, elkülönülés, antagonizmus,

gátlástalanság, pszichoticizmus). Az online kérdőíveket összesen 230 személy töltötte ki (M=29,48 év). A két kérdőív között több pozitív korreláció is mutatkozott, ami egybevág a korábbi kutatási eredményekkel. Emellett az alacsony, normál és magas diszfunkcionális attitűddel rendelkező csoportokra bontva is számos szignifikáns különbség mutatkozott, amely alátámasztani látszik a második hipotézisünket, melyben azt feltételeztük, hogy a magas diszfunkcionális attitűddel rendelkező kitöltőkre jellemzőbbek a maladaptív személyiségvonások. Eredményeinket azonban némileg árnyalja, hogy nem minden esetben társult a magas diszfunkcionális attitűdhez magas PID-5 skála érték.

Korhecz Réka (Újvidéki Egyetem Közgazdasági Kar Európa Kollégium)

A biogazdálkodás jellemzői, fejlődése és versenyképessége a Vajdaságban

A modern orvoslásnak és neves szakembereknek köszönhetően, egyre elterjedtebb a hosszú élet titkát ígérő egészséges táplálkozás beiktatása. Ennek egyik fő alkotóeleme a vegyszermentes – az ökológiai gazdálkodás szabályai szerint előállított – termékek fogyasztása. A szakdolgozat ezen termékek előállítását, fejlődését, jelenlegi piaci helyzetének bemutatását tűzte ki célul. A tudományos munka kardinális részét képezi a két Észak-Vajdaságban végzett kutatás, ami egyfelől összehasonlító elemzést mutat be egy organikus és egy konvencionális termelésből származó búza jövedelmezőségéről, másrésztől egy baráti kört megcélzó felmérést mutat be, ami reprezentálja a jelenlegi bioélelmiszerek piaci versenyképességét. Az elemzések célja feltérképezni a biogazdálkodás kifizetődőségét, a szerbiai piacok befogadó készségét az ebből származó nyersanyagok és késztermékek iránt. A komparatív kutatáshoz szükséges adatokat két saját tulajdonban lévő első osztályú földterületen végzett termelés biztosította, míg a piaci szereplők feltérképezését az organikus gazdálkodásból származó búza feldolgozott termékei (liszt és tészta) tették lehetővé. A kutatás alapján megállapítható, hogy a biogazdálkodás egyértelműen rentábilis lehet régiókban is, bár hazánkban még mindig nem eléggé fejlett az organikus termékek piaca, így a vevőinek felkutatása akadályokba ütközhet, ezáltal nem elhanyagolható nagyságot öltenek az alternatív költségek, amelyek természetesen csökkentik a vállalkozás profitabilitását.

Csíki Ottó (Babeş–Bolyai Tudományegyetem Mikó Imre Szakkollégium)

A környezeti és társadalmi fenntarthatóság megvalósításának és eredményességének vizsgálata a globális autóiparban

Az elmúlt néhány évben számos olyan intézkedés látott napvilágot, amely azt bizonyította, hogy az autógyártók környezeti és/vagy társadalmi teljesítménye nem felel meg az előírásoknak, elvárásoknak. Kutatásunk során autóipari

vállalatok környezeti és társadalmi fenntarthatóságát vizsgáltuk meg egy nemzetközi lefedettségű kérdőíves kutatás, az International Manufacturing Strategy Survey (IMSS) adatainak felhasználásával. Elemzésünk során 142 autóiipari vállalat adatait vizsgáltuk meg 22 országban. A kidolgozott modell az autóiipari vállalatok viselkedését írja le a külső környezet-stratégia-gyakorlatok- teljesítmény kapcsolatrendszer mentén. Az elemzéshez a SEM (Structural Equation Modelling) módszert alkalmaztuk, melyet a SmartPLS szoftverben implementáltunk. Eredményeink azt mutatják, hogy a külső érintettek által gyakorolt nyomás pozitívan hat az autóiipari vállalatok fenntartható stratégiájának kialakítására, ez pedig elősegíti a környezeti és társadalmi gyakorlatok bevezetését, amelyek növelik a környezeti és a társadalmi teljesítményt. Meglepő módon azonban az utóbbi két teljesítménydimenzió egyáltalán nem hat az autóiipari vállalatok pénzügyi teljesítményére.

Bagdy Ábel (BCE FAKT Szakkollégium)

V4-ek és ez euró

Az euró bevezetése szerződésben foglalt kötelezettsége majdnem minden EU-s tagállamnak, így a Visegrádi Négyeknek is. Bár Szlovákia a válság ellenére is tartotta magát a korábban kitűzött célhoz és már tíz éve használja a közös fizetőeszközt, a másik három tagállam a közeljövőben biztosan nem szándékozik csatlakozni az eurozónához.

Előadásom során először szeretném bemutatni a közös valutaövezet elméleti irodalmát, majd pedig azt, hogy ebből mi valósult meg az euró kapcsán. Utána szeretnék rövid áttekintést adni a válság utáni időszakban felmerült szakmai vitákról az EU-ban használt fizetőeszközzel kapcsolatban.

Következő lépésként célom, hogy betekintést adjak, hogy az utóbbi két évtizedben a maastrichti kritériumoknak való megfelelés hogyan is alakult a V4-ek esetében, továbbá, hogy a megszabott feltételek teljesítése ellenére miért nem kíván Csehország, Magyarország és Lengyelország eurót. Rövid kitérőt szeretnék tenni, amelyben Szlovákia és a másik három ország teljesítményét mutatnám be az euró tükrében.

Munkám lényegi eleme pedig egy új, szélesebb bázison alapuló és több mutatót is figyelembe vevő alternatív kritériumrendszer vázolása, hogy milyen más mutatószámokat lehet érdemes és hasznos figyelnie egy tagállamnak, amikor egy valutaövezethez kíván csatlakozni, és ezen mutatók tekintetében mennyire eurókompatibilisek jelenleg a Visegrádi Négyek országai.

Rácz Tamás Attila (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A posztszocialista országok pénzügyi rendszerei

A 2008–2009-es pénzügyi és gazdasági világválságot követően jelentősen megszorodtak a pénzügyi rendszerek és a gazdasági növekedés kapcsolatával foglalkozó szakirodalmak. Számtalan kutatás igazolta, hogy a fejlettebb pénzügyi rendszerrel rendelkező országok hosszabb távon magasabb gazdasági növekedésre képesek, illetve arra is bizonyítékot találtak, hogy ez a hatás nem csak hosszabb időintervallumokon áll fent, hanem egy fejlettebb pénzügyi rendszer a válságokból való kilábalást is elősegíti. A téma különösen fontos Magyarország és a többi posztszocialista ország szempontjából is, hiszen ezeknek az országoknak a pénzügyi rendszereinek a 90-es években szinte a nulláról kellett megkezdeniük a felzárkózást, mely a mai napig sem sikerült teljes mértékben. Jelen tanulmányban ezeknek az országoknak a pénzügyi rendszereit vizsgálom meg részletesebben. Az elemzés során elsősorban faktor és klaszteranalízisek segítségével azonosítom, hogy a posztszocialista országok pénzügyi rendszereiben mely tényezők hogyan változtak az évtizedek során és milyen sajátos jellemvonásokkal rendelkeztek más országcsoportokhoz képest. Emellett néhány esetben gazdaságtörténeti aspektusból rávilágítok arra, hogy miért különlegesebbek ezeknek az országoknak a közvetítőrendszerei.

Mészáros Mercédesz (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A nemkonvencionális monetáris politika tőkepiacokra átgűrűző hatásai

A transzmissziós mechanizmust jellemzően a közvetlen monetáris intézkedések dominálják a 2008-as pénzügyi válság óta, miközben e nemkonvencionális monetáris instrumentumok közvetett hatásait még nem térképezték fel teljesszűően a kutatások. A tőkepiaci árazási szokásokat a monetáris politika és a finanszírozási feltételek együttesen határozzák meg mind a tőzsdei, a valuta- és a kötvénypiacokon, amelyeket fő mutatóik volatilitása, tehát a tőzsdeindexek, devizaárfolyamok és hozamprémiumok változékonysága képvisel. Ezzel kapcsolatosan kutatásom célja volt megvizsgálni, hogy a nemkonvencionális monetáris politika alkalmazása milyen nem szándékolt hatást fejtett ki a tőkepiacokon.

Az átgűrűző hatások elemzésére irányuló empirikus modelljeim a volatilitást generáló változók számbavétele során több fontos aspektust megragadnak; a nemzetközi pénzügyi intézmények tevékenységeit dummy változók képviselik, míg az EKB árnyékában tapasztalható korlátozott jegybanki autonómia a gravitációs módszertanhoz hasonló megközelítésben van rögzítve. Az unortodox monetáris eszköztárnak tőkepiaci volatilitásra gyakorolt eltérő hatásait hat eurózónán kívüli, európai kis nyitott gazdaság példáján vizsgáltam, negyedéves adatok felhasználásával, 2007 és 2019 közötti időszakban. Empirikus modelljeim

teljesülését, a hatások azonosítását dinamikus panel regressziós eljárás által teszteltem. A kimért eredmények hasznosnak tekinthetők a folytatódó monetáris lazítás lehetséges jövőbeni hatásainak becslésénél.

Tóth Balázs (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A 2014-es államszámviteli reform az önkormányzati tapasztalatok tükrében

Az államháztartás számviteli információs rendszerének megújulása az elmúlt évek egyik legjelentősebb reformjának tekinthető. A rendszer fejlesztésétől a közszféra eredményességének, hatékonyságának és transzparenciájának fokozódását várták a döntéshozók. A nemzetközi tapasztalatok alapján kijelenthetjük, hogy az elméleti előnyök nem érvényesültek minden esetben.

Az előadás feltárja azokat az okokat, melyek jellemzően nehezítik a sikeres számviteli reformok létrejöttét, majd bemutatja, hogy hazai viszonylatban miként jellemezhetjük a kulcs tényezőket menedzselését. A kutatás során félig strukturált interjúk segítségével vizsgáltuk az önkormányzati alrendszer tapasztalatait (8 intézmény 18 szakértőjét bevonva), melyek mind az átállást megelőző előkészítő-szakasszal és az átállás időszakával kapcsolatban is tártak fel hiányosságokat. A vizsgálat tárgyát képezte a reform óta eltelt időszak, valamint az új rendszerhez fűződő gyakorlati tapasztalatok is, melyek összevetésre kerülnek más közszférák hasonló reformjaival. A hazai tapasztalatok elemzése után megismerhetővé válnak azok a problémák, melyek jelen vannak az államháztartás számviteli rendszerének üzemeltetésében.

Szládek Dániel (Szegedi Tudományegyetem)

A kifizetési politika forradalma az Egyesült Államokban és Európában

A vállalatok tradicionálisan osztalékfizetés formájában fizették ki eredményük egy részét a tulajdonosoknak. Az 1980-as évektől kezdődően azonban a szabályozási változásoknak (is) köszönhetően az Egyesült Államokban a részvény-visszavásárlások egyre jelentősebb hányadát képezték a teljes kifizetésnek. Az európai országok szabályozása később követte az amerikai példát, kontinensünkön az ezredforduló környékén váltak elérhetővé a vállalatok számára a részvény-visszavásárlások.

Tanulmányomban az elmúlt húsz év vállalati pénzügyi adatai alapján elemzem az amerikai és az európai vállalatok kifizetési politikáját. Bemutatom, hogy miként vált a kifizetési politika domináns formájává a részvény-visszavásárlás az Egyesült Államokban, valamint azt, hogy az európai vállalatok hol tartanak ebben a folyamatban. Panel modellek segítségével arra is kísérletet teszek, hogy a részvény-visszavásárlások értékét befolyásoló tényezőket azonosítsam, az eredmények alapján további kutatási irányokat, eddig megválaszolatlan kérdéseket fogalmazzak meg.

Ónya Balázs (PTE BTK Kerényi Károly Szakkollégium)

Frege és Moore a definiálhatatlanságról

Előadásom célja a primitivista igazságelmélet érveinek, valamint lehetséges változatainak (re)konstrukciója, illetve annak vizsgálata, hogy mivel kapcsolatban és miként lehetünk primitivisták. Ennek bemutatásához az analitikus filozófia két klasszikusának érveit vizsgálom meg alaposan, nevezetesen Gottlob Frege és George Edward Moore érveit. A primitivisták célja – tárgyuktól függetlenül – az, hogy igazolják egy fogalom vagy tulajdonság definiálhatatlanságát, egyszerűségét. Bár Frege és Moore primitivista elköteleződése tárgyukat tekintve különbözött – míg Frege az igazságra gondolt úgy mint definiálhatatlan fogalom, addig Moore a jó definiálhatatlansága mellett érvelt –, ez nem jelenti azt, hogy ne alkalmazhatnánk az érveiket más fogalmakra, tulajdonságokra. Az előadásom elején áttekintem azokat az igazságelméleti fogalmakat és álláspontokat, amelyek elengedhetetlenek az állításomhoz, ezt követően pedig rekonstruálom Frege két érvét, majd Moore úgynevezett nyitott kérdés argumentumát. Tézisem az, hogy Moore nyitott kérdés érve éppúgy alkalmazható az igazságra, mint a jóra. Ennek igazolásához úgy alakítom át az érvet, hogy az alkalmas legyen az igazság definiálhatatlanságának bizonyítására. Az előadás végén kitérek egy lehetséges ellentetésre, illetve ezen ellentetés megválaszolására is kísérletet teszek.

Daradics Boglárka (PTE Kerényi Károly Szakkollégium)

Dráma és szociológia kapcsolata a fiatal Lukács Györgynél

Előadásomban Lukács György drámaelméleti írásaiban vizsgálom meg, hogy miként hozható kapcsolatba dráma és szociológia. Az előadásom célja, hogy a fiatal Lukács irodalomelméleti írásait a szociológia felől megközelítve, egy olyan képet fessek azokról, melyekben a szociológiának fontos szerep jut, valamint hogy megmutassam miféle szociológia következhet azokból. Azt állítom, hogy Lukács ezen írásait olvashatjuk úgy mint a magyar szellemtörténeti szociológia recepciójának értékes darabjait. Az előadásban arra a két fő pontra helyezem a hangsúlyt, ahol azt gondolom, hogy a szociológia leginkább lokalizálható. Ez a két pont a következő: 1. azok a fogalmak, melyek első ránézésre csupán esztétikainak tűnhetnek és a lukácsi irodalomelmélet építőkövei; 2. a drámaelmélet rekonstrukciója. Az előadással új nézőpontot kívánok nyújtani Lukács György drámaelméleti írásainak értelmezéséhez.

Lengyel Zsanett (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, Eötvös Lóránd Tudományegyetem)

A test és a szellem határai a kortárs izlandi képzőművészetben: Anna Rún Tryggaydóttir alkotásain keresztül

Jelen kutatásom elsősorban, az izlandi képzőművészet motívumrendszerének kapcsán, a test és szellem határaival foglalkozik. Arra kerestem a lehetséges válaszokat, hogy a test és a szellem határaitra reflektáló alkotók milyen médiumokat, anyagokat, eszközöket és bemutató módszereket választanak munkáikban. Az elemzésem Anna Rún Tryggaydóttir kortárs művész alkotásain keresztül történik.

Nem titkolt célom, immáron több mint egy éve, hogy az izlandi kortárs képzőművészeti kutatásom és annak eredményeinek konferenciákon történő bemutatása közelebb hozza a kelet-európai szakemberekhez az izlandi művészet világát.

Lengyel Lea (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Pszichoszociális fogyatékossgal élő hajléktalanok

Doktori kutatásom témája a hajléktalan nők női identitása, melyhez Budapesten és Szegeden élő, éjjeli menedékhelyen és közterületen élő nőkkel készítettem élettörténet interjút. Emellett szociális munkásként dolgozom egy női éjjeli menedékhelyen és egy utcai szolgálatnál, valamint közösségi gondozóként pszichoszociális fogyatékossgal élő embereknek segíték megmaradni az általuk választott lakóhelyen, és támogatom őket képességeik teljes kihasználásában.

Tapasztalataim szerint a hajléktalan emberek között sok pszichoszociális fogyatékossgal élő van. Dilemma és talán soha el nem dönthető kérdés, hogy az egyén előbb rendelkezett-e valamilyen nehézséggel és annak át nem lépése miatt vált-e hajléktalanná, vagy a hajléktalanná válás traumája okozott-e pszichoszociális fogyatékossgot. Előadásomban a kutatási hátterem segítségével erre a nehéz kérdésre is gyékszem válaszolni.

Emellett bemutatom, milyen betegségtudat, gyógyszerszedési hajlandóság tapasztalható a hajléktalan ügyfelek körében, és mindez milyen kihívások elé állítja őket, a környezetüket és a szociális munkásokat. A hajléktalanság önmagában is egy stigma, melyet az interjúalanyok több szempontból megfogalmaztak. A pszichoszociális fogyatékossg – mint minden fogyatékossg – szintén megbélyegzéssel jár. Előadásomban kitérek arra is, miként definiálják az érintettek az adott csoportba való tartozásukat, melyiket tekintik elsődlegesnek, s hogy ez befolyásolja-e azt, hogy rendelkeznek-e diagnózissal vagy diagnózis nélkül önmagukat tekintik pszichoszociális fogyatékossgal élőnek, s mindez hogy hat ki betegségblátásukra, gyógyszerszedésükre és a mindennapi életükre, különösen a társas kapcsolataikra.

Csapó Gyöngyvér Virág (PTE Kerényi Károly Szakkollégium)

„A cél szentesíti az eszközt”

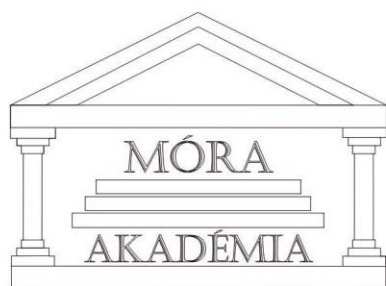
A machiavellizmus egy olyan személyiségvonás, mely mások kihasználásán és manipulálásán alapul, melynek során a machiavellista egyén ahhoz, hogy elérhesse céljait, másokat eszközként használ fel. Már több kutatás próbálta feltárni annak okát, hogy a machiavellisták miért tudnak sikeresen megtéveszteni másokat, melyek főként arra a kérdésre keresték a választ, hogy a magas machiavellizmus hajlammal bíró egyének vajon jobb elmeolvasó készséggel rendelkeznek-e másoknál, illetve magasabb érzelmi intelligenciával rendelkeznek-e társaikhoz képest. Az eddigi eredmények azonban ellentmondásosnak bizonyultak, éppen ezért további kutatások indokoltak a kérdés megválaszolásához.

Kutatásom során az érzelmi intelligencia és a machiavellizmus kapcsolatát igyekeztem oly módon feltárni, amelyre eddig még nem nagyon volt példa; a vizsgálat során több machiavellizmust mérő kérdőívet és a 2011-ben magyarra adaptált, érzelmi intelligencia mérésére alkalmas WLEIS-HU kérdőívet használtam, melynek jellegzetessége, hogy az érzelmi intelligencia négy főbb dimenzióját külön-külön mérni tudjuk vele.

A vizsgálatban 106-an vettek részt (21 férfi és 85 nő), átlagéletkoruk 20,39 (SD= 4,776).

Az eredmények azt mutatták, hogy szignifikáns összefüggés fedezhető fel a machiavellizmus és az érzelmi intelligencia bizonyos alfaktorai között; a *mások érzelmeinek értékelése* és *érzelmeik irányítása* esetén negatív irányú szignifikáns kapcsolat áll fenn, míg az *érzelmeik hasznosítása* esetén pozitív irányú szignifikáns kapcsolatot találtunk.

Ezen eredmények számos kérdésre választ adnak és hozzájárulnak a machiavellizmus jelenségének jobb megértéséhez és jó kiindulási alapot adnak további kutatások elvégzésére.

SZTE MÓRA FERENC
SZAKKOLLÉGIUM